

ΕΚΤ ΠΡΟΣ ΤΡΑΠΕΖΕΣ

Αναθεωρήστε τις προβλέψεις σας

Ο **τραπεζικός** τομέας της Ευρωζώνης είναι εύρωστος, ώστε να μπορεί να ανταπεξέλθει σε μια ενδεχόμενη ύφεση, αλλά η ΕΚΤ εξακολουθεί να ζητεί από τις τράπεζες να αναθεωρήσουν τις κεφαλαιακές προβλέψεις τους, ενόψει ενός –όπως όλα δείχνουν– δύσκολου χειμώνα, αναφέρει ο επικεφαλής της ε-ποπτικής αρχής της ΕΚΤ, Αντρέα Ενρία. **Σελ. 11**

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Αύξηση του ΑΕΠ και των εσόδων

Η **αύξηση** του ΑΕΠ κατά 7,8% το α΄ εξάμηνο και η καλή πορεία των εσόδων δημιουργούν συγκρατημένη αισιοδοξία στο οικονομικό επιτελείο της Ελλάδας. Αυτό που προβληματίζει είναι το εάν η ανάπτυξη είναι διατηρήσιμη, καθώς αποδίδεται σε μεγάλο βαθμό στην κατανάλωση, ενώ το επόμενο έτος αναμένεται δύσκολο με πολύ απαιτητικούς στόχους. **Σελ. 14**

IBON ΣΟΥΙΝΑΡ

Ο πιο πράσινος επιχειρηματίας

Ο **δισεκατομμυριούχος** πρόεδρος της Patagonia Ιβόν Σουινάρ δώρισε την εταιρεία του σ' ένα fund για την ανάσχεση της κλιματικής αλλαγής. «Μπορείς να κάνεις μπίζνες χωρίς να χρειάζεται να πουλήσεις την ψυχή σου στον διάβολο», γράφει σε βιβλίο του, ενώ αυτοπροσδιορίζεται ως σιδεράς, ορειβάτης, σέρφερ, ακτιβιστής και όχι επιχειρηματίας. **Σελ. 12**

Δείκτης & Ογκος του ΧΑΚ

Μπήκε στις ράγες το πράσινο ομόλογο

Προχωρούν οι διαδικασίες και μέχρι το τέλος του 2022 θα βγει στις αγορές για άντληση πέραν του 0,5 δισ. ευρώ

Σε **προχωρημένο** στάδιο βρίσκονται οι διαδικασίες για την έκδοση πράσινου ομολόγου. Είναι η πρώτη φορά που η Κυπριακή Δημοκρατία βγαίνει στις αγορές με τέτοιου είδους ομόλογο. Πρόκειται για το λεγόμενο «ESG Structure»,

μιας περιβαλλοντικής δομής που συνδέεται με το πράσινο ομόλογο. Το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους προχωρά στη δημιουργία ενός «εγγράφου πολιτικής» σε συνεργασία με τράπεζες-συμβούλους του εξωτερικού, που

έχουν εμπειρία στη δημιουργία τέτοιων ομολόγων. Το ύψος της έκδοσης χρέους, που θα είναι τύπου πράσινου ομολόγου, δεν έχει ακόμα γνωστοποιηθεί, ωστόσο, είναι σαφές πως δεν μπορεί να είναι λιγότερο από έκδοση 0,5 δισ. ευρώ. Ο-

σον αφορά στο επιτόκιο που θα λάβει η Κύπρος για το πράσινο ομόλογο, θα είναι εφάμιλλο με το επιτόκιο που θα λάμβανε εάν έβγαине με ομόλογο EMTN, ίσως ελαφρώς πιο κάτω. Όπως εξήγησε λειτουργός του Γραφείου Διαχείρισης

Δημοσίου Χρέους στην «Κ» για το πρό-τζεκτ διαμόρφωσης του πράσινου ομολόγου, χρειάζεται να κατασκευαστεί το λεγόμενο «asset register». Πρόκειται για τον κατάλογο με τα διάφορα έργα που θα χρηματοδοτηθούν. **Σελ. 3**

ΒΡΕΤΑΝΙΑ

Ξύπνησαν μνήμες «Μαύρης Τετάρτης»

Κάτω από το 1,14 δολάριο, για πρώτη φορά από το 1985, έπεσε η στερλίνα, καθώς ο συνδυασμός του ισχυρού δολαρίου και των ανασυκιών για ενδεχόμενη ύφεση και τα λεγόμενα «Trussonomics» πιέζουν το βρετανικό νόμισμα. Μάλιστα, η πτώση σημειώθηκε στην επέτειο της «Μαύρης Τετάρτης» όταν ο Τζορτζ Σόρος είχε επιτεθεί στο βρετανικό νόμισμα. **Σελ. 11**

«ΚΡΥΦΕΣ» ΑΝΑΤΙΜΗΣΕΙΣ

Σταθερή τιμή αλλά μειωμένη ποσότητα

Σε **«κρυφές»** ανατιμήσεις προχωρούν εταιρείες στην Ελλάδα. Μειώνουν την ποσότητα, αλλά διατηρούν σταθερή την τιμή. Επικυρήσεις ε-στίασης έχουν συρρικνώσει τις μερίδες, γαλακτοβιομηχανία σχεδιάζει συσκευασία γιαουρτιού 180 γρ. από 200 σήμερα, ενώ εταιρεία κατεψυγμένων λαχανικών θα βγάλει συσκευασία 900 γρ. αντί κιλού. **Σελ. 16**

ΣΤΑ ΥΨΗ Η ΤΙΜΗ ΤΟΥ

Εφιαλτικά σενάρια για το ψωμί στη Γερμανία

Στα **οριά τους** φέρνει τους Γερμανούς αρτοποιούς η εκτόξευση των τιμών ενέργειας και βασικών πρώτων υλών, με συνέπεια να ζητούν μεγαλύτερη στήριξη από το κράτος. Ολα έχουν ακριβύνει εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης. Και το ψωμί. Εφιαλτικά σενάρια για αυξήσεις στο ψωμί, ένα μεγάλο καρβέλι θα μπορούσε να κοστίζει 8 έως 10 ευρώ. **Σελ. 8**

5 1291296 000378

Self-check in και room service από ρομπότ στα ξενοδοχεία

Σε **ξενοδοχειακές** μονάδες του εξωτερικού η εξυπηρέτηση των πελατών με ρομπωτική τεχνολογία και τεχνητή νοημοσύνη, προβάλλεται ως στοιχείο ανάδειξης του επιπέδου ενός ξενοδοχείου και εργαλείο προσέλκυσης κρατήσεων. Η αγορά της ρομπωτικής στον τομέα της φιλοξενίας αποτιμήθηκε γύρω στα 290 εκατομμύρια δολάρια το 2020, ενώ μέχρι το 2027 η αγορά προβλέπεται να αυξηθεί με ρυθμό ανάπτυξης 25% και 11% για το 2022. Με αργούς ρυθμούς προχωρά η Κύπρος. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Στόχος για τον πληθωρισμό

Η **μεγάλη** απόσταση που χωρίζει τα τρέχοντα επίπεδα του πληθωρισμού σε σχέση με τον στόχο που έχει θέσει η ΕΚΤ στην πρόσφατη αναθεώρησή της στρατηγικής της είναι κάτι που προβληματίζει. Το Ιούλιο του 2021, η ΕΚΤ μετά από 18 χρόνια στασιμότητας αποφάσισε να διαφοροποιήσει την στρατηγική της για την νομισματική πολιτική. Μεταξύ άλλων, είχε τεθεί ο μεσοπρόθεσμος στόχος για τον πληθωρισμό στο 2%. Από τότε πολλά έχουν αλλάξει με δύο να είναι τα σημαντικότερα στοιχεία. Πρώτον, το άνοιγμα των αγορών μετά την λήξη της κατάστασης εκτάκτου ανάγκης που επέβαλε η πανδημία της covid19, και δεύτερον η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία τον Φεβρουάριο που μας

πέρασε. Σήμερα, με βάση τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της Ευρωζώνης (Αύγουστος 2022) ο πληθωρισμός κυμαίνεται κατά μέσο όρο στο 9% ενώ αρκετές χώρες καταγράφουν ήδη διψήφια αύξηση. Δημιουργείται συνεπώς εύλογα το ερώτημα κατά πόσο η νέα στρατηγική για τον πληθωρισμό (2%) είναι ρεαλιστική και δεύτερο και σημαντικότερο πώς θα γίνει κατορθωτό οι προσδοκίες για το ύψος του πληθωρισμού μεσοπρόθεσμα να διατηρηθούν πλησίον του στόχου που έθεσε η ΕΚΤ. Οι αυξήσεις των επιτοκίων που είδαμε πρόσφατα θα επενεργήσουν στην οικονομία μετά από μια περίοδο που κυμαίνεται από 12 έως 24 μήνες. Στο μεταξύ κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθούν οι προσδο-

κίες κοντά στον στόχο και γι' αυτό βλέπουμε αυτό το διάστημα επιθετικές κινήσεις στα επιτόκια και δηλώσεις που επιβεβαιώνουν ότι θα γίνουν όσες αυξήσεις απαιτηθούν για να επιτευχθεί ο στόχος. Είναι σημαντικό, μας ενημερώνουν οι κεντρικοί τραπεζίτες, να κινηθούμε επιθετικά έτσι ώστε να αποτρέψουμε παγίωση των αντιλήψεων γύρω από τα παρόντα «απαράδεκτα» επίπεδα τιμών προτού αυτά γίνουν μέρος της νέας κανονικότητας.

Σύμφωνα με την ΕΚΤ, το σενάριο της ύφεσης προκύπτει από το ενδεχόμενο πλήρους διακοπής της τροφοδότης φυσικού αερίου από την Ρωσία. Σε μια τέτοια περίπτωση η ύφεση το 2023 θα είναι της τάξης του 1% και ο πληθωρισμός θα κυμανθεί

περί το 7%. Προβλέπεται λοιπόν ένα σενάριο αρκετά δυσάρεστο τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τα νοικοκυριά των οποίων οι αντοχές θα δοκιμαστούν στα δύσκολα. Η προβλεπόμενη ύφεση κατά την ΕΚΤ θα είναι άλλη μια παρενέργεια του πολέμου στην Ουκρανία και όχι το αποτέλεσμα της επιθετικής αύξησης των επιτοκίων βάσης. Αυτή η διαπίστωση είναι κόντρα στο αφήγημα ότι η αύξηση των επιτοκίων μπορεί να οδηγήσει την οικονομία σε ύφεση.

Αξιοσημείωτο και το γεγονός ότι στο σενάριο της ύφεσης και άρα μειωμένων ζητησης δεν αναμένεται υποχώρηση του πληθωρισμού. Είναι λοιπόν ξεκάθαρο ότι στο μέτωπο της οικονομίας τα δύσκολα βρίσκονται

ενώπιόν μας, ενώ η πάροδος του χρόνου και όσο πλησιάζουμε προς τον χειμώνα φαίνεται να επιβεβαιώνει το απεχθές σενάριο της ύφεσης. Προς επιβεβαίωση του τελευταίου, το διεθνές πρακτορείο Bloomberg εκτιμά ότι η πιθανότητα ύφεσης στην Ευρώζωνη εντός του 2023 βρίσκεται στο 80% ενώ εντύπωση προκαλεί η πρόβλεψη ότι η ατμομηχανή της Ευρώπης, Γερμανία, θα «μπει» σε ύφεση εντός των επόμενων μηνών και πριν το τέλος του 2022. Όσον αφορά τον πληθωρισμό δε, σημειώνεται ότι στο σενάριο της ύφεσης (πιθανότητα 80%) η ετήσια αύξηση για το 2023 θα προσεγγίσει το 10% και θα είναι πέντε φορές πάνω από τον στόχο της ΕΚΤ!

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Myle Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΡΘΡΟ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΚΑΤΣΑΡΗ

Η σπηλιά της γυναίκας

Σε τι μας χρησιμεύουν σήμερα τα αρχέτυπα όταν πλέον μπορούμε να τα αντικαταστήσουμε με την τεχνητή νοημοσύνη; Ο ανθρώπινος πολιτισμός θεωρητικά βρίσκεται στο απόγειο της παραγωγής γνώσης, της επιστήμης, της τεχνολογίας. Πλέον, στιδήποτε κι αν θελήσουμε να κάνουμε –από την καθημερινότητα μας μέχρι τις διακοπές μας και από την εργασία μας μέχρι τις τέχνες και την ψυχαγωγία– η φυσική μας παρουσία δεν είναι απαραίτητη. Στην εποχή των ανθρωπόμορφων chat bots, ο λόγος μας δεν είναι καν απαραίτητο να απευθύνεται σε άνθρωπο. Μπορούμε να λύσουμε τα προβλήματά μας χωρίς ανθρώπινη επαφή. Οι μάγοι του ψηφιακού σύμπαντος, ειδικά με το ξέσπασμα της πανδημίας, πάσχισαν να μας πείσουν ότι τίποτα δεν θα είναι το ίδιο γιατί η ψηφιοποίηση γράφει μια νέα Ιστορία, πολύ πιο μπροστά από απλώς μία ακόμη ανθρώπινη ιστορία.

Τα αρχέτυπα είναι η μήτρα των σωστών και των λάθος αποφάσεων. Είναι η σταθερή αναφορά της ανθρωπότητας. Και οι ιστορίες με τις οποίες εμείς οι ίδιοι προσπαθούμε να προσεγγίσουμε τα αρχέτυπα – οι μύθοι, οι θρύλλοι και τα παραμύθια – είναι εργαλεία που κρατούν

όχι μία ζωή αλλά πολλές. Για την ακρίβεια όλες τις ζωές που οι άνθρωποι έζησαν σε αυτόν τον κόσμο.

Άνθρωποι. Μεταξύ αυτών και οι γυναίκες. Θηλυκά που στριμώχνονται μέσα σε ένα ουσιαστικό γένους αρσενικού. Γυναίκες που βόδισαν, που υπερέβησαν, που αδικήθηκαν, που αγαπήσαν, που κρύφθηκαν, που κυνηγήθηκαν, που απαιτήσαν, που χάθηκαν. Ξαν οι γυναίκες να παλεύουν από πάντα και για πάντα να βγουν από μια σπηλιά. Παλιότερα πραγματική. Αργότερα αόρατη. Μα πάντα σκληρή, φτιαγμένη από βράχους που δεν μετακινούνται, που δεν διαρρηγνύονται παρά μόνο με εκπαικτικά.

Αυτό αποφασίσαμε να κά-
νουμε φέτος με την πολυσιχιδή performer Αναστασία Δημητριάδου: να εντοπίσουμε αρχετυπικές ιστορίες για γυναίκες που έδειξαν τον πραγματικό τους εαυτό και να τοποθετήσουμε αυτές τις ιστορίες σαν μασούρια δυναμίτη στα ριζά της σπηλιάς που κρατά καθεμία από αυτές φυλακισμένα. Η έρευνά μας απέφερε εντυπωσιακά αποτελέσματα: οι Εσκιμώες, οι γυναίκες της ευρασιατικής στέπας, οι γυναίκες της ερήμου. Και μαζί με αυτές, η συνειδητοποίηση ότι υπήρχε αντίσταση και πριν από τον πολιτισμό, και πριν από την εφεύρεση των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Και των δικαιωμάτων των γυναικών. Η ίδια η Αναστασία, μια νέα γυναίκα που βρήκε απέναντί της την όψη του τέρατος, μόνο και μόνο γιατί πίστεψε σε ό, τι έμαθε ως παγιωμένο συνταγματικό δικαίωμα στην αντίδραση εναντίον της κρατικής αυθαιρεσίας.

Έτσι φτιάχτηκε η παράσταση «Ιστορίες από τη σπηλιά» που κάνει πρεμιέρα την 1η Οκτωβρίου στο Artos House, στη Λευκωσία. Κι έτσι επιβεβαιώθηκε μέσα μας ότι κάθε ιστορία είναι έξ ορισμού κοινωνική, φέρει φορτίο κοινωνικό και όχι απλώς ψυχαγωγικό από τη στιγμή που απευθύνεται. Και κοινωνικό σημαίνει στάση. Αποψη. Απεύθυνση. Πόσο δεδομένο είναι για μια γυναίκα στην Κύπρο, στην Ευρώπη, στον πλανήτη Γη του 2022 το δικαίωμα να απευθυνθεί, να πει την ιστορία της; Μια οποιαδήποτε ιστορία.

Το φυσικό καταφύγιο της γυναίκας δεν είναι η σπηλιά. Είναι η καρδιά.

Η παράσταση «Ιστορίες από τη σπηλιά» με τη Μαρίνα Κατσαρή και την Αναστασία Δημητριάδου κάνει πρεμιέρα στις 1/10, στο Artos House, Αγίων Ομο-
λογιτών 64, Λευκωσία.
Πληροφορίες: <https://www.facebook.com/events/588777839620314/>
588777846286980/. Κρατήσεις: 96130158.
Η παράσταση υποστηρίζεται από τις Πολιτιστικές Υπηρεσίες.

Η Μαρίνα Κατσαρή είναι ακριγνήτρια-θεατροπαιδαγωγός.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Συνέντευξη στον ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η επενέργεια του Δ. Σολωμού στην ιστορία των ιδεών σε σχέση με την Κύπρο

Ο Όμιλος Λογοτεχνίας και Κριτικής διοργανώνει το Γ' Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο με τίτλο «Διονύσιος Σολωμός και Κύπρος», το τριήμερο 23 έως 25 Σεπτεμβρίου στην Πανεπιστημιούπολη (Αμφιθέατρο B108, κτήριο Συμβουλίου – Συγκλήτου) «Αναστάσιος Γ. Λεβέντης». Στο συνέδριο θα συμμετάσχουν σημαντικοί/ές μελετητές/τριες του σολωμικού έργου από την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ουγγαρία, την Ισπανία και την Κύπρο. Για το συνέδριο μάς μίλησε ο πρόεδρος του Ομίλου Λογοτεχνίας και Κριτικής δρ Λεωνίδας Γαλάζης, ο οποίος ανέφερε πως η σχέση του Διονύσιου Σολωμού με την Κύπρο διαφοροποιείται από τη σχέση που είχαν με το νησί λογοτέχνες όπως οι Γ. Σεφέρης, Κ. Παλαμάς, Στρ. Μυριβήλης και άλλοι. «Στην περίπτωση του Δ. Σολωμού μιλούμε κατά πρώτο λόγο για τις απηχάσεις της ποίησής του στην ποίησή μας, για την τύχη του σολωμικού έργου αφενός ως προς την αναγνωστική του πρόσληψη και αφετέρου ως προς την ερμηνευτική του πρόσληψη από την κυπριακή λογοτεχνική κριτική». Ο δρ Γαλάζης επισημαίνει επίσης ότι οι απηχάσεις της σολωμικής ποιητικής δημιουργίας στην κυπριακή ποίηση είναι αδιαμφισβήτητες.

–Διοργανώνετε το συνέδριο με τίτλο «Διονύσιος Σολωμός και Κύπρος», πώς σχετίζεται ο Διονύσιος Σολωμός με την Κύπρο;

–Η σχέση του Διονύσιου Σολωμού με την Κύπρο διαφοροποιείται από τη σχέση που είχαν με το νησί μας λογοτέχνες όπως οι Γ. Σεφέρης, Κ. Παλαμάς, Στρ. Μυριβήλης και άλλοι. Στην περίπτωση του Δ. Σολωμού μιλούμε κατά πρώτο λόγο για τις απηχάσεις της ποίησής του στην ποίησή μας, για την τύχη του σολωμικού έργου αφενός ως προς την αναγνωστική του πρόσληψη και αφετέρου ως προς την ερμηνευτική του πρόσληψη από την κυπριακή λογοτεχνική κριτική. Κατά δεύτερο λόγο, αναφερόμαστε στην ιδεολογική λειτουργία της ποίησης του Δ. Σολωμού, υπό την ιδιότητά του ως εθνικού ποιητή, και για τη διαρκή παρουσία του στην πνευματική ζωή του νησιού, όπως αυτή αποτυπώνεται στον ημερήσιο και περιοδικό Τύπο του 19ου και του 20ού αιώνα. Επομένως, υπάρχουν πολλές διεισδύσεις πτυχές της παρουσίας και της επενέργειας του Δ. Σολωμού στην ιστορία των ιδεών, σε ό, τι αφορά ειδικά την Κύπρο.

–Σε επίπεδο ποιητικής δημιουργίας έχουμε ενδείξεις για το αν έχει επηρεάσει ο σολωμικός λόγος Κύπριους ποιητές;

–Οι απηχάσεις της σολωμικής ποιητικής δημιουργίας στην κυπριακή ποίηση είναι αδιαμφισβήτητες. Και δεν περιορίζονται μόνο στο έργο των Β. Μιχαηλίδη, Τ. Ανθία, Κ. Βασιλείου, Κ. Χαραλαμπίδη,

«Το συνέδριο δεν απευθύνεται μόνο σε ειδικούς νεοελληνιστές, αλλά και στο ευρύτερο κοινό, με έμφαση στους φιλόλογους, στους οποίους παρέχεται μια ευκαιρία για επιμόρφωση από ομιλήτες εγνωσμένου κύρους» λέει ο πρόεδρος του Δ.Σ. του Ομίλου δρ Λεωνίδας Γαλάζης.

**«Υπάρχουν πολλές διεισδύ-
ντες πτυχές της παρουσίας
και της επενέργειας του
Δ. Σολωμού στην ιστορία των
ιδεών, σε ό, τι αφορά ειδικά
την Κύπρο».**

Π. Γαλάζη, Α. Ζαφειρίου και Ν. Ορφανίδη, που θα αναλυθούν στο συνέδριό μας, αλλά και πολλών άλλων, που αξίζει να απασχολήσουν τους νεοελληνιστές και άλλους ερευνητές στο μέλλον.

–Ποιες είναι οι σολωμικές επιδράσεις εν γένει στην κυπριακή δημιουργία, αλλά και πώς η ποίησή του εντάσσεται στο σχολικό πρόγραμμα;

–Η ποίηση του Δ. Σολωμού έχει τη θέση που της αξίζει στα Αναλυτικά Προγράμματα Λογοτεχνίας. Πολλά ποιήματά του διδάσκονται τόσο στη γυμνασιακή όσο και στη λυκειακή βαθμίδα της Μέσης Εκπαίδευσης. Αξίζει δε να σημειωθεί ότι

για την ποίηση του Δ. Σολωμού έχουν εκπονηθεί μεταπτυχιακές και διδακτορικές εργασίες στο Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου, που είναι υποστηρικτές του συνεδρίου μας.

–Ποιος είναι ο στόχος του συνεδρίου, ποιες πτυχές του σολωμικού έργου χρειάζεται ακόμη να αναδειχθούν;

–Το συνέδριο αποσκοπεί στην προώθηση των νεοελληνικών σπουδών – και ειδικότερα των σολωμικών – σε συνάφεια και συνάρτηση με την κυπριακή λογοτεχνία, λογιούννη και λογοτεχνική κριτική. Ωστόσο, δεν απευθύνεται μόνο σε ειδικούς νεοελληνιστές, αλλά και στο ευρύτερο κοινό, με έμφαση στους φιλόλογους, στους οποίους παρέχεται μια ευκαιρία για επιμόρφωση από ομιλήτες εγνωσμένου κύρους, πολλοί εκ των οποίων είναι σολωμιστές. Σημειώνουμε, επίσης, ότι στο συνέδριο θα έχουμε ομιλήτες από την Ελλάδα, τη Γαλλία, την Ουγγαρία, την Ισπανία και την Κύπρο. Όπως ανέφερα προηγουμένως, αξίζει να διερευνηθεί η απήχηση και η επίδραση του έργου του Διονύσιου Σολωμού όχι μόνο

στο επίπεδο των διακειμενικών σχέσεων και της λογοτεχνικής κριτικής, αλλά και στο επίπεδο της ιστορίας των ιδεών. Δηλαδή να μελετηθεί διεζωδικά η ιδεολογική λειτουργία του σολωμικού έργου στο νησί μας.

–Έχετε ήδη διοργανώσει δύο διεθνή συνέδρια. Σε επίπεδο φιλολογικής και ιστορικής έρευνας πώς είναι τα πράγματα στην Κύπρο;

–Ο Ο.Λ.Κ. διοργανώνοντας στα τρία έτη της λειτουργίας του τρία επιστημονικά συνέδρια για τους μειζόνες ποιητές μας Κ. Π. Καβάφη, Κ. Παλαμά και Δ. Σολωμό έχει εμπεδώσει μία παράδοση ποιοτικών επιστημονικών διοργανώσεων με σημαντική συμβολή στη νεοελληνική φιλολογία. Ωστόσο, πολλά απομείνουν να γίνουν σε επίπεδο διαρθρωτικών αλλαγών στις μεθόδους και τα κριτήρια επιχορηγήσεων παρόμοιων διοργανώσεων από το Υπουργείο Πολιτισμού, που είναι ο κύριος χρηματοδότης των δράσών μας. Γενικότερα, η έρευνα μπορεί να προωθηθεί περαιτέρω με θεσμικές αλλαγές και καινοτομίες, ώστε να μην εναπόκειται μόνο στο πανεπιστήμιο ή σε εθελοντικές πρωτοβουλίες, όπως είναι αυτές που υλοποιεί ο Ο.Λ.Κ.

–Ο Όμιλος έχει διαγράψει μία πολύ δημιουργική πορεία, μέσα σε λίγα χρόνια από την ίδρυσή του, τρία συνέδρια, εκδόσεις, πώς θέλετε να συνεχίσετε;

–Επιδιώξω μας είναι να συνεχίσουμε την προσφορά μας στα πολιτιστικά δρώμενα του τόπου μας με ποιοτικές δράσεις και διοργανώσεις. Έχουμε ήδη εκδώσει τρεις τόμους πρακτικών συνεδρίων και σειράς διαλέξεων, μία Ανθολογία και το πρώτο τεύχος του περιοδικού μας ΟΛΚή. Πολύ σύντομα θα κυκλοφορήσει το δεύτερο τεύχος με πλούσια και ενδιαφέροντα ύλη.

Η δημιουργική συνέχεια των δράσεων μας επαφίεται τόσο στο Διοικητικό Συμβούλιο όσο και στα μέλη μας. Με νέες ιδέες και καινοτόμες πρακτικές μπορούμε να πετύχουμε πολλά στα πολιτιστικά δρώμενα της ημικατεχόμενης Κύπρου.

Τέλος, τονίζουμε ότι όσα έχει επιτύχει ο Ο.Λ.Κ. μέχρι τώρα οφείλονται και στη συνεργασία του με φορείς και οργανισμούς που ευγενώς τον στηρίζουν. Ειδικά το συνέδριο «Διονύσιος Σολωμός και Κύπρος» υποστηρίχθηκε επιστημονικά από το Τμήμα Βυζαντινών και Νεοελληνικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου, καλλιτεχνικά από τη χορωδία της ΠΑ-ΣΥΔΥ, υπό τη διεύθυνση της κ. Μάρως Μήτσα, και οικονομικά από τον Μεγάλο Χορηγό μας, το Υπουργείο Πολιτισμού, καθώς και από τη φαρμακοβιομηχανία Medochemie. Σημαντική ήταν και η συμβολή του Ρ.Ι.Κ. ως χορηγού επικοινωνίας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ, ΛΟΥΪΖΑ ΛΟΥΗ

kouroupakisa@kathimerini.com.cy, louil@kathimerini.com.cy

Αθηναΐδαιο Γυμνάσιο Καθολικής

Σε επιμόρφωση με τον περί Διενέργειας Εράνων Νόμος του 2014/Υποκρέωση διοργανωτή για υποβολή λογαριασμών (Αρθρο 14) «Άδεια Διενέργειας Εράνου με αρ. Ν.Π.72/2021 με στόχο τη δημιουργία Μουσείου στο Αθηναΐδαιο Γυμνάσιο Καθολικής, το Αθηναΐδαιο Γυμνάσιο Καθολικής δημοσιοποιεί σχετικά: «ότι η πιο πάνω άδεια εράνου, την οποία εξασφάλισαμε από την Αρμόδια Αρχή, με ισχύ από τις 26/11/2021 μέχρι 26/05/2022, μας έχει αποφέρει το ποσό των €6,750. Όσον αφορά την υποχρέωσή μας για υποβολή ακριβούς λογαριασμού εσόδων και εξόδων στην Αρχή Άδειών από την ημερομηνία λήξης του εράνου, θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε ότι: Δεν είχαμε έξοδα, αφού η περσινή σχολική χρονιά αφιερώθηκε στην εξεύρεση των χρημάτων, που απαιτούνται για τη δημιουργία του Μουσείου. Τη φετινή σχολική χρονιά, ευελπιστούμε να προχωρήσουμε στην υλοποίηση του οράματός μας».

A line, a gaze, a horizon στο Ριάλτο

Η Alexandra Waierstall στο έργο της διαπραγματεύεται ως φόρμα και ως περιεχόμενο την πρόσφατη εμπειρία της να δημιουργείς χορό εν καιρώ πανδημίας. Επικτείνει, όμως, τους προβληματισμούς της σε ερωτήματα που αφορούν την ίδια την τέχνη σήμερα, στον διάλογο που δημιουργείται ανάμεσα στη ζωντανή και τη διαμεσολαβημένη τέχνη, την τέχνη αυτή που φτάνει στον θεατή μέσα από τη διαμεσολάβηση μιας οθόνης. Πώς ένα σώμα υπάρχει ζωντανό μπροστά μας και πώς λειτουργεί όταν αυτό προβάλλεται σε μια οθόνη; Επικτείνει, αν η ζωντανή τέχνη δεν εξοστρακίζεται από τη διαμεσολαβημένη, αλλά η μία εγκιβωτίζει την άλλη, ποιος είναι ο ενδιάμεσος χώρος που αναπτύσσεται; Τετάρτη 21, ώρα 7:00 μ.μ. & 9:00 μ.μ. Σεπτεμβρίου. Θέατρο Ριάλτο, Ανδρέα Δρουσιώτη 19, Πλ. Ηρώων, Λεμεσός. Ταμείο 77777745. E-ticket www.rialto.com.cy.

EFA Shorts

Οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του υπουργείου Πολιτισμού Κύπρου, η Ευρωπαϊκή Ακαδημία Κινηματογράφου και η Brave New Culture σε συνεργασία με το Artos House, προσκαλούν για 16η συνεχόμενη χρονιά, τους λάτρεις των ταινιών μικρού μήκους στο Φεστιβάλ Βραβευμένων Ευρωπαϊκών Ταινιών Μικρού Μήκους EFA Shorts που θα προβληθούν στις 22 & 23 Σεπτεμβρίου στο Artos House, στη Λευκωσία και στις 24 & 25 Σεπτεμβρίου στον Πολυχώρο Συνεργείο στη Λεμεσό. Το πρόγραμμα EFA Shorts αποτελείται από μια επιλογή δώδεκα ταινιών μικρού μήκους της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου, οι οποίες έχουν προταθεί για βράβευση προς την Ακαδημία, από τα είκοσι πέντε σημαντικότερα φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους της Ευρώπης. Artos House, Λευκωσία, Λεωφ. Αγ. Ουολογιτών 64, Λευκωσία και Πολυχώρος Συνεργείο, Λεμεσός, οδός Ελευθερίας 19, Λεμεσός. Όλες οι προβολές ξεκινούν στις 8:00 μ.μ. Πληροφορίες στο

Η Alexandra Waierstall στο έργο της διαπραγματεύεται ως φόρμα και ως περιεχόμενο την πρόσφατη εμπειρία της να δημιουργείς χορό εν καιρώ πανδημίας.

Η Alpha C.K. Art Gallery παρουσιάζει τη νέα ατομική έκθεση της κύπριας εικαστικού Αθηνά Κυπριανίδη.

φου, οι οποίες έχουν προταθεί για βράβευση προς την Ακαδημία, από τα είκοσι πέντε σημαντικότερα φεστιβάλ ταινιών μικρού μήκους της Ευρώπης. Artos House, Λευκωσία, Λεωφ. Αγ. Ουολογιτών 64, Λευκωσία και Πολυχώρος Συνεργείο, Λεμεσός, οδός Ελευθερίας 19, Λεμεσός. Όλες οι προβολές ξεκινούν στις 8:00 μ.μ. Πληροφορίες στο

Μια παράσταση βασισμένη σε εξαιρετικούς γυναικείους μονολόγους των Ντάριο Φο και Φράνκα Ράμε, τοποθετημένη την δεκαετία του 80, σε ένα προσφυγικό συνοικισμό στην Λευκωσία.

Ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου επιστρέφει με μια νέα πρόταση με επίκεντρο τον έρωτα και την φύση με τίτλο «Ηλιοβούτιτμα».

22445455 ή στο info@artoshouse.org. Η είσοδος επιτρέπεται σε άτομα άνω των 18 ετών.

Ατομική έκθεση Αθηνάς Κυπριανίδη
Η Alpha C.K. Art Gallery παρουσιάζει την νέα ατομική έκθεση της κύπριας εικαστικού Αθηνά Κυπριανίδη. Πρόκειται

για έκθεση ζωγραφικής με τίτλο “Μνήμη” με μεγάλων διαστάσεων έργων από την πιο πρόσφατη σειρά έργων της. Η επίκληση ενός χώρου και η εικονική του διατύπωση συνιστά αναμφίβολα μια συνδιδασκαλία ή ακόμα και μια συμπύκνωση με τον ίδιο τον χώρο και τον χρόνο του παρελθόντος. Στα έργα, θραύσματα μνήμης υπόκεινται σε συνθετική ανασύσταση και χρωματικό επαναπροσδιορισμό με αποτέλεσμα να μπλέκονται οι μονόλογοι και να εντονιστούν τα χαρακτηριστικά (παζλ). Εικόνες συνταιριάζονται προσδίδοντας στο έργο πολυεπίπεδο σημασιολογικό χαρακτήρα αλλά και πολλαπλή πλοκή. Από αυτό απορρέουν παράλληλες αφηγήσεις. Alpha C.K. Art Gallery, η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 8 Οκτωβρίου 2022. Makarios Ave. & 3 Papanikoli Str., Λευκωσία. Πληροφορίες τηλέφωνο 22751325, info@ackgallery.com

«Θουσου ...! Γεναίτζες!»

Στην εξωτερική σκηνή του WhereHaus 612, κάτω από τα στέγρια οι γεναίτζες κλίνουν επανάσταση. Πρόκειται για τους μονολόγους «Γύρσα σπίτι», «Μια γυναίκα μόνη», «Όλες έχουμε την ίδια ιστορία» και «Το Ξύπνημα». Το έργο είναι διασκευασμένο ώστε να μπλέκονται οι μονόλογοι και να αναπτύσσονται μεταξύ τους δημιουργικοί διάλογοι. Το έργο είναι βασισμένο σε θεατρικούς μονολόγους του βραβευμένου με Νόμπελ Λογοτεχνίας, Ιταλού συγγραφέα Ντάριο Φο και της Φράνκα Ράμε, σε διασκευή και θεατρική μεταφορά στην κυπριακή διάλεκτο από τους Ευαγγέλια Ονοφρίου και Νικόλα Δημητρίου. 23 Σεπτεμβρίου & 24 Σεπτεμβρίου & 25 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ. Where Haus 612, Μ-

καήλ Κουσουλίδης 5, Βιομ. Παλλουριώτισσας, Πληροφορίες τηλ. 99122552, 99588103.

«Καρδιά μου μιλά σιγανά...»

Μετά το βιβλίο «Καρδιά μου μιλά σιγανά...» σε ομοιοκατάληκτη ποίηση και το ημιτέλες, με διηγήματα στην ελληνική, ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου επιστρέφει με μια νέα πρόταση με επίκεντρο τον έρωτα και την φύση. Στο νέο βιβλίο με τίτλο Ηλιοβούτιτμα, γραμμένο στην κυπριακή διάλεκτο, ο Γιώργος Παπακωνσταντίνου σπάει τα όρια που θέτει ο ομοιοκατάληκτος στίχος, και συγγράφει με στόχο την αναζήτηση κοινών εμπειριών και συναισθημάτων, ψάχνοντας τον άνθρωπο μέσα στον άνθρωπο. Καφενείο Πρόζακ, Δευτέρα 26 Σεπτεμβρίου, ώρα 7:00 μ.μ. Λευκωσία. Πληροφορίες: <https://www.facebook.com/GiorgosPapakonAuthor>

«Το χαμόγελο της θλίψης»

«Το χαμόγελο της θλίψης» που παρουσιάζεται στο Διεθνές Φεστιβάλ Κύπρια 2022 είναι μια παράσταση του Δημήτρη Φανή, που επιχειρεί να αντιπαραβάλει δύο ετερόκλητα είδη μουσικής, το ρεμπέτικο και το τάγκο, τα οποία όμως έχουν πανομοιότυπη κοινωνιολογική βάση. Και τα δύο δημιουργήθηκαν από φτωχούς μεταναστές και πρόσφυγες οι οποίοι κατοικούσαν γύρω από δύο μεγάλα λιμάνια, του Πειραιά και του Μπουένος Άιρες, αναζητώντας μια καλύτερη τύχη. Με το τραγούδι και το χορό έπαιρναν ανάσες χαράς, ζορκίζοντας την ασκήμη της ζωής τους. Σε-νάριο/ Έρευνα: Δημήτρης Φανής, σκηνοθεσία Νεοκλής Νεοκλέους. Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας, 27 Σεπτεμβρίου, ώρα 8:30 μ.μ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιέλ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΑΤΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ζυμώνεται το πράσινο ομόλογο της Κύπρου

Μέχρι το τέλος του 2022 θα έχει βγει στις αγορές με αυτού του τύπου το χρέος σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Στη διαδικασία διαμόρφωσης της έκδοσης του πράσινου ομολόγου βρίσκεται η Κυπριακή Δημοκρατία, για πρώτη φορά στην ιστορία της. Όπως διαμήνυσε ο υπουργός Οικονομικών Κωνσταντίνος Πετρίδης κατά την ομιλία του στο πλαίσιο της ετήσιας γενικής συνέλευσης του Συνδέσμου Τραπεζών, μέχρι το τέλος του έτους η Κύπρος θα βγει με έκδοση πράσινου ομολόγου. Η Κύπρος βρίσκεται λοιπόν στη διαμόρφωση του λεγόμενου «ESG Structure» μιας περιβαλλοντικής δομής που συνδέεται με το πράσινο ομόλογο. Το Γραφείο Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους προχωρά στη δημιουργία ενός «εγγράφου πολιτικής» σε συνεργασία με τράπεζες – συμβούλους του εξωτερικού, που έχουν εμπειρία στη δημιουργία τέτοιων ομολόγων. Το ύψος της έκδοσης χρέους, που θα είναι τύπου πράσινου ομολόγου, δεν έχει ακόμα γνωστοποιηθεί, ωστόσο, είναι σαφές πως δεν μπορεί να είναι λιγότερο από έκδοση 0,5 δισεκατομμυρίων ευρώ. Την ίδια ώρα, όμως, πρέπει να καταστεί σαφές ότι το ύψος της έκδοσης θα

Το επιτόκιο που θα λάβει η Κύπρος για το πράσινο ομόλογο θα είναι εφάμιλλο με το επιτόκιο που θα λάμβανε εάν έβγαине με ομόλογο EMTN, ίσως ελαφρώς πιο κάτω.

συνδέεται με τους στόχους που θα τεθούν, δηλαδή βάσει του «εγγράφου πολιτικής» της έκδοσης και των έργων που θα γίνουν. Στην ουσία, είναι οι στόχοι που θα τεθούν από την Κυπριακή Δημοκρατία για το πού θα χρησιμοποιηθούν τα λεφτά που θα λάβει από το επενδυτικό κοινό μέσω του «πράσινου ομολόγου». Δεν είναι χρήματα που μπορούν να χρησιμοποιηθούν αλλού, πέραν των πράσινων ε-

Τα χρονοδιαγράμματα για την έκδοση δεν είναι καθορισμένα, ωστόσο αν λάβουμε υπόψη κατά γράμμα τα λόγια του Υπουργού για την έκδοση ότι θα βγει το 2022, ο στόχος μείωσης του δημοσίου χρέους μέχρι το τέλος του χρόνου στο 94% δεν θα είναι εφικτός.

πενδύσεων, αλλά δεν θα μουν και σε διαφορετικό ταμείο. Τα εν λόγω χρήματα που θα αντλήσει η Κυπριακή Δημοκρατία θα μουν στον «κρατικό κορβανά», ενώ θα πρέπει να υπογραμμισθεί ότι θα προσμετρηθούν στο δημόσιο χρέος. Τα χρονοδιαγράμματα για την έκδοση αυτή δεν είναι καθορισμένα. Ωστόσο, αν λάβουμε υπόψη κατά γράμμα τα λόγια του Υπουργού για την έκδοση, ο στόχος μείωσης του δημοσίου

χρέους στο 94% μέχρι το τέλος του 2022 δεν θα είναι εφικτός. Όσον αφορά στο επιτόκιο που θα λάβει η Κύπρος για το πράσινο ομόλογο, θα είναι εφάμιλλο με το επιτόκιο που θα λάμβανε εάν έβγαине με ομόλογο EMTN, ίσως ελαφρώς πιο κάτω. Έχει παρατηρηθεί από άλλες χώρες που προχώρησαν σε σχετικές εκδόσεις ότι υπάρχει ένα μικρό κέρδος, αλλά τα μεγέθη των χωρών αυτών είναι πολύ μεγαλύτερα και έχουν

προχωρήσει και σε περισσότερες από μία εκδόσεις τέτοιου τύπου.

Προς «Asset register»

Όπως εξήγησε σχετικά λειτουργός του Γραφείου Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους στην «Κ» για το πρότζεκτ διαμόρφωσης του πράσινου ομολόγου, χρειάζεται να κατασκευαστεί το λεγόμενο «asset register». Πρόκειται για τον κατάλογο με τα διάφορα έργα που

θα χρηματοδοτηθούν από τη χρηματοδότηση που θα ληφθεί. Αυτά τα έργα, συνεχίσει, θα αξιολογηθούν από εξωτερικό αξιολογητή, από συγκεκριμένους οργανισμούς δηλαδή που εξειδικεύονται σε τέτοια πρότζεκτς. Επίσης, θα πρέπει να συνταχτεί και το «έγγραφο πολιτικής», κατέληξε. Ερωτηθείς σχετικά με το αν τα έργα του πράσινου ομολόγου θα συνδέονται με τα πράσινα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ο λειτουργός απάντησε αρνητικά, εξηγώντας πως τα έργα του Ταμείου δεν πρόκειται να «ξαναχρηματοδοτηθούν». Αρα, ό,τι έργα μπήκαν μέσα στο Ταμείο Ανάκαμψης δεν θα βρεθούν ξανά στη λίστα που θα σχετίζονται με τα έργα του πράσινου ομολόγου. Όσον αφορά στο ύψος του ομολόγου, ο λειτουργός του Γραφείου επιβεβαίωσε πως δεν μπορεί η Κύπρος να προβεί σε μικρότερη έκδοση από 0,5 δισ. ευρώ δανεισμού. Εξήγησε όμως πως ο δανεισμός αυτός θα πρέπει να απορροφηθεί από τα ανάλογα έργα. «Δεν μπορούμε να λάβουμε 1 δισ. για παράδειγμα και τα πράσινα έργα που έχουμε συμφωνήσει να είναι ύψους 0,5 δισ., αντιλαμβάνεστε πως πρέπει να υπάρχει «x» δανεισμός για «x» έργα», συμπλήρωσε.

Παρακολούθηση για 3 χρόνια

Ο λειτουργός του Γραφείου Διαχείρισης Δημοσίου Χρέους υπέδειξε στην «Κ» πως θα υπάρχει παρακολούθηση για τα επόμενα 3 χρόνια από τη στιγμή που θα λάβει η Κύπρος το δανεισμό ότι τα έργα θα γίνουν. «Κάθε φορά που βγαίνει για πράσινο ομόλογο το κάθε κράτος θα πρέπει έπειτα ετησίως να εκδίδεται μία έκθεση προόδου», εξήγησε. Ερωτηθείς σχετικά με το αν η Κύπρος «αντιγράφει» το μοντέλο δημιουργίας πράσινου ομολόγου, ο λειτουργός είπε πως η κάθε χώρα έχει τις δικές της ανάγκες και ιδιομορφίες, άρα και διαφορετικούς στόχους που θέλει να χρηματοδοτήσει με το κάθε ομόλογο. «Σίγουρα μελούμε το μοντέλο των άλλων χωρών, ωστόσο εμείς θα διαμορφώσουμε δικό μας και ότι ταιριάζει θα προσαρμοστεί ανάλογα με τις ανάγκες της Κυπριακής Δημοκρατίας», τόνισε.

Πρόσβαση σε νέους επενδυτές

Σύμφωνα με το ΥΠΟΙΚ, τα πράσινα/βιώσιμα ομόλογα αποτελούν ένα χρηματοδοτικό εργαλείο το οποίο προσελκύει ιδιαίτερο ενδιαφέρον από τους διεθνείς επενδυτές. Η χρήση του από την Κυπριακή Δημοκρατία θα έχει πολλαπλά πλεονεκτήματα. Θα προσφέρει πρόσβαση σε νέους επενδυτές, θα αυξήσει το ενδιαφέρον στις διεθνείς κεφαλαιαγορές για τις εκδόσεις της Δημοκρατίας και θα διευρύνει τις χρηματοδοτικές επιλογές του κράτους. Η προώθηση του χρηματοδοτικού αυτού εργαλείου υποδηλώνει την βούληση και προσπάθεια του κράτους σε περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα και αναπόσπαστο μέρος της προσπάθειας για μετάβαση στην πράσινη οικονομία και την επίτευξη των οικολογικών στόχων στα πλαίσια των πολιτικών της Ε.Ε. Η Κομισιόν ενέκρινε τον Σεπτέμβριο του 2021 ένα ανεξάρτητο αξιολογούμενο πλαίσιο πράσινων ομολόγων, κάνοντας έτσι ένα βήμα ακόμη προς την κατεύθυνση της έκδοσης πράσινων ομολόγων ύψους έως και 250 δισ. ευρώ, ή 30 % του συνόλου της έκδοσης του NextGenerationEU. Τον Οκτώβριο του 2021 εξέδωσε το πρώτο πράσινο ομόλογο NextGenerationEU και συγκέντρωσε 12 δισ. ευρώ που θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για πράσινες και βιώσιμες επενδύσεις σε ολόκληρη την ΕΕ. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη έκδοση πράσινου ομολόγου στην ιστορία, σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ σύμφωνα με την πληροφόρηση του Σεπτεμβρίου που συνόδευε την πρόθεση για την έκδοση που θα ακολουθούσε, εξηγούσε πως το πλαίσιο παρέχει σε όσους επενδύσουν σε αυτά τα ομόλογα τη βεβαιότητα ότι τα κεφάλαια που θα κινητοποιηθούν θα διατεθούν σε πράσινα έργα και ότι η Επιτροπή θα υποβάλει αναφορά σχετικά με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του.

GoGordian
REAL ESTATE

Go
residential

- Εξαιρετική τοποθεσία κοντά σε όλες τις υπηρεσίες.
- Πρόσβαση με τα πόδια στην παραλία Μάλαμα, 50μ. από τη λεωφόρο Κάππαρη.
- 3 ευρύχωρα υπνοδωμάτια, το ένα en-suite.
- Πισίνα και αυλή.
- Εμβαδόν εσωτερικών χώρων 118τ.μ. και 8τ.μ. ακάλυπτες βεράντες.
- Εμβαδόν οικοπέδου 290τ.μ.
- Ιδανική για εξοχική κατοικία ή επένδυση.

Τελευταία Έπαυλη
3 υπνοδωματίων στο Παραλίμνι

Ref: 8118

Η ιδανική επενδυτική ευκαιρία!

7777 5656
www.gogordian.com

€300.000

Αδειάζει η κλεψύδρα της Lone Star για Τρ. Κύπρου

Το παρασκήνιο των τελευταίων ημερών - Έχει 10 ημέρες ακόμα να υποβάλει την 4η πρόταση

Τον ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΛΑ

Η Lone Star Funds μπορεί το αργότερο μέχρι τις 5:00 μ.μ. στις 30 Σεπτεμβρίου 2022 είτε να υποβάλει προσφορά στην Τράπεζα Κύπρου, είτε να ανακοινώσει ότι δεν σκοπεύει να κάνει προσφορά για την εξαγορά της Τράπεζας. Η κλεψύδρα όπως είναι λογικό τελειώνει και οι πόρτες που έχει «ακυτρήσει» η Lone Star της πολιτικοοικονομικής σκηνής της Κύπρου είναι αρκετές το τελευταίο διάστημα. Η Lone Star έρχεται με «φιλικές διαθέσεις», θέλοντας να βάλει 700 και πλέον εκατομμύρια σε μία τράπεζα, θέλει όμως να αποκτήσει και τον έλεγχο της, γεγονός που φοβίζει πολιτεία και την ίδια την τράπεζα για το μέλλον της. Η Lone Star, όπως έχει αφήσει η ίδια να διαρρεύσει, δεν έχει σκοπό να προχωρήσει σε μία επένδυση για να τερματίσει τις εργασίες της Τράπεζας στο άμεσο μέλλον, ωστόσο η ιδέα του να ελέγχει ένα αμερικανικό επενδυτικό ταμείο την μεγαλύτερη τράπεζα της χώρας δεν αφήνει και την καλύτερη «ιδέα» σε πολιτεία και ανώτατα στελέχη της Τράπεζας Κύπρου. Η Lone Star «δοκίμασε τα νερά» τις τελευταίες δύο εβδομάδες όπως είχε γράψει η «Κ» με συναντήσεις δια ζώσης, αλλά και με εξ αποστάσεως μίτινγκς (calls) ώστε να δει αν υπάρχει φιλικό έδαφος για να προχωρήσει σε μια τέταρτη πρόταση για εξαγορά της BOC. Οι συναντήσεις έγιναν και από στελέχη της Lone Star, αλλά και από στελέχη της Citibank, που δρα ως επενδυτικός σύμβουλος του αμερικανικού ταμείου του κ. Grayken. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η εφημερίδα, δεν υπήρξε καμία αρνητική θέση σε σχέση με τις προθέσεις της Lone Star να επενδύσει στον νησί και όλη η πολιτικοοικονομική σκηνή στις συναντήσεις κράτησε μία ουδέτερη στάση. Σχεδόν. Πρόσωπα κλειδιά της πολιτικοοικονομικής σκηνής της Κύπρου κράτησαν μία στάση με ροπή αρνητική, αφού επικαλέστηκαν επανειλημμένως φόρο εργασίας και

δεν κατάφεραν ούτε να κάνουν δια ζώσης συνάντηση, αλλά ούτε μέσω «calls». Σε άλλες συζητήσεις, έγιναν υποδείξεις στην Lone Star ότι αν θα ερχόταν σε ένα σχήμα μαζί με τράπεζα εξωτερικού τύπου (π.χ. Barclays, HSBC) θα είχε περισσότερες πιθανότητες για κλείσιμο της πράξης. Ο αντίλογος της Lone Star ήταν ότι μία ξένη τράπεζα ενδεχομένως

Υπάρχει εποπτική πίεση παρασκηνιακά από τη Φρανκφούρτη να αποδεσμευθεί μετοχικά από την εταιρεία του Ρώσου Victor Vekselberg που είναι συνδεδεμένη με την Renova Group.

να ήταν πιο κοντά σε αυτό που φοβούνται ότι θα πράξει η Lone Star στην Τράπεζα Κύπρου, δηλαδή εάν δεν πετύχει «x-ψ» στόχους να αποσπενδύσει σύντομα δίκως να υπάρχουν δεύτερες σκέψεις. «Οι ξένες τράπεζες φεύγουν εάν δεν πετύχουν οι στόχοι τους μέσα σε λίγα χρόνια», εξηγεί χαρακτηριστικά τραπεζική πηγή.

Εκείνο που δεν έκανε η Lone Star όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», ήταν να επιστρατεύσει την αμερικανική πρεσβεία για συναντήσεις στελεχών της με στελέχη της πολιτικοοικονομικής σκηνής της Κύπρου για να συζητήσουν για την πιθανή πράξη.

Είναι θέμα η τιμή;

Το μείζον ζήτημα είναι η τιμή που θα επανέλθει η Lone Star για την Τράπεζα Κύπρου, καθώς μία τιμή ενδεχομένως διπλάσια από εκείνη που «φλέτταρε» για χρόνια η Τράπεζα Κύπρου, το 1 ευρώ, θα παίξει καθοριστικό ρόλο. Το Διοικητικό Συμβούλιο της Τράπεζας λαμβάνοντας την πιθανή πρόταση της

Εκείνο που δεν έκανε η Lone Star όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ», ήταν να επιστρατεύσει την αμερικανική πρεσβεία για συναντήσεις στελεχών της με στελέχη της πολιτικοοικονομικής σκηνής της Κύπρου για την πιθανή πράξη

Lone Star, θα πρέπει να λάβει τις αποφάσεις του. Οι Financial Times όμως έχουν διαφορετική θεώρηση για το παρόν, και με σχετικό άρθρο τους την περασμένη Δευτέρα σημειώνουν ότι δεν είναι μόνο το θέμα τιμής η εξαγορά της Τράπεζας Κύπρου από τη Lone Star. Παρουσιάζει επίσης για το θέμα της τιμής, ότι η BOC αξίζει τουλάχιστον 0,35 πάνω στο «book value», δηλαδή 0,70,

θέση ομολογουμένως βαρύνουσας σημασίας. Οι κυπριακές τράπεζες πράγματι είναι υποτιμημένες και πράγματι έχουν δείξει μεγάλα βήματα προόδου την τελευταία δεκαετία, γι' αυτό κιόλας αποτελούν πιθανές καλές επενδυτικές ευκαιρίες, ωστόσο η τιμολόγησή τους θα διαφανεί αν θα κρατηθεί ψηλά.

Το 1,51 ευρώ ανά μετοχή πάντως δεν κάνει στο ΔΣ της Τράπεζας Κύπρου, α-

φού η τρίτη και τελευταία προσφορά του Ταμείου αφορούσε αυτή την τιμή. Ειδικόι στις επενδύσεις αναφέρουν στην εφημερίδα πως μία τιμή της τάξης του 1,80 ευρώ ανά μετοχή θα ήταν πολύ καλή απόδοση, ωστόσο εάν «τεντώσει» (stretch) η Lone Star την προσφορά της για 2 ευρώ ανά μετοχή θα είναι μία κίνηση που δεν θα μπορεί να μην σκεφθεί σοβαρά η Τράπεζα Κύπρου.

Κλείνει πόρτες το νομοσχέδιο

Το νομοσχέδιο που πέρασε την προηγούμενη εβδομάδα από το Υπουργικό Συμβούλιο για να δύναται ο Υπουργός Οικονομικών να ελέγχει επενδύσεις σε οργανισμούς που θεωρούνται «ευαίσθητοι» για την οικονομία της χώρας, είναι στις πόρτες της Βουλής των Αντιπροσώπων. Στόχος, να περάσει από την Ολομέλεια πριν το τέλος του Σεπτεμβρίου, ώστε να μπορεί εάν προχωρήσει η Lone Star σε προσφορά να ελέγξει την έκβαση της πράξης.

Κατά γενική ομολογία, ερωτηματικά δημιουργούνται για το πώς θα χειριστεί η Τράπεζα Κύπρου τα κεφάλαια της «παγωμένης» Lamesa Investments Limited που διαθέτει και το μεγαλύτερο ποσοστό, ύψους 9,27%, του μετοχικού κεφαλαίου της. Υπάρχει εποπτική πίεση παρασκηνιακά από τη Φρανκφούρτη να αποδεσμευθεί μετοχικά από την εταιρεία του Ρώσου Victor Vekselberg που είναι συνδεδεμένη με την Renova Group. Ο Victor Vekselberg υπενθυμίζεται πως έχει ισχυρούς δεσμούς με τον Πρόεδρο της Ρωσίας, Vladimir Putin και είχε περιληφθεί στη λίστα των ολιγαρχών, εταιρειών και αξιωματούχων στους οποίους είχαν επιβάλει κυρώσεις οι ΗΠΑ. Ωστόσο η Τράπεζα Κύπρου «ακούγεται» πως έχει παραπάνω ρωσικά κεφάλαια στο μετοχικό της κεφάλαιο από τα 9,27% του «παγωμένου» μεγαλομετόχου. Θα χαρποποιούσε τη Φρανκφούρτη πάντως η Τράπεζα να αποδεσμευόταν από τα ρωσικά κεφάλαια και σε μια εξίσωση που θα ήταν να υπερισχύσει η Lone Star, ή να παραμείνουν παγωμένοι ή μη Ρώσοι εντός της Τράπεζας, θεωρητικά η Lone Star θα νικούσε.

Ερωτηματικά επίσης δημιουργούνται γιατί να θέλει η Lone Star να έχει τον έλεγχο της τράπεζας και δεν της κάνει απλά να μπει στην τράπεζα εξαγοράζοντας ποσοστό κάποιου μετόχου. Και από εκεί και πέρα εάν θελήσει να χτίσει περαιτέρω θέση, να αγοράσει και άλλου μεγαλομετόχου για να μεγαλώσει τη θέση της. Στην Κύπρο πάντως οι τράπεζες δεν ελέγχονται από ένα μεγάλο μέτοχο και έχουν ένα «πολύ-μετοχικό σχήμα». Το ταμείο έχει προχωρήσει ήδη σε επενδύσεις σε τράπεζες που έχει τον έλεγχο, όπως στην γερμανική IKB Deutsche Industriebank που είναι μικρή και μη συστημική, αλλά και στην πορτογαλική Novo Banco που είναι συστημική (μικρή και αυτή αλλά για τα μεγέθη της Πορτογαλίας αφού είναι διπλάσια σε μέγεθος από την Τράπεζα Κύπρου).

Παίρνει προτεραιότητα το χαλλούμι ΠΟΠ στην αγορά

Μαζικά πλέον η παραγωγή του, που γίνεται σταδιακά προϊόν «πολυτελείας» - Σε δεύτερο στάδιο θα ξαναδούν το «Κυπριακό τυρί»

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ

Από την Δευτέρα 19 Σεπτεμβρίου, οι καταναλωτές βρίσκουν το χαλλούμι στην αγορά πλέον με την σήμανση ΠΟΠ. Εφαρμόστηκε, δηλαδή, στην κυπριακή τουλάχιστον αγορά, ο ευρωπαϊκός κανονισμός για το χαλλούμι ως Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης προϊόν, ένα χρόνο μετά την ημερομηνία επίσημης εφαρμογής του - 1η Οκτωβρίου 2021. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με επίσημη ενημέρωση, τον Ιούνιο 2022 η παραγωγή ΠΟΠ έφτανε μόλις το 8% της συνολικής παραγωγής. Ωστόσο, μέσα σε ένα τρίμηνο η εικόνα έχει αλλάξει σημαντικά. Σχεδόν στην ολότητά τους τα τυροκομεία έχουν λάβει την επίσημη πιστοποίηση από την Bureau Veritas, και πλέον το προϊόν που παράγεται είναι βάσει των προδιαγραφών. Αυτό καταγράφκε την περασμένη Δευτέρα. Κατά την πρώτη μέρα των αρμόδιων ελέγχων του Υπουργείου αλλά και αυτών που διενήργησαν οι ίδιες υπεραγορές, στα ψυγεία των σουπερμάρκετ όπου προϊόν έφερε την επωνυμία Χαλλούμι συνοδευόταν με την σήμανση ΠΟΠ. Σε κάποιες περιπτώσεις εντοπίστηκαν προϊόντα με συσκευασία που δεν ακολουθούσε τις οδηγίες και απομακρύνθηκαν από τα ψυγεία. Σύμφωνα με το Υπουργείο Γεωργίας, πρόκειται για μεμονωμένες περιπτώσεις, 2-3 μικρών τυροκομείων παραγωγής αιγοπρόβειου γάλακτος που ενδεχομένως να επαναστατηθούν στην αγορά με την ετικέτα: κυπριακό τυρί.

Το κυπριακό τυρί

Από την προηγούμενη εβδομάδα οι καταναλωτές έβρισκαν στην αγορά και ΠΟΠ, αν και πιο μεμονωμένα, και κυπριακό τυρί light και κυπριακό τυρί, συγκεκριμένους επωνυμίας. Από την Δευτέρα οι ποσότητες ΠΟΠ αυξήθηκαν, ενώ διατήρησαν την θέση τους και τα άλλα προϊόντα κυπριακού τυριού. Πρό-

κειται στην ουσία για χαλλούμι εκτός προτύπου, οι ποσότητες του οποίου παρέμειναν στην αγορά, και άλλαξαν εξ ανάγκης όνομα προκειμένου να συνεχίσουν να έχουν μια θέση στα ψυγεία των υπεραγορών. Αυτά τα προϊόντα αναμνένται ότι θα διατηρήσουν τη θέση τους στην αγορά, κάτι που ευνοείται και σε επίπεδο συνδέσμου υπεραγορών καθώς και λιανικού εμπορίου. Εξάλλου και σε επίσημες δηλώσεις του ο εκτελεστικός γραμματέας του Συνδέσμου Υπεραγορών Ανδρέας Χατζηαδάμου στην εκπομπή του Σπορ fm Διαφορά Ειδήσεων, εξέφρασε την θέση ότι η κυκλοφορία στην αγορά εφάμιλλου ανταγωνιστικού προϊόντος με το χαλλούμι, είναι κάτι το θεμιτό και προς

Είναι πολύ νωρίς για αποφάσεις στο θέμα branding του κυπριακού τυριού, καθώς θα πρέπει πρώτα να διαφανεί η απήκηση δύο προϊόντων στην αγορά.

τέρψην των καταναλωτών. Η παραγωγή τέτοιου προϊόντος και η παρουσία του στην αγορά περιλαμβάνεται και στην συμφωνία Ιουλίου. Υπενθυμίζεται ότι στους όρους της συμφωνίας περιλαμβάνεται η ενίσχυση, από το Υπουργείο Εμπορίου, Ενέργειας και Βιομηχανίας, της προσπάθειας προώθησης στην αγορά τόσο του χαλλουμιού ΠΟΠ όσο και του «κυπριακού λευκού τυριού σκάρας» που θα μπορεί να παράγεται από κυπριακό γάλα, χωρίς να πληρούνται όλες οι προδιαγραφές ΠΟΠ. Όρος συμφωνίας ο οποίος συνεπάγεται ότι τα δύο προϊόντα θα κυκλοφορούν στην αγορά και θα εξαγονται παράλληλα στις

Μεμονωμένες περιπτώσεις μικρών τυροκομείων παραγωγής αιγοπρόβειου χαλλουμιού, δεν έφεραν την σήμανση ΠΟΠ και αποσύρθηκαν από τις υπεραγορές.

αγορές του εξωτερικού με διαφορετική επωνυμία και βεβαίως ποιότητα, ενώ τηρήση στην αγορά του προϊόντος με την προοήκη τσίλι και βασιλικού κ.ο.κ. Πλέον απομένει να αποφασιστεί το τελικό όνομα αυτού του νέου προϊόντος. Πληροφορίες από πλευράς των τυρο-

κόμων αλλά και του Υπουργείου αναφέρουν ότι είναι πολύ νωρίς για αποφάσεις στο θέμα branding του κυπριακού τυριού, καθώς θα πρέπει πρώτα να φανεί η απήκηση των δύο προϊόντων στην αγορά. Έτσι φαίνεται ότι οι τυροκόμοι αφήνουν στο παρόν στάδιο για λίγο στην άκρη το θέμα του λευκού

τυριού της Κύπρου, και θα επικεντρωθούν στην παραγωγή του πιστοποιημένου προϊόντος.

Προϊόν πολυτελείας

Μαζί με την ετικέτα, πάντως, αλλάζει και η τιμή του. Ήδη το κόστος αγοράς του προϊόντος έχει αυξηθεί κατά 1-2 ευρώ, αύξηση η οποία αποδίδεται στην αύξηση της τιμής του γάλακτος όπως είχε συμφωνηθεί τον περασμένο Ιούλιο. Στις προνομίες της συμφωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων πλευρών, ρυθμιζόταν και το θέμα των τιμών γάλακτος. Συγκεκριμένα ότι από την 1η Αυγούστου οι τιμές του γάλακτος θα αυξάνονταν για να κυμανθούν μεταξύ €1,35 – €1,45 ανά λίτρο για το πρόβειο γάλα και μεταξύ

Με στόχο την αυτάρκεια σε αιγοπρόβειο γάλα τυροκομικές επιχειρήσεις άρχισαν ήδη να αναζητούν και να βρίσκουν συνεργασίες με παραγωγούς κτηνοτρόφους.

€0,80 – €0,90 ανά λίτρο για το αιγινό και αυξήσεις και στο αγελαδινό. Η αύξηση στην τιμή σχετίζεται βεβαίως και με το υψηλό κόστος αγοράς των ζωοτροφών, τις αυξήσεις ενέργειας και της μεταφοράς. Όπως επισμαίνεται από το Υπουργείο Γεωργίας, δεν επιφέρει επιπλέον κόστος η διαδικασία παραγωγής του ΠΟΠ, τουλάχιστον όχι σε βαθμό που να αποτυπώνεται στην τελική λιανική τιμή του προϊόντος. Σε κάθε περίπτωση, τουλάχιστον για την αγορά του εξωτερικού, το χαλλούμι ίσως αλλάξει σταδιακά target group. Με τη νέα ακριβότερη τιμή του, αλλά και ως πιστοποιημένο προϊόν πλέον, το χαλλούμι

θα απευθύνεται στη high-end αγορά. Αυτό συνεπάγεται επιπλέον κόστος για τους παραγωγούς. Δεν αποκλείεται το πρώτο διάστημα αυτής της αλλαγής, οι εξαγωγές του προϊόντος να είναι μειωμένες. Εκτιμάται ωστόσο ότι σε βάθος χρόνου, οι πωλήσεις του θα αυξηθούν, ακριβώς λόγω της μοναδικότητας του. Την ίδια ώρα διατίθενται στην αγορά τα προϊόντα Κυπριακό τυρί και Κυπριακό τυρί light σε προηγούμενες χαμηλότερες τιμές. Σημειώνεται ότι τον προηγούμενο χρόνο οι εξαγωγές του προϊόντος (χωρίς την σήμανση ΠΟΠ) σε αξία, έφτασαν τα 262,5 εκατ. ευρώ ενώ από τον Γενάρη μέχρι τον Απρίλη του τρέχοντος έτους ανήλθαν στα 99 εκατ. ευρώ.

Και παραγωγοί και τυροκόμοι

Η ελάχιστη ποσοστιαία συμμετοχή του αιγοπρόβειου γάλακτος στο μείγμα χαλλουμιού, για τους μήνες Σεπτέμβριο του 2022 μέχρι Ιανουάριο 2023 θα είναι 10% και για τους μήνες Φεβρουάριο μέχρι Αύγουστο του 2023 η ελάχιστη ποσοστιαία συμμετοχή του αιγοπρόβειου γάλακτος θα είναι 25%. Από τον Σεπτέμβριο του 2023 μέχρι τον Ιανουάριο του 2024, η ποσοστιαία συμμετοχή του αιγοπρόβειου γάλακτος στο μείγμα χαλλουμιού θα καθορίζεται με βάση τη διαθεσιμότητα, με κατώτατο όριο το 10%. Από τον Φεβρουάριο του 2024 μέχρι τον Ιούλιο του 2024 η ελάχιστη ποσοστιαία συμμετοχή του αιγοπρόβειου γάλακτος στο μείγμα χαλλουμιού θα είναι 25% και στη συνέχεια θα ισχύει η συμφωνία στην οποία θα καταλήξουν τα εμπλεκόμενα μέρη. Με στόχο την πρόσβαση σε ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος, αριθμός τυροκομικών επιχειρήσεων ξεκίνησαν ήδη να αναζητούν και να βρίσκουν τρόπους συνεργασίας με παραγωγούς κτηνοτρόφους, είτε με αναβάθμιση εγκαταστάσεων ώστε μέχρι το 2024 να είναι σε θέση να είναι αυτάρκεις και να καλύπτουν τις ανάγκες παραγωγής χαλλουμιού, απρόσκοπτα.

Σε τροχιά συμφωνίας με Ισραήλ για το Αφροδίτη

Μετά από δέκα χρόνια διαβουλεύσεων τέθηκαν οι βάσεις για διευθέτηση της διαφοράς αναφορικά με το κοιτάσμα

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Θεού θέλοντος και εμπειρογνώμονας επιτρέποντος, Κύπρος και Ισραήλ κλείνουν το ζήτημα που υπάρχει από υπουργίας Νεοκλή Συλικιώτη με το κοιτάσμα Αφροδίτη και το κατά πόσο η ισραηλινή πλευρά έχει να λαμβάνει από την εμπορική αξιοποίηση του κυπριακού κοιτάσματος. Η συνάντηση, που είχαν οι Υπουργοί Ενέργειας των δυο χωρών στη Λευκωσία, χαρακτηρίζεται παραγωγική και για πρώτη φορά, όπως λένε κυπριακές πηγές, υπάρχει ακτίδα φωτός. Κατά τη συνάντηση των δυο Υπουργών (δηλ. του γένους) σημειώθηκε η μεγαλύτερη πρόοδος από υπάρξεως της διαφοράς με τις βασικές πτυχές του όλου ζητήματος να κλείνουν, έλεγαν οι ίδιες πηγές στην «Κ». Στο τραπέζι παραμένουν κάποιες εκκρεμότητες, κυρίως λεπτομέρειες, προκειμένου να ολοκληρωθεί η σύνταξη του σχετικού εγγράφου και να τύχει επεξεργασίας και έγκρισης από τις νομικές υπηρεσίες των δυο πλευρών. Αν υπάρχει κάτι που η κατάληξη του δεν μπορεί να προσδιορισθεί χρονικά, την παρούσα στιγμή, είναι η

Το επόμενο βήμα στη διαφορά Κύπρου – Ισραήλ θα γίνει σε τεchnοκρατικό επίπεδο και σε νέα συνάντηση όπου αναμένεται να κλείσει και τυπικά το θέμα διορισμού εμπειρογνώμονα από διεθνή οίκο.

διαδικασία που πρέπει να διανύσουν οι δυο πλευρές έως την επίτευξη συμφωνίας. Ωστόσο, αυτό που έχει σημασία και τονίζεται από κυπριακές πλευρές είναι πως το νερό έχει μπει στο αulάκι και τα όσα συμφωνήσουν οι δυο πλευρές θα κυρωθούν με διακρατική συμφωνία αλλά και έγγραφη αποδοχή από τις εταιρείες που διαχειρίζονται, το κοιτάσμα Αφροδίτη και Ισάι στην ισραηλινή ΑΟΖ.

Ο διαμεσολαβητής

Βασικό στοιχείο των όσων φαίνεται να συμφωνήθηκαν στη Λευκωσία είναι ο διορισμός εμπειρογνώμονα διαμεσολαβητή από διεθνή οίκο, ενώπιον του οποίου θα τεθούν όλα τα δεδομένα που υπάρχουν και από τις δυο πλευρές. Ανάμεσα στα δεδομένα θα παραδοθούν και τα στοιχεία των πραγματικών ποσοτήτων υδρογονανθράκων τόσο στο Αφροδίτη όσο και στο Ισάι καθώς επίσης και τα δεδομένα για τις ποσότητες που είναι ανακτήσιμες. Μέσω της συγκεκριμένης διαδικασίας, το Ισραήλ θα έχει δικαιώματα από το κοιτάσμα Αφροδίτη όταν θα ξεκινήσει η εμπορική αξιοποίησή του, για την ποσότητα ΦΑ που εισέρχεται εντός του ισραηλινού κοιτάσματος. Ο διαμεσολαβητής στην ουσία θα καθορίσει το ποσοστό ΦΑ, μέσω φόρμουλας υπολογισμού καθώς και την διαδικασία επίλυσης τυχόν διαφορών.

Πρώτα συμφωνία

Η υπουργός Ενέργειας Νατάσα Πηλείδου ξεκαθάρισε πως χωρίς επίτευξη συμφωνίας

δεν προκύπτει θέμα αποζημίωσης για την ισραηλινή πλευρά.

Η κ. Πηλείδου πρόσθεσε πως η ύπαρξη πλάνου ανάπτυξης και πριν υπάρχει η σίγουρη προοπτική για εισοδήματα και από τις δύο πλευρές δεν προκύπτει ζήτημα αποζημίωσης, «γιατί δεν θέλουμε να αδικηθεί ούτε η μια πλευρά ούτε και η άλλη», είπε η Υπουργός.

Ωστόσο, αυτό που κρίνεται ότι έχει σημασία είναι η άποψη της κυπριακής πλευράς πως η αξιοποίηση του Αφροδίτη δεν εξαρτάται από την επίλυση της διαφοράς με την ισραηλινή

Η κυπριακή πλευρά ξεκαθαρίζει πως η επίτευξη συμφωνίας με την ισραηλινή πλευρά δεν είναι προϋπόθεση για να ξεκινήσει η εμπορική αξιοποίηση του κοιτάσματος Αφροδίτη.

πλευρά. «Είναι δύο διαδικασίες που προχωρούν παράλληλα γι' αυτό και είπα προηγουμένως ότι όταν συζητηθεί η διαδικασία θα πάρει το δρόμο της, γιατί από κει και πέρα είναι απλά

θέμα του να ακολουθηθούν τα βήματα που θα έχουν συμφωνηθεί, ώστε να βγει το τελικό αποτέλεσμα». Η Υπουργός Ενέργειας διέψευσε δημοσιεύματα αναφορικά με το ποσοστό του

κοιτάσματος (10%) που εισέρχεται στην ισραηλινή ΑΟΖ.

Το παρελθόν

Ένα στοιχείο που φαίνεται ότι διαιώνισε τη διαφορά μεταξύ των δυο πλευρών ήταν η εμμονή της ισραηλινής πλευράς και κυρίως των διαχειριστών του κοιτάσματος Ισάι στο κατά πόσο ο υπολογισμός των ποσοτήτων έπρεπε να γίνει στη λογική του αμφίδρομου επηρεασμού. Δηλαδή, οι ισραηλινοί επέμεναν στην ανάπτυξη των δυο κοιτασμάτων και στη βάση αυτή να γίνεται ο διαμοιρασμός. Πρόταση η οποία δεν προχώρησε για το λόγο ότι η ποσότητα ΦΑ που εντοπίσθηκε στο Ισάι ήταν μη εμπορεύσιμη σύμφωνα και με παλαιότερη ανακοίνωση του διαχειριστή του κοιτάσματος στις χρηματιστηριακές αρχές του Ισραήλ.

Ο χρόνος

Παρά τα θετικά μηνύματα από τη συνάντηση της Λευκωσίας, η κυπριακή πλευρά αποφεύγει να προσδιορίσει χρονικά την κατάληξη των διαδικασιών με την υπογραφή της σχετικής συμφωνίας. Οι δυο πλευρές φαίνεται να έχουν δεσμευθεί το όλο θέμα να προχωρήσει τάχιστα και για αυτό το λόγο το επόμενο βήμα θα είναι μια νέα συνάντηση, αυτή την φορά σε επίπεδο τεchnοκρατών, προκειμένου να συζητηθούν οι κατευθυντήριες γραμμές που δόθηκαν σε πολιτικό επίπεδο. Σε τεchnοκρατικό επίπεδο θα κλείσει το θέμα διορισμού εμπειρογνώμονα με την υπογραφή της σχετικής παραπομπής του όλου ζητήματος. Παρά το γεγονός ότι δεν υπάρχει συσχετισμός, επίτευξης συμφωνίας με την ισραηλινή πλευρά και έναρξης αξιοποίησης του Αφροδίτη, η κυπριακή πλευρά επιθυμεί το όλο θέμα να έχει κλείσει προτού ξεκινήσει το εμπορικό κομμάτι.

Συμφωνία με Chevron για κοιτάσμα

Στο πνεύμα ότι το ζήτημα με τους ισραηλινούς δεν επηρεάζει το πλάνο ανάπτυξης του Αφροδίτη, Υπουργείο Ενέργειας και εταιρεία Chevron φαίνεται να έχουν καταλήξει στα επόμενα βήματα όταν στη Λευκωσία είχε έλθει ομάδα της εταιρείας από τις ΗΠΑ. Τότε, όπως είπε η κ. Πηλείδου, συμφωνήθηκε η χρονική περίοδος που θα γίνει η επόμενη γεώτρηση, καθώς και η υποβολή του αναπτυξιακού πλάνου για το Αφροδίτη. Εάν και εφόσον όλα εξελιχθούν με βάση τους σχεδιασμούς, η Λευκωσία ευελπιστεί πως μέχρι το τέλος του 2020 θα έχει παρουσιασθεί από την εταιρεία το τελικό προσχέδιο του πλάνου ανάπτυξης, το οποίο θα επεξεργαστεί και θα εγκριθεί η Κυπριακή Δημοκρατία».

bankofcyprus.com 800 00 800

Σε κάθε επόμενη κίνηση

Τράπεζα Κύπρου

Ευρωμούνι
AWARDS FOR EXCELLENCE
CYPRUS
BEST BANK
2022

Σύμφωνα με το διεθνές περιοδικό «Euromoney»

Σε μια δύσκολη και κομβική για την παγκόσμια οικονομία και το χρηματοπιστωτικό σύστημα περίοδο, η βράβευσή μας ως η «Καλύτερη Τράπεζα» στην Κύπρο για το 2022, από το διεθνές έγκυρο περιοδικό «Euromoney», αποκτά ακόμη μεγαλύτερη βαρύτητα.

Ευχαριστούμε τους μετόχους μας που μας στηρίζουν διαχρονικά, το προσωπικό για την υπευθυνότητα και τον επαγγελματισμό του κι εσάς τους πελάτες μας, για τη συνεχή στήριξη και εμπιστοσύνη που μας δείχνετε, κρατώντας μας στην πρώτη θέση.

Κοινωνικά Κριτήρια

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΚΑΡΟΛΑΙΝ ΛΟΥΚ και ΧΑΡΟΥΜΙ ΙΤΣΙΚΟΥΡΑ

Πρόσω ολοταχώς προς ύφεση η Ευρωζώνη

Στο υψηλότερο επίπεδο από τον Ιούλιο του 2020 έχει φτάσει ο κίνδυνος ύφεσης στην Ευρωζώνη, καθώς αυξάνονται οι ανησυχίες ότι η ενεργειακή κρίση θα προκαλέσει μείωση της οικονομικής δραστηριότητας.

Οι οικονομολόγοι που συμμετείχαν σε δημοσκόπηση του ειδησεογραφικού πρακτορείου Bloomberg υπολογίζουν πλέον τις πιθανότητες συμπλήρωσης δύο συνεχόμενων τριμήνων αρνητικής ανάπτυξης στο 80% τους επόμενους 12 μήνες, από 60% που ήταν στην προηγούμενη δημοσκόπηση.

Η γερμανική οικονομία, η μεγαλύτερη της Ευρωζώνης αλλά και μία από εκείνες που έχουν μεγαλύτερη έκθεση στη μείωση των ενεργειακών προμηθειών από τη Ρωσία, είναι πιθανό να συρρικνωθεί ήδη από το τρέχον τρίμηνο. Νοικοκυριά και επιχειρήσεις στην Ευρώπη προετοιμάζονται για το ενδεχόμενο επιβολής δελτίου στην κατανάλωση ενέργειας, έπειτα από τη μείωση των ροών φυσικού αερίου στην περιοχή από τη Ρωσία, διότι ήδη αντιμετωπίζουν πολύ υψηλό πληθωρισμό και άλλα προβλήματα στην εφοδιαστική αλυσίδα. Οι έρευνες δεί-

Οι πιθανότητες μείωσης του ΑΕΠ κατά δύο συνεχόμενα τρίμηνα φθάνουν πλέον το 80%, εκτιμούν αναλυτές.

χνουν ότι η δραστηριότητα στον επιχειρηματικό τομέα συρρικνώνεται από τον Ιούλιο, χωρίς να υπάρχουν ιδιαίτερα σημάδια βελτίωσης βραχυπρόθεσμα.

Σύμφωνα με τους οικονομολόγους που συμμετείχαν στη δημοσκόπηση του Bloomberg, ο πληθωρισμός αναμένεται τώρα να κορυφωθεί στο 9,6% το τελευταίο τρίμηνο του έτους, δηλαδή σχεδόν πέντε φορές πάνω από τον στόχο της ΕΚΤ. Οι αξιωματούχοι της ΕΚΤ κατά την τελευταία συνεδρίασή τους αυτόν τον μήνα πρόβλεψαν ότι η οικονομία της Ευρωζώνης θα παραμείνει στάσιμη αλλά δεν θα συρρικνωθεί, όμως τώρα κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για την ανάπτυξη και τον πληθωρισμό στην περιοχή. Η πρόεδρος της ΕΚΤ Κριστίν Λαγκάρντ και οι συνάδελφοί της α-

ποδίζουν τις μεγάλες αυξήσεις επιτοκίων στην αποφασιστικότητα τους να περιορίσουν το ράλι των τιμών, όμως οι οικονομολόγοι θεωρούν ότι ο χρόνος για τέτοιες κινήσεις τελειώνει. Οι οικονομολόγοι που ερωτήθηκαν από το Bloomberg διαβλέπουν τώρα πως η ΕΚΤ θα διακόψει νωρίτερα τον κύκλο αύξησης των επιτοκίων.

Όμως εκτιμούν ότι τα επιτόκια θα αυξηθούν σε υψηλότερα επίπεδα από ό,τι περιμένα, στο 2%, έως τον Φεβρουάριο. Τούλάχιστον ένας στους δύο περιμένει αύξηση κατά 75 μονάδες βάσης στην επόμενη συνεδρίαση της ΕΚΤ, τον Οκτώβριο. Ο προϊστάμενος οικονομολόγος της ΕΚΤ Φίλιπ Λέιν δήλωσε την περασμένη εβδομάδα ότι η ασυνήθιστα μεγάλη αύξηση των επιτοκίων της ΕΚΤ αυτόν τον μήνα ήταν «κατάλληλη», ενώ άφησε να φανεί ότι τα επόμενα βήματα της τράπεζας ενδεχομένως να είναι μικρότερα. Άλλοι αξιωματούχοι της ΕΚΤ δήλωσαν, τέλος, στο Bloomberg ότι δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο περαιτέρω αύξησης των επιτοκίων κατά 75 μονάδες βάσης μετά την τελευταία απόφαση.

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του ΚΑΛΟΥΜ ΠΙΚΕΡΙΝΓΚ*

Η οικονομία, το μεγάλο στοίχημα της Λιζ Τρας

Η νέα πρωθυπουργός του Ηνωμένου Βασιλείου Λιζ Τρας σηματοδοτεί μια ολόκληρη νέα προσέγγιση στην οικονομική πολιτική της χώρας. Μόλις προ ολίγων ημερών ανέλαβε τα νήια, ωστόσο και οι σαφείς λεπτομέρειες της πολιτικής αυτής δεν είναι πρακτικά διαθέσιμες. Παρά ταύτα υπάρχουν σημεία αιχμής και ενδιαφέροντος. Η εξασφάλιση της ηγεσίας των Συντηρητικών αποδίδεται στο ότι η Λιζ Τρας εξεμείνεσε τη βάση κόμματος, υποσχόμενη να μην προβεί σε παροχές για να στηρίξει όσα νοικοκυριά δυσκολεύονται να αντεπεξέλθουν στους ακριβούς λογαριασμούς ρεύματος. Εντούτοις, η πρώτη της κίνηση ως πρωθυπουργού ήταν να ανακοινώσει το σχέδιο «για εγγυημένη τιμή στην ηλεκτρική ενέργεια», όπερ σημαίνει πως εάν το εν λόγω μέτρο συνδυαστεί με προηγούμενες πρωτοβουλίες, μάλλον θα αποτρέψει οποιαδήποτε σοβαρή αύξηση στους λογαριασμούς την επόμενη διετία – πρόκειται για την έκπτωση στις χρεώσεις ενέργειας κατά 400 λίρες και μια προσωρινή άρση των πράσινων φόρων. Συν τοις άλλοις, η νέα πρωθυπουργός έχει υποσχεθεί στήριξη και στις εταιρείες επί εξάμηνο, αν και κάποιες μορφές γεν-

Δεσμεύεται για ένα δαπανηρό πρόγραμμα στήριξης, αλλά δεδομένων των συνθηκών η επιλογή της είναι σωστή.

ναιόδωρη βοήθεια ενδέχεται να παραταθεί περισσότερο. Το τελικό κόστος των ανωτέρω μέτρων θα εξαρτηθεί από το πώς οι τιμές στις αγορές θα εξελιχθούν στον ορίζοντα της εφαρμογής της οικονομικής πολιτικής.

Ωστόσο, εάν επαληθευθούν οι γενικόλογες εκτιμήσεις ότι θα φθάσει η κρατική παρέμβαση τα υψηλά επίπεδα των 150 δισ. στερλινών, τότε θα αποδειχθεί δύο φορές και πλέον δαπανηρότερη από όσο κόστισε στο Λονδίνο η πανδημία του κορωνοϊού με το πρόγραμμα για τη διατήρηση θέσεων εργασίας. Πρόκειται, συνεπώς, για ορθή πολιτική; Ναι, διότι οι ανησυχίες για το κόστος ζωής δεν πρόκειται να εξαλειφστούν σύντομα και ίσως να αποπροσανατολίσουν τη νέα πρωθυπουργό από τους δύο μείζονες και αλληλοστι-

καλυπτόμενους στόχους της, ήτοι την επαναφορά της οικονομίας σε τροχιά ανάπτυξης και τη νίκη στις προσεχείς εκλογές. Το να κορηγήσει πολλά κονδύλια για να κατευνάσει τις διενέσεις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης θα την αποδεσμεύσει και θα μπορέσει να εστιάσει στις άλλες πολιτικές, καθώς και να τονώσει τη δημοτικότητα των Συντηρητικών στις δημοσκοπήσεις. Ο δε νέος υπ. Οικονομικών Κουάσι Κουάρτενγκ είναι αποδοτικός, φίλα προσκελμένος προς τις αγορές και γνωρίζει καλά τα οικονομικά. Δεν παύει, βέβαια, να είναι και πολιτικός και, ως εκ τούτου, παραμένει αναπάντητο το ερώτημα μήπως υποχρεώσει την Τρας να ακολουθήσει την οδό της σφιχτής πολιτικής, εάν ο πληθωρισμός διογκώνεται ή μήπως συσταχθεί με το Συντηρητικό Κόμμα του καιρού του και αναλάβει ρόλο βοηθητικό της πρωθυπουργού. Η απόφασή του να καθοδηγήσει τα στελέχη να επικεντρωθούν στην κατάρτιση προτάσεων για την αύξηση του ΑΕΠ ετησίως στο 2,5% θα έχει ευνοϊκή απήχηση στην εκλογική βάση.

* Ο κ. Καλούμ Πικερίνγκ είναι οικονομολόγος της Berenberg Bank.

Με self-check in και ρομπότ ο τουρισμός

Ψηφιοποίηση και τεχνητή νοημοσύνη η νέα κανονικότητα στον τουρισμό, με αργούς ρυθμούς προχωρά η Κύπρος

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Από room service, μέχρι υπηρεσίες καθαριότητας, η ρομποτική τεχνολογία κάνει αισθητή την παρουσία της στον τομέα του τουρισμού τα τελευταία χρόνια, αυξάνοντας χρόνο με τον χρόνο την παρουσία και τον ρόλο της στην αυτοματοποίηση υπηρεσιών. Σε ξενοδοχειακές μονάδες του εξωτερικού, οι οποίες ήδη ενέταξαν σε μεγάλη κλίμακα τέτοιες υπηρεσίες, η εξυπηρέτηση των πελατών με ρομποτική τεχνολογία και τεχνητή νοημοσύνη, προβάλλεται ως στοιχείο ανάδειξης του επιπέδου ενός ξενοδοχείου και εργαλείο προσέλκυσης κρατήσεων. Την ίδια ώρα, η αγορά της ρομποτικής στον τομέα της φιλοξενίας αποτιμήθηκε γύρω στα 290 εκατομμύρια δολάρια το 2020, ενώ μέχρι το 2027 η αγορά προβλέπεται να αυξηθεί με ρυθμό ανάπτυξης 25% και 11% για το 2022. Το θέμα αναδείχθηκε πρόσφατα στο πλαίσιο της παρουσίας

Μόνο το 3% των κυπριακών επιχειρήσεων χρησιμοποιούν τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης, ενώ μία στις τρεις χρησιμοποιεί το Internet of Things σύμφωνα με την Eurostat.

του Σχεδίου πιστοποίησης Συμβούλων στην τουριστική ψηφιοποίηση, του έργου dTour, κατά την διάρκεια της οποίας ο πρόεδρος της ΕΤΑΠ Λάρνακας Ντίνος Λευκαρίτης ανέφερε ότι εφόσον πέραν του 95% των ταξιδιωτών εντός Ευρώπης χρησιμοποιούν ψηφιακά μέσα, η πρόωπιση του ψηφιακού μετασχηματισμού στον τουριστικό κλάδο είναι επιτακτική ανάγκη. Την ίδια ώρα, έρευνες καταγράφουν ότι η ψηφιοποίηση βελτιώνει την εμπειρία του πελάτη, και την λειτουργικότητα της επιχείρησης. Περιγράφεται λοιπόν για μια win-win συνθήκη.

Self serviced

Η προτίμηση των πελατών για ψηφιοποιημένες και αυτοματοποιημένες διαδικασίες στον τομέα της φιλοξενίας αναδεικνύεται και μέσα από πρόσφατη μελέτη που διενήργησε η εταιρεία Oracle Hospitality διεθνώς, στην οποία συμμετείχαν 5.266 καταναλωτές και 633 στελέχη ξενοδοχείων σε παγκόσμια κλίμακα. Προκύπτει λοιπόν ότι το 73% θα προτιμήσει να κλείσει τις διακοπές του, σε ξενοδοχείο που προσφέρει τεχνολογία self-service ώστε να περιορίσει την επαφή τόσο με το προσωπικό, όσο

Η χρήση ρομπότ στα ξενοδοχεία άρχισε από το 2015 και μετά στην Ιαπωνία και αργότερα στην Κίνα, ενώ αναδείχθηκε περισσότερο εν μέσω πανδημίας.

και με τους άλλους επισκέπτες. Στην ίδια κατεύθυνση δείχνουν και οι απαντήσεις του 38% των ερωτηθέντων για πλήρη παροχή self service με διαθέσιμο προσωπικό, μόνο κατόπιν αιτήματος του επισκέπτη. Παράλληλα, το 39% επιλέγει την υπηρεσία δωματίου ή το chatbot, ενώ το 49% αναζητά επίσης ανέπαφες συναλλαγές. Επιπλέον, ένα πολύ μικρό ποσοστό του δείγματος της έρευνας, γύρω στο 5%, επιλέγει να πληρώσει το κόστος της διαμονής του στην μονάδα, μέσω cryptocurrency. Ανάλογη είναι και η τάση που κερδίζει έδαφος και στην Κύπρο. Ολοένα και περισσότεροι τουρίστες επιλέγουν το online check-in, χρησιμοποιώντας την πλατφόρμα του ξενοδοχείου, την οποία φαίνεται ότι αξιοποιούν και για λήψη πληροφοριών, αλλά και για τα αιτήματά

τους σε σχέση με τις υπηρεσίες δωματίου όπως φαγητό, καθαριότητα, κτλ.

Τα συν και τα πλν

Εκτιμάται ότι οι αλλαγές στον τομέα της φιλοξενίας ως προς την ψηφιοποίησή του, θα είναι ραγδαίες μέχρι το 2030. Την πορεία προς αυτή την κατεύθυνση έχει επιταχύνει η πανδημία αφού μείωσε ως ένα βαθμό, την ανάγκη για προσωπική επαφή. Οι πελάτες ενός ξενοδοχείου αποζητούν περισσότερο πλέον την ιδιωτικότητα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται: τις διαδικτυακές κρατήσεις και παραγγελίες, τις ανέπαφες συναλλαγές και τις υπηρεσίες καθαριότητας και απολύμανσης. Αυτές οι ανάγκες φαίνεται να εξυπηρετούνται καλύτερα μέσα από αυτοματοποιημένες διαδικασίες που προσφέρει η ψηφιο-

Το 2020 παγκοσμίως, η αγορά της ρομποτικής στον τομέα της φιλοξενίας αποτιμήθηκε γύρω στα 290 εκατομμύρια δολάρια.

ποίηση και η τεχνητή νοημοσύνη. Την ίδια ώρα, η αυτοματοποίηση των διαδικασιών και η ενσωμάτωση της ρομποτικής στον τομέα της φιλοξενίας, ενδεχομένως να μειώσει σταδιακά τον όγκο εργασιών του προσωπικού και τις ανάγκες της βιομηχανίας σε ανθρώπινο δυναμικό, καθιστώντας την λιγότερο ευάλωτη στις ελλείψεις των τελευταίων ετών.

Ταυτόχρονα μπορούν να παρέχουν ένα ενιαίο επίπεδο υπηρεσιών υψηλού επιπέδου, χωρίς να βασίζονται εξ ολοκλήρου στις ικανότητες και τις δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού. Σύμφωνα με τα ευρήματα έρευνας, η πλειοψηφία των ξενοδόχων επιθυμεί να ενσωματώσει νέες τεχνολογίες στο πλαίσιο της στρατηγικής τους για αντιμετώπιση των ελλείψεων εργατικού δυναμικού και προσέλκυσης νέων ταλέντων. Επιπλέον, το 54% θέτει ως προτεραιότητα μέχρι το 2025, την υιοθέτηση τεχνολογίας που βελτιώνει ή εξαλείφει την ανάγκη για εμπειρία στη ρεσεψιόν.

Υβριδικό μοντέλο

Αυτή η προσέγγιση ίσως ταιριάζει καλύτερα σε προορισμούς επιχειρη-

Στην Κύπρο

Η ψηφιακή μεταμόρφωση του κυπριακού τουριστικού τομέα προχωρεί με γρήγορους ρυθμούς, αλλά παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ στον δείκτη DESI. Στους στόχους της ΕΕ είναι μέχρι το 2030, τρεις στις τέσσερις εταιρείες της ΕΕ να χρησιμοποιούν υπηρεσίες cloud και ψηφιακή νοημοσύνη, ενώ το 90% των μικρομεσαίων θα πρέπει να έχουν τουλάχιστον βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης.

Μόνο το 3% των κυπριακών επιχειρήσεων χρησιμοποιούν τεχνολογίες τεχνητής νοημοσύνης, ενώ μία στις τρεις χρησιμοποιεί το Internet of Things. Πρόκειται για ποσοστό ψηλότερο σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο. Αυτά αναφέρθηκαν στο πλαίσιο της παρουσίας του dTour. Πρόκειται για πρότζεκτ το οποίο εισάγει την ψηφιοποίηση ενισχύοντας τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις στον τουρισμό και την φιλοξενία, ώστε να χρησιμοποιήσει τις νέες τεχνολογίες για να προσφέρει υψηλό επίπεδο ψηφιακές υπηρεσίες, διευρύνοντας έτσι την αγορά στόχευσης μέσα σε ένα ανταγωνιστικό περιβάλλον και μελλοντικών προκλήσεων.

ματικού προσανατολισμού παρά σε προορισμούς όπως η Κύπρος, επισημαίνει ο πρόεδρος ΠΑΣΥΔΙΣΕ (Παγκύπριος Σύνδεσμος Διευθυντών Ξενοδοχείων) Χρίστος Αγγελίδης. Σκολίσσε ότι είναι ατυχές ένας προορισμός όπως η Κύπρος να παραγκωνίσει το ανθρώπινο στοιχείο στον τομέα της φιλοξενίας και να κρατήσει την τεχνητή νοημοσύνη, αφού κάτι τέτοιο, μπορεί να αποπροσωποποιήσει τις διακοπές. Εξέφρασε παράλληλα την άποψη ότι ενδεχομένως ένα υβριδικό μοντέλο να ήταν το ιδανικότερο για τα ξενοδοχεία της Κύπρου. Να διατηρήσουν από τη μια το ανθρώπινο στοιχείο στην άμεση εξυπηρέτηση (π.χ. υπάλληλο υποδοχής και ρεσεψιόν) και από την άλλη, να ενσωματώσει την τεχνητή νοημοσύνη και την ρομποτική σε επιπλέον δουλειές και τμήματα που δεν έρχονται σε επαφή με τους πελάτες - π.χ. καθαριότητα, κουζίνα κ.ο.κ. Σε αυτή την βάση, εκτιμά ότι οι πρακτικές που ακολουθούνται ήδη στον κλάδο, κυρίως δε σε ξενοδοχεία της Ασίας αλλά και πρόσφατα, σε μονάδες στην Ελλάδα, δεν θα εφαρμοστούν στην Κύπρο, τουλάχιστον σε μεσοπρόθεσμο επίπεδο.

Μπόνους 600 εκατ. στα έσοδα προϋπολογισμού της Ελλάδας από τον τουρισμό τον Αύγουστο

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Μπόνους 500 με 600 εκατομμύρια ευρώ προσέφερε στα έσοδα του προϋπολογισμού τον Αύγουστο ο υψηλός ρυθμός ανάπτυξης, ο οποίος οφείλεται σε μεγάλο βαθμό στην ικανοποιητική τουριστική κίνηση. Συνολικά τα φορολογικά έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού τον Αύγουστο, σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσης του προϋπολογισμού που δημοσιεύθηκαν χθες, έφτασαν τα 5,7 δισ. ευρώ, αυξημένα κατά 1,4 δισ. ευρώ ή 32,6% σε σύγκριση με τον στόχο.

Η υπεραπόδοση αυτή οφείλεται ως έναν βαθμό στον ΕΝΦΙΑ που

Αυξημένα κατά 1,4 δισ. ή 32,6%σε σύγκριση με τον στόχο, τα έσοδα του κρατικού προϋπολογισμού τον Αύγουστο.

εισπράχθηκε νωρίτερα (η τέταρτη δόση είχε προβλεφθεί ότι θα εισπραχθεί τον Δεκέμβριο, αλλά εισπράχθηκε τον Αύγουστο) στον φόρο εισοδήματος (η προθεσμία πληρωμής της πρώτης και της δεύτερης δόσης έληγε τον Αύγουστο), αλλά και στον υψηλό ρυθμό ανάπτυξης. Σύμφωνα με υψηλόβαθμη πηγή του υπουργείου Οικονομικών, περίπου 500 με 600 εκατομμύρια της υπεραπόδοσης των εσόδων μπορούν να χαρακτηριστούν αναπτυξιακά.

«Η απόδοση αυτή είναι συμβατή με τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυ-

Συνολικά τα φορολογικά έσοδα τον περασμένο μήνα έφτασαν τα 5,7 δισ.

ξης που καταγράφει η οικονομία το 2022, ενώ η προεισπραξη εσόδων επόμενων μηνών προσθέτει ασφάλεια στην υλοποιούμενη δημοσιονομική πολιτική σε μια κα-

τεξοχήν αβέβαιη περίοδο σε σχέση με τις διεθνείς εξελίξεις», δήλωσε ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θόδωρος Σκυλακάκης με αφορμή την παρουσίαση των στοι-

χείων εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου συνολικά ο κρατικός προϋπολογισμός εμφάνισε πλεόνασμα 10 εκατομμυρίων ευρώ έ-

ναντι στόχου για πρωτογενές έλλειμμα 5,9 δισ. ευρώ και έναντι πρωτογενούς ελλείμματος 6,4 δισ. ευρώ την ίδια περίοδο το 2021.

Ωστόσο, στο υπουργείο Οικονομικών δεν υπερεκτιμούν το γεγονός αυτό και παραμένουν στην πρόβλεψη για πρωτογενές έλλειμμα 2% του ΑΕΠ συνολικά το 2022, σε επίπεδο γενικής κυβέρνησης. Επίσης εκτιμούν ότι ο ρυθμός ανάπτυξης φέτος θα ξεπεράσει το 5%.

Ακόμη, στο υπουργείο Οικονομικών εκτιμούν ότι οι επιδοτήσεις των λογαριασμών του ηλεκτρικού ρεύματος τον Οκτώβριο και τους επόμενους μήνες θα είναι πολύ χαμηλότερες σε σύγκριση με τον Σεπτέμβριο που έφτασαν τα 800 εκατομμύρια ευρώ. Υπολογίζουν ότι θα κυμαίνονται στα 200 με 300 εκατομμύρια ευρώ.

Ο προϋπολογισμός πάντως θα κληθεί να καλύψει και μια επιδότηση στην κατανάλωση φυσικού αερίου, κάτι για το οποίο προετοιμάζονται στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους, με τις σχετικές ανακοινώσεις να γίνονται τις επόμενες μέρες από το υπουργείο Ενέργειας. Για το φυσικό αέριο εκτιμάται ότι δεν θα υπάρξει έκπτωση σε περίπτωση μείωσης της κατανάλωσης σε σύγκριση με πέρυσι, όπως θα γίνει για το ηλεκτρικό ρεύμα.

Τα έσοδα από φόρους κατά το οκτάμηνο Ιανουαρίου - Αυγούστου ανήλθαν σε 35,8 δισ. ευρώ αυξημένα κατά 5,6 δισ. ευρώ ή κατά 18,1% σε σύγκριση με τον στόχο.

Συνολικά το κράτος για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης έχει πραγματοποιήσει κατά το οκτάμηνο αυτό δαπάνες περίπου 1,1 δισ. ευρώ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ**

Να πάρουμε ξεκάθαρη θέση

Η **Κύπρος** με ένα μαγικό τρόπο μέχρι και σήμερα μπορούσε να έχει καλές σχέσεις με όλους και να χαίρει εμπιστοσύνης ως ένα φιλικό κράτος. Ήμασταν ανοιχτοί στους Ρώσους, τους Ισραηλινούς, τους Άραβες, τους Αμερικάνους, τους Κινέζους και άλλους, ειδικά σε θέματα επενδύσεων. Πολλούς από αυτούς μέσω του επενδυτικού προγράμματος τους «βαφτίσματα» Κύπριους, δίνοντας τη δυνατότητα στους ίδιους και στις οικογένειές τους να απολαμβάνουν όλα τα προνόμια ενός ευρωπαϊκού διαβατηρίου. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο βρεθήκαμε στο μάτι του κυκλώνα, αφού σε κάποιες περιπτώσεις διαβατήριο πήραν διάφοροι οι οποίοι σε καμία περίπτωση δεν θα δικαιούντο. Ακόμα και μετά από αυτό καταφέραμε να συνεχίσουμε να ζούμε αμέριμνοι σε αυτή τη γη της επαγγελίας που ονομάζεται Κύπρος. Όλα αυτά μέχρι τη στιγμή της εισβολής από τη Ρωσία στην Ουκρανία. Ο υπόλοιπος κόσμος άρχισε να παίρνει ξεκάθαρη θέση ποιον θα στήριζε αλλά εμείς βρεθήκαμε σε ένα πολύ δύσκολο σταυροδρόμι. Στη χώρα μας ζουν κι εργάζονται δεκάδες χιλιάδες Ρώσοι όπως και αρκετοί Ουκρανοί. Τα τελευταία σχεδόν 30 χρόνια οι ρωσικές επενδύσεις στο νησί αλλά και η χρησιμοποίησή του ως βάση για ρωσικές εταιρείες έχουν γιγαντωθεί δραματικά. Η επιρροή της Ρωσικής Εκκλησίας στην Κυπριακή Εκκλησία υπήρξε μεγάλη με αποτέλεσμα αρκετοί Μητροπολίτες να ταχθούν κατά τον αυτοκέφαλο της Ουκρανικής Εκκλησίας όταν ετέθη θέμα. Τα παραπάνω έκαναν πολλούς να σκέφτονται ότι ο δρόμος μας είναι με τους Ρώσους χωρίς όμως να λαμβάνουν υπόψη ότι είμαστε μια δυτική χώρα που ανήκει στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυτό μαζί με τα προνόμια φέρνει και σοβαρές υποχρεώσεις. Η πιο σοβαρή είναι αυτή της διαφύλαξης της ελευθερίας. Την ελευθερία που φαίνεται ότι η ηγεσία της Ρωσικής Ομοσπονδίας να γράφει στα παλαιότερα των υποδημάτων της. Την ίδια ώρα απειλεί την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω της εργαλειοποίησης του φυσικού αερίου. Εμείς αυτή τη φορά θα πρέπει να πάρουμε μια ξεκάθαρη θέση με ποιους είμαστε. Με αυτούς που πρεσβεύουν το δικαίο και την ελευθερία ή με αυτούς που εισβάλλουν σε άλλες χώρες και απειλούν ολόκληρους λαούς; Δεν υπάρχει καμία δικαιολογία για να μην κάνουμε αυτό που πρέπει!

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

KEN SEGALL

Ad Creative Executive
(Apple Inc.)
Author

Ken Segall, the Man Who Put the "i" in iMac

THE NEW YORK TIMES

OCTOBER 17, 2022

BOOK TICKET NOW
digitalagency.com

POWERED BY

JINIUS | cyta
by Bank of Cyprus

SUPPORTERS

Deloitte

Logicom

PARTNERS

UNIVERSITY
of NICOSIA

THE CYPRUS INSTITUTE OF
NEUROLOGY & GENETICS

FREDERICK
UNIVERSITY

Libertex
#TradeForMore

LLPO
LAW FIRM

A PROJECT ENDORSED BY

MINISTRY OF
DIGITAL ECONOMY
AND CULTURE

Δήμος Νίκους
Nicosia Municipality

Οι κυρώσεις «λυγίζουν» τη ρωσική οικονομία

Χάνει το προβάδισμά της στον διεθνή ενεργειακό χάρτη, μειώνεται το ΑΕΠ της

Παρότι τους πρώτους μήνες μετά την εισβολή στην Ουκρανία η ρωσική οικονομία φάνηκε να έχει αντοχή έναντι των πιέσεων που γεννούσαν οι κυρώσεις της Δύσης εις βάρος της, τα σημάδια καταπόνησης έχουν αρχίσει να αυξάνονται. Ταυτόχρονα, η χώρα φαίνεται πως σταδιακά χάνει την επιρροή της ως ηγετική δύναμη στον ενεργειακό κλάδο. Απορροφώντας τα πλήγματα από τις κυρώσεις της Ε.Ε., των ΗΠΑ και της Βρετανίας, η Ρωσία «απάντησε» στρέφοντας την πλάτη στη Δύση και ενισχύοντας το εμπόριο με τις φιλικές προς αυτήν χώρες. Χρησιμοποιώντας την ενέργεια ως όπλο, η Ρωσία διέκοψε πλήρως τις ροές φυσικού αερίου προς την Ευρώπη μέσω του αγωγού Nord Stream 1, ενώ παράλληλα διοχέτευε τα περίσσια αποθέματα σε πελάτες της στην Ασία, και συγκεκριμένα την Κίνα και την Ινδία. Ειδικότερα, οι πωλήσεις ορυκτών καυσίμων προς τις δύο αυτές χώρες έφτασε σε αξία συναλλαγών τα 24 δισ. δολάρια μόνο στους πρώτους τρεις μήνες του πολέμου. Παράλληλα όμως, σύμφωνα με τον Γιούρι Γκοροντνitsένκο, οικονομολόγο στο Πανε-

Από τα τέλη Φεβρουαρίου οι συναλλαγές με τις χώρες που έχουν επιβάλει κυρώσεις έχουν υποχωρήσει κατά 60%.

πιστήμιο του Μπέρκλεϊ, η απομείωση της Ρωσίας από τη Δύση έχει οδηγήσει σε αποδυνάμωση της οικονομίας, η οποία πρόκειται μάλιστα να διαρκέσει για αρκετά χρόνια ακόμη. «Αυτό που προτείνουν να γίνει είναι η συνταγή για μακροπρόθεσμη στασιμότητα», δηλαδή ο Γκοροντνitsένκο στον οικονομικό ειδοσοογραφικό ιστότοπο Business Insider, φέρνοντας ως παράδειγμα τη Βόρεια Κορέα, το Αφγανιστάν και την Κούβα.

Βέβαια, η απομείωση της Ρωσίας είχε ήδη ξεκινήσει από την προάρθρωση της Κριμαίας το 2014. Το ΑΕΠ διαμορφώθηκε στο 1,78 τρις. δολάρια το 2021 έναντι 2,06 τρις. δολαρίων επτά χρόνια νωρίτερα. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του ΔΝΤ, το 2022 θα υποχωρήσει κατά 6% σε σχέση με πέρυσι. «Αυτό που συμ-

Μακροπρόθεσμα η ενίσχυση και η διατήρηση της ενεργειακής παραγωγής της Ρωσίας στα ίδια επίπεδα εξαρτώνται άμεσα από τη δυνατότητα απόκτησης των κατάλληλων μηχανημάτων και τεχνολογίας, που κατά κύριο λόγο κατασκευάζονται σε χώρες της Δύσης. Η αδυναμία απόκτησης αυτής της τεχνολογίας θα αποτελέσει εμπόδιο για την κυριαρχία της Ρωσίας στην παγκόσμια ενεργειακή αγορά.

βαίνει είναι ότι η απομείωση μειώνει τον αριθμό των προϊόντων τα οποία μπορεί να αγοράσει η Ρωσία», δήλωσε ο Τζέι Ζαγκόροκι, καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Βοστώνης. «Μπορεί μόνο να αγοράσει αγροτικά προϊόντα από την Ινδία, επεξεργασμένα προϊόντα από την Κίνα, τέτοια πράγματα. Και όταν περιορίζεται κανείς σε μία συγκεκριμένη χώρα, συχνά καταλήγει να μην παίρνει την καλύτερη ποιότητα ή την καλύτερη τιμή», συμπλήρωσε. Επίσης, ο αποκλεισμός της Ρωσίας από τις πληρωμές με το «μη φιλικό» αμερικανικό δολάριο, το οποίο και χρησιμοποιείται για το 88% των παγκόσμιων συναλλαγών σε ξένα νομίσματα, αποτελεί ένα μεγάλο εμπόδιο, καθιστώντας ακριβότερες τις εισαγωγές στη χώρα. Από τα τέλη Φε-

βρουαρίου, οι συναλλαγές με τις χώρες που έχουν επιβάλει κυρώσεις έχουν υποχωρήσει κατά 60% και το εμπόριο με τις υπόλοιπες έχει επίσης μειωθεί κατά 40%, όπως πρόσφατα ανέφερε ο νομπελίστας οικονομολόγος Πολ Κρούγκμαν σε άρθρο γνώμης που δημοσιεύθηκε στην αμερικανική εφημερίδα The New York Times.

Ως αποτέλεσμα της απομείωσης, η Ρωσία φαίνεται πως σταδιακά χάνει και το προβάδισμά της στον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη. Πέρυσι τα έσοδα από τις πωλήσεις πετρελαίου και φυσικού αερίου αποτέλεσαν έως και το 45% του ΑΕΠ της χώρας, σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας. Ωστόσο, μακροπρόθεσμα η ενίσχυση και η διατήρηση της παραγωγής στα ίδια επίπεδα εξαρ-

τάται άμεσα από τη δυνατότητα απόκτησης των κατάλληλων μηχανημάτων και τεχνολογίας, που κατά κύριο λόγο κατασκευάζονται σε χώρες της Δύσης. Η αδυναμία απόκτησης αυτής της τεχνολογίας θα αποτελέσει εμπόδιο για την κυριαρχία της Ρωσίας στην παγκόσμια ενεργειακή αγορά, ιδίως ενόσω η Ευρώπη ξεδεύει δισεκατομμύρια για να θωρακίσει την ενεργειακή της ασφάλεια την επόμενη δεκαετία. Παράλληλα όμως, η Ρωσία δυσχεραίνει τη θέση της, επιλέγοντας να πουλήσει πετρέλαιο και φυσικό αέριο σε συγκεκριμένους αγοραστές με μειωμένη τιμή. Αυτό ενδέχεται να ευθύνεται εν μέρει για τις απώλειες που καταγράφονται από την έναρξη της εισβολής. Το υπουργείο Οικονομικών της Ρωσίας δεν

δημοσιεύει κάθε μήνα τα οικονομικά στοιχεία, αλλά εσωτερικά έγγραφα που περιήλθαν στην κατοχή του Bloomberg δείχνουν ότι η Ρωσία είχε άμεσες ζημιές δισεκατομμυρίων ως αποτέλεσμα των κυρώσεων και ότι το πλεόνασμα του προϋπολογισμού είχε συρρικνωθεί κατά 137 δισ. ρούβλια (περίπου 2,1 δισ. δολάρια) μέχρι τον Αύγουστο. «Το γεγονός ότι δεν δημοσιεύουν πολλά οικονομικά στοιχεία δείχνει ότι ξέρουν πως υπάρχουν ζημιές, αλλά θα ήθελαν να κρύψουν την έκταση αυτών των ζημιών», σημειώνει εν κατακλείδι στο Business Insider ο Ντον Χάνα, οικονομολόγος στο Πανεπιστήμιο του Μπέρκλεϊ. «Ολα είναι σχεδιασμένα ώστε να αποκρύπτονται τις συνέπειες της εισβολής στη ρωσική οικονομία», συμπληρώνει ο ίδιος.

SOS από Γερμανούς αρτοποιούς λόγω ανατιμήσεων σε ενέργεια και πρώτες ύλες

Στα όρια τους φέρνει τους Γερμανούς αρτοποιούς η εκτόξευση στα ύψη των τιμών ενέργειας και βασικών πρώτων υλών, με συνέπεια να ζητούν μεγαλύτερη στήριξη από το κράτος και να βγαίνουν στους δρόμους. Όπως μεταδίδει η Deutsche Welle, στις 8 το πρωί σε έναν συντοκιά φούρνο στο νότιο Βερολίνο, στην περιοχή Τέμπελχοφ-Σένεμπεργκ, η ουρά για ένα ζεστό ψωμάκι, μπρέτσελ ή για το ημερήσιο καρβέλι είναι μεγάλη, ως συνήθως. Όταν όμως οι πελάτες φτάνουν στο ταμείο, κυρίως συνταξιούχοι, νέοι γονείς και φοιτητές, βλέπουν τη διαφορά στις τιμές και κοντοστέκονται. «Ολα έχουν ακριβύνει εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης».

Και το ψωμί. Δεν μπορώ κάθε μέρα να αντεπεξέλθω, αλλά από την άλλη πλευρά εγώ προσωπικά δεν μπορώ να αλλάξω την κατάσταση», αναφέρει στο ελληνικό πρόγραμμα της Deutsche Welle Γερμανός συνταξιούχος και συνεχίζει: «Πιστεύω ότι κάποιες φορές οι τιμές αυξάνονται και τεχνητά. Ακούμε διαρκώς

Εφιαλτικά σενάρια για αυξήσεις στο ψωμί, ένα μεγάλο καρβέλι θα μπορούσε να κοστίζει 8 έως 10 ευρώ.

ότι υπάρχει κρίση, αλλά κάποιοι το χρησιμοποιούν ως δικαιολογία».

Το κλασικό, προσφιλές ψωμάκι (brötchen) των Γερμανών συνήθως κοστίζει από 30 μέχρι 40 λεπτά, ωστόσο, όπως η μεταδίδει η DW, κάποιοι φούρνοι, κυρίως οικογενειακές επιχειρήσεις, έχουν ήδη αναγκαστεί να αυξήσουν την τιμή του εξαιτίας του αυξημένου κόστους ενέργειας αλλά και εξαιτίας της αύξησης στις τιμές των πρώτων υλών. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της γερμανικής στατιστικής υπηρεσίας για τον Αύγουστο, η τιμή στο αλεύρι και το ψωμί καταγράφει αύξηση γύρω στο 17%, το βούτυρο και το λάδι φτάνει το 45%. Ο πληθωρισμός στη Γερμανία έχει σκαρ-

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της γερμανικής στατιστικής υπηρεσίας για τον Αύγουστο, η τιμή στο αλεύρι και το ψωμί καταγράφει αύξηση γύρω στο 17%, στο βούτυρο και το λάδι φτάνει το 45%.

φαλώσει στο 8% και οικονομολόγοι προέβλεψαν για πληθωρισμό γύρω στο 11% στις αρχές του 2023.

Σε αυτό το πλαίσιο, ρεπορτάζ της δημόσιας τηλεόρασης ZDF υπολογίζει ότι, σε περίπτωση συνέχισης των εκρηκτικών ανατιμήσεων, ένα ψωμάκι θα μπορούσε να κοστίζει στο μέλλον 1 ευρώ ή ένα μεγάλο καρβέλι 8 έως 10 ευρώ. Ένα υποθετικό εφιαλτικό σενάριο που παίρνει ως παράδειγμα την ακραία περίπτωση δεκαπλασιασμού του ενεργειακού κόστους για τις επιχειρήσεις του κλάδου, κάτι βέβαια που όλοι απευχονται. Και μόνο όμως οι δυσοίαντες εκτιμήσεις αρτοποιών είναι ενδεικτικές της απουσίας που επικρατεί στον κλάδο τους.

Γεγονός είναι ότι τα αρτοποιεία, είτε πρόκειται για μικρομεσαίες οικογενειακές επιχειρήσεις είτε για αλυσίδες, είναι ενεργοβόρες επιχειρήσεις διότι βασίζονται στην κατανάλωση μεγάλης ποσότητας ηλεκτρικού ρεύματος για την παρασκευή του άρτου. Όπως ανέ-

φερε στο ZDF ο Ντάνιελ Σνάιντερ, εκπρόσωπος της Ένωσης Γερμανών Αρτοποιών, εάν δεν παρέμβει άμεσα η πολιτική, πολλές εταιρείες του κλάδου θα αναγκαστούν να κλείσουν εξαιτίας του υπέρτοκου κόστους ενέργειας.

Χιλιάδες αρτοποιοί πάντως βγήκαν ήδη την περασμένη Τετάρτη στους δρόμους του Άννοβερου για να διαδηλώσουν για τη δυσχερή κατάσταση στην οποία έχει περιέλθει ο κλάδος τους εξαιτίας της ενεργειακής κρίσης, ζητώντας περαιτέρω στήριξη από το κράτιδιο της Κάτω Σαξονίας και από την ομοσπονδιακή κυβέρνηση. Το σύνθημά τους ήταν ένα και ηχηρό: «Σώστε τους αρτοποιούς!» Σύμφωνα με την ιστοσελίδα t-online, μόνο στη βόρεια Γερμανία, από όπου ξεκίνησαν οι κινητοποιήσεις αρτοποιών, υπάρχουν 800 μονάδες παρασκευής ψωμιού, οι οποίες τροφοδοτούν καθημερινά χιλιάδες σημεία πώλησης, από την Κάτω Σαξονία και το Σλέσβιχ-Χολστάιν μέχρι το Μεκλεμβούργιο-Πομερανία.

Αλμα εσόδων στην αγορά τεχνητής νοημοσύνης το 2022

Σε ρυθμούς τεχνητής νοημοσύνης εισέρχεται σταδιακά η παγκόσμια οικονομία—και κοινωνία—με τη διείσδυση της πολλά υποσχόμενης τεχνολογίας AI να βαίνει διαρκώς επιταχυνόμενη. Δεν είναι τυχαίο ότι για το 2022 τα έσοδα της παγκόσμιας αγοράς τεχνητής νοημοσύνης (Artificial Intelligence-AI) αναμένεται να προσεγγίσουν τα 450 δισ. δολάρια, στα οποία συμπεριλαμβάνονται τόσο οι δαπάνες για λογισμικό και hardware, όσο και για υπηρεσίες AI.

Ενα χρόνο νωρίτερα, η αξία της αγοράς AI διαμορφωνόταν στα επίπεδα των 383,3 δισ. δολαρίων, αυξημένη κατά 20,7% σε σχέση με το

προηγούμενο έτος. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της IDC, τις οποίες επικαλείται ο ΣΕΙΠΕ, η αγορά της τεχνητής νοημοσύνης θα συνεχίσει να «τρέχει», διατηρώντας υψηλό επίπεδο ρυθμό ανάπτυξης για την προσεχή πενταετία. «Όλοι οι κλάδοι της οικονομίας, αλλά και οι ίδιοι οι καταναλωτές, ανακαλύπτουν σταδιακά τα οφέλη της τεχνολογίας τεχνητής νοημοσύνης. Και αυτό καθώς οι οφέλη και πιο ισχυρές λύσεις AI επιτρέπουν καλύτερη λήψη αποφάσεων και υψηλότερη παραγωγικότητα», αναφέρει η IDC στην έκθεση «Worldwide Semiannual Artificial Intelligence Tracker». Όπως προσθέτουν οι αναλυτές της εταιρείας,

Θα προσεγγίσουν τα 450 δισ. δολάρια από 383,3 δισ. το 2021.

«η τεχνητή νοημοσύνη προσφέρει πλέον λύσεις σε όλες σχεδόν τις υφιστάμενες προκλήσεις, αλλά και σε νέες που αναδύονται». Το λογισμικό AI αντιπροσώπευε το 2021 το μεγαλύτερο μερίδιο δαπανών για την τεχνητή νοημοσύνη. Συνδυαστικά, οι τέσσερις κατηγορίες λογισμικού AI—παράδοση και ανάπτυξη εφαρμογών AI, εφαρμογές AI, λογισμικό υποδομής συστήματος AI και

πλατφόρμες τεχνητής νοημοσύνης—εισέφεραν περισσότερα από 340 δισ. δολάρια στη συνολική αξία της αγοράς το 2021, με τις εφαρμογές AI να αντιπροσωπεύουν σχεδόν το ήμισυ του συνόλου. Οι πλατφόρμες τεχνητής νοημοσύνης σημείωσαν την ισχυρότερη ανάπτυξη από έτος σε έτος «τρέχοντας» με 36,6%, αν και έχουν σαφώς μικρότερη συμμετοχή στη συνολική αξία της αγοράς. Στο μεταξύ, το 2021, οι εφαρμογές με αντικείμενο την τεχνητή νοημοσύνη αντιπροσώπευαν ποσοστό 12,9% της αγοράς, σημειώνοντας αύξηση 29,3% από έτος σε έτος. Ταυτόχρονα, η ανάπτυξη του λογισμικού AI στο cloud συνεχίζει να παρου-

σιάζει σταθερή ανάπτυξη. Το 2021, το 47,3% των αγορών λογισμικού τεχνητής νοημοσύνης αναπτύχθηκε στο δημόσιο cloud, σημειώνοντας αύξηση τεσσάρων ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με το 2020 και 8,4 ποσοστιαίων μονάδων σε σχέση με το 2019. Στο μεταξύ, η αγορά υπηρεσιών AI σημείωσε αύξηση της συνολικής αξίας της κατά 22,4% σε ετήσια βάση το 2021, φθάνοντας τα 24 δισ. δολάρια το 2021. Από την πλευρά του, το hardware για την αγορά τεχνητής νοημοσύνης, με αξία 18,8 δισ. δολαρίων, ήταν το ταχύτερα αναπτυσσόμενο κομμάτι της συνολικής αγοράς, καταγράφοντας ανάπτυξη 38,9%.

Σύμφωνα με εκτιμήσεις, η αγορά της τεχνητής νοημοσύνης θα συνεχίσει να «τρέχει», διατηρώντας υψηλό ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης για την προσεχή πενταετία.

Μοναδικό οικοσύστημα υπηρεσιών αποκλειστικά για e-shops!

Για περισσότερες πληροφορίες σαρώστε τον κωδικό QR.

G.A.P. VASSILOPOULOS GROUP

VOGUE

GREECE

25/09

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

LOVE ?

Christopher Papakaliatis & Sara Grace Wallerstedt
by Christopher Papakaliatis

Προειδοποίηση

Μνήμες της κατάρρευσης της Lehman Brothers ξυπνάει σε πολλούς η ενεργειακή κρίση. Ανάμεσα σε αυτούς και ο Φινλανδός υπουργός Οικονομικών Μίκκα Λίντιλα, ο οποίος δήλωσε πρόσφατα πως «η νευρική κατάσταση στην ενεργειακή αγορά είναι έντονη», προειδοποιώντας πως υπάρχουν όλα τα συστατικά για την ενεργειακή εκδοχή της Lehman Brothers.

Τα αποθέματα

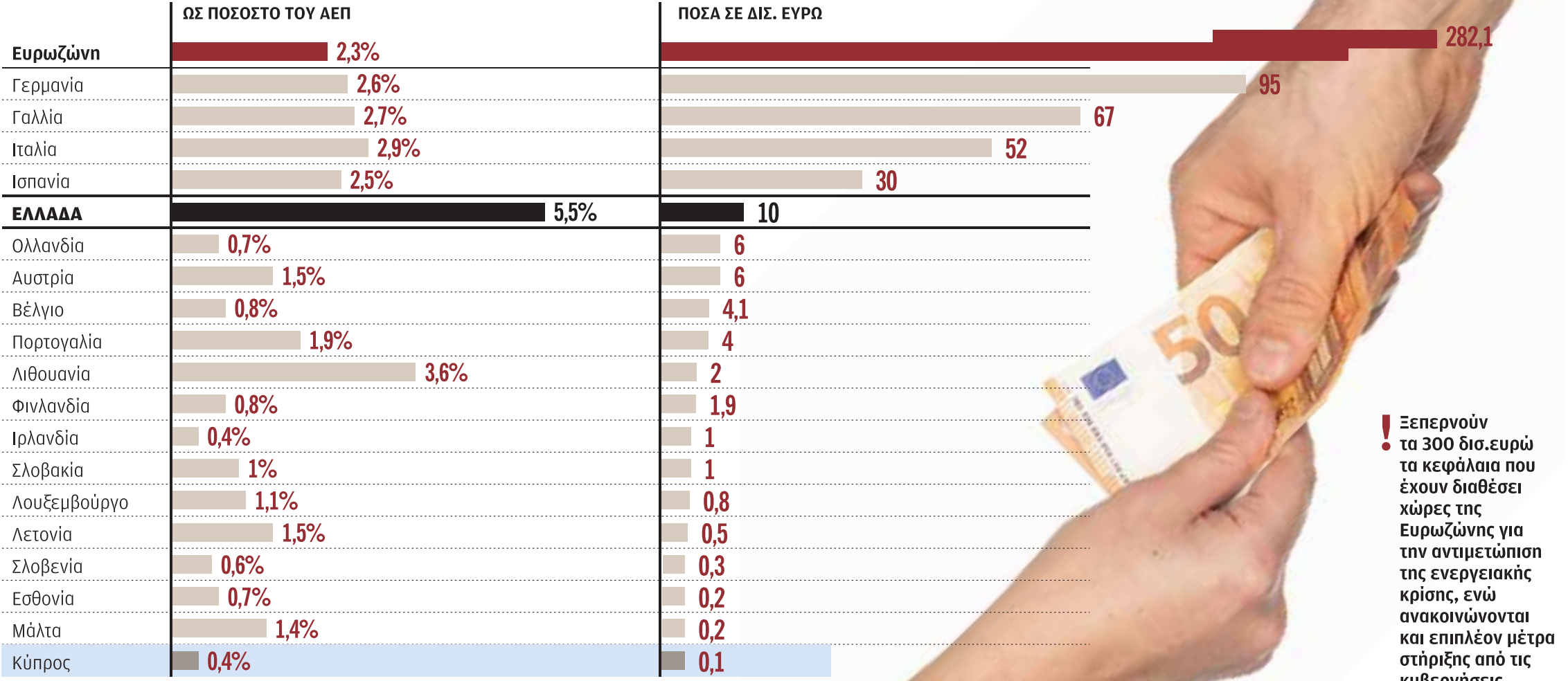
Σήμα κινδύνου για τα αποθέματα φυσικού αερίου της Γερμανίας εξέπεμψε ο Κλάους Μίλερ, πρόεδρος της ρυθμιστικής αρχής ενέργειας της χώρας. Αναμένω διακυμάνσεις, κάποιες φορές θα υπάρχουν ελλείψεις, υπάρχει αβεβαιότητα δήλωσε, συμπληρώνοντας πως «εάν ο χειμώνας είναι πολύ κρύος τότε έχουμε πρόβλημα».

Αισιοδοξία

Μέσα στον χειμώνα η Ιταλία θα τα καταφέρει και χωρίς ρωσικό φυσικό αέριο, με την προϋπόθεση πως οι θερμοκρασίες θα παραμείνουν ήπιες. Αυτό επισημάνε ο CEO της ιταλικής Eni, Κλοούντιο Ντεσκάλλι. Η αισιοδοξία του πηγάζει από το γεγονός πως τα αποθέματα φθάνουν στο 90% και πως η Ιταλία θα εξασφαλίσει αέριο από άλλες χώρες.

Ποσά που έχουν διαθέσει οι κυβερνήσεις της Ευρωζώνης για τη στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων

ΠΗΓΗ: REUTERS (στοιχεία από Ινστιτούτο Bruegel, 7/9/22)

Ξεπερνούν τα 300 δισ.ευρώ τα κεφάλαια που έχουν διαθέσει χώρες της Ευρωζώνης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, ενώ ανακοινώνονται και επιπλέον μέτρα στήριξης από τις κυβερνήσεις.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Επιχείρηση σωτηρίας των εταιρειών ενέργειας

Μεγάλα πακέτα στήριξης και κρατικοποιήσεις για να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία της αγοράς στην E.E.

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Καθώς ο εφιάλτης της ενεργειακής κρίσης έχει απλωθεί σε όλη την Ευρώπη πλάττοντας επιχειρήσεις και νοικοκυριά, αρκετές εταιρείες ενέργειας αντιμετωπίζουν σοβαρό πρόβλημα ρευστότητας, γεγονός που απειλεί πλέον σε μεγάλο βαθμό τη βιωσιμότητά τους. Η αδυναμία να αποκοριθούν στις υποχρεώσεις τους λόγω της ραγδαίας αύξησης των τιμών ενέργειας, έχει κινητοποιήσει τις κυβερνήσεις των κρατών-μελών οι οποίες σπεύδουν να λάβουν «πρωτοφανή» μέτρα διάσωσης για να διασφαλίσουν την ομαλή λειτουργία της αγοράς, παρέχοντας μεγάλα πακέτα στήριξης αλλά και κρατικοποιώντας ενεργειακούς κολοσούς. Από την πλευρά της, η Κομισιόν αναζητεί τρόπους για τη βελτίωση της

ρευστότητας στις επιχειρήσεις, δείχνοντας προθυμία να επανεξετάσει το πλαίσιο για τις κρατικές ενισχύσεις, ώστε τα κράτη-μέλη να παράσχουν στήριξη στις εταιρείες που ήδη βρίσκονται σε δεινή θέση. «Νάρκη» για τις επιχειρήσεις ενέργειας στην Ευρώπη αποτελούν τα λεγόμενα margin calls, που φθάνουν ακόμη και το 1,5 τρισ. δολάρια, σύμφωνα με εκτιμήσεις της νορβηγικής εταιρείας ενέργειας Equinor, τις οποίες ο αντιπρόεδρος Helge Haugane τις χαρακτήρισε «συντηρητικές».

Αυτό σημαίνει πως τα πρόσθετα ποσά που υποχρεώνονται να πληρώσουν οι εταιρείες ενέργειας ανέρχονται σε 1,5 τρισ. δολάρια, ποσό που έφθασε σε αυτά τα επίπεδα εξαιτίας της μεταβλητότητας των τιμών, μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Οι επιχειρήσεις δηλαδή

«Νάρκη» για τις επιχειρήσεις ενέργειας στην Ευρώπη αποτελούν τα λεγόμενα margin calls, που φθάνουν ακόμη και το 1,5 τρισ. δολ.

που αγοράζουν ρεύμα και φυσικό αέριο σε τρέχουσες τιμές, τα οποία στη συνέχεια πωλούν στους πελάτες τους, θα πρέπει παράλληλα να παρέχουν κάποιες εγγυήσεις πριν εισπράξουν τις ποσότητες που έχουν ζητήσει. Λόγω, λοιπόν, της δραματικής αύξησης των margin call, αρκετές εταιρείες ενέργειας αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα ρευστότητας. Η Equinor είχε προειδοποιήσει την

προηγούμενη εβδομάδα πως εφόσον οι κυβερνήσεις δεν παράσχουν ισχυρή ρευστότητα στις εταιρείες κοινής ωφελίας, ώστε να καλύψουν margin calls αξίας τουλάχιστον 1,5 τρισ. δολαρίων, τότε τα παράγωγα ενέργειας κινδυνεύουν με «πάγωμα». Τούτο οφείλεται εξ ολοκλήρου στην ενεργειακή κρίση, η οποία απορροφά σημαντικά κεφάλαια για τις εγγυήσεις των συναλλαγών, καλώντας τα ευρωπαϊκά κράτη να εκταμιεύσουν μεγάλα πακέτα βοήθειας, προκειμένου να αποτρέψουν μια αλυσιδωτή κατάρρευση. Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και οι εκτιμήσεις των αναλυτών του κλάδου ενέργειας στη συμβουλευτική εταιρεία Baringa. Σύμφωνα με τους ίδιους, οι παραγωγοί ενέργειας στην Ευρώπη έχουν έρθει αντιμέτωποι με margin calls τα οποία ανέρχονται στο 1 τρισ.

ευρώ, όμως τόνισαν πως θα μπορούσαν να αποπληρώσουν τα κρατικά δάνεια, σε περίπτωση που οι κυβερνήσεις παράσχουν βοήθεια για τη στήριξη της ρευστότητάς τους.

Παρουσιάζοντας μια σειρά από μέτρα που θα μπορούσαν να αμβλύνουν την κρίση της ρευστότητας την οποία αντιμετωπίζουν εταιρείες, η Κομισιόν πρότεινε μεταξύ άλλων την αποδοχή τραπεζικών εγγυήσεων ως εξασφάλιση για την κάλυψη των margin calls, δείχνοντας ταυτόχρονα μια γενικότερη ευελιξία ως προς τη δυνατότητα των κρατών-μελών να παράσχουν οικονομική στήριξη σε επιχειρήσεις. Ήδη, η Γερμανία, η Δανία αλλά και η Αγγλία εξετάζουν σχέδια για τη διάσωση εταιρειών ενέργειας, σε μια ύστατη προσπάθεια να αποτρέψουν τα χειρότερα.

Η Γερμανία εθνικοποιεί μεγάλους ενεργειακούς ομίλους

Μεγαλώνει η λίστα των εταιρειών ενέργειας που ζητούν κρατική βοήθεια καθώς έρχονται αντιμέτωπες με σοβαρά προβλήματα ρευστότητας, λόγω της αδυναμίας τους να αντισταθούν στις πιέσεις που ασκούν οι αδιανόητα υψηλές τιμές ενέργειας. Στο «μάτι του κυκλώνα» βρίσκονται όλες οι χώρες Ευρώπης, ωστόσο οι γερμανικές εταιρείες δέχονται σφοδρά πλήγματα λόγω της ενεργειακής εξάρτησής της χώρας από το ρωσικό αέριο. Η γερμανική εταιρεία Uniper, εισαγωγέας ρωσικού φυσικού αερίου, δίνει

σκληρή μάχη για την επιβίωσή της, με το γερμανικό κράτος να συζητάει, όπως έγινε γνωστό νωρίτερα μέσα στην εβδομάδα, την κρατικοποίησή της. Εάν και έχει ήδη λάβει ως στήριξη από το κράτος περίπου 20 δισ. ευρώ, αυτά δεν φαίνεται να είναι αρκετά για να διασφαλιστεί η συνέχιση της λειτουργίας της. Συνεπώς, η γερμανική κυβέρνηση εξετάζει πλέον την αύξηση του μεριδίου της στην Uniper πάνω από το 50%, ενώ στο τραπέζι βρίσκεται και το σενάριο της πλήρους κρατικοποίησης της εταιρείας.

Πρόκειται για ένα ιστορικό βήμα πλήρους εθνικοποίησης του μεγαλύτερου εισαγωγέα φυσικού αερίου στη χώρα. Αντίστοιχα μέτρα εξετάζει να ληφθούν και για τις ενεργειακές VNG και Securing Energy for Europe, προκειμένου η Γερμανία να αποτρέψει την κατάρρευση της ενεργειακής της αγοράς. Σύμφωνα με πηγές που επικαλείται το Bloomberg, η κρατικοποίηση των Uniper, VNG AG και Securing Energy for Europe, πρώην Gazprom Germania, είναι η κύρια λύση που βρίσκεται υπό συζήτηση. «Οι ακριβείς

λεπτομέρειες δεν έχουν συμφωνηθεί, ωστόσο θα μπορούσε να βγει κάποιο συμπέρασμα τις επόμενες ημέρες», δηλώνουν στο πρακτορείο οι ίδιες πηγές. Παράλληλα, υπό κρατικό έλεγχο τέθηκε η Rosneft Deutschland, θυγατρική της ρωσικής εταιρείας φυσικού αερίου στη Γερμανία για ένα εξάμηνο, σε μια προσπάθεια να διασφαλιστεί ο ενεργειακός εφοδιασμός της χώρας.

Εκτός από τις γερμανικές εταιρείες, τον περασμένο Ιούλιο η γαλλική κυβέρνηση ανακοίνωσε την κρατικοποίηση

του κολοσσού EDF, ο οποίος λόγω των προβλημάτων παραγωγής που αντιμετωπίζει στους πυρηνικούς αντιδραστήρες του αναμένει για φέτος μείωση των κερδών κατά 29 δισ. ευρώ.

Κρατική στήριξη ύψους 11,6 δισ. ευρώ από το πολωνικό κράτος λαμβάνει και η πολωνική ενεργειακή εταιρεία PGNiG, προκειμένου να διευκολυνθεί η ρευστότητά της, ενώ είχαν προηγηθεί δύο κρατικά δάνεια ύψους 2,12 δισ. ευρώ και 1 δισ. ευρώ από τράπεζες τις οποίες ελέγχει η Πολωνία.

Η έμπρακτη αλληλεγγύη στην Ευρωπαϊκή Ένωση εξαντλείται σε διακηρύξεις

Του δρος **ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΤΣΑΚΙΡΗ**

Μία εβδομάδα μετά την έκτακτη σύνοδο κορυφής των υπουργών Ενέργειας της Ε.Ε., οι λύσεις που θα δίνονταν εκτάκτως για να αντιμετωπίσουν μια έκτακτη κατάσταση παραμένουν ζητούμενο. Αντιθέτως το βασικό ζητούμενο, δηλαδή η αποσύνδεση των αγορών φυσικού αερίου και ηλεκτρισμού ή η επιβολή πλαφόν στις τιμές φυσικού αερίου (ολικώς ή μόνο για τη χρήση φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή κατά το Ιβηρικό μοντέλο) δεν συζητήθηκαν σχεδόν καθόλου. Το μόνο που έγινε σαφές ήταν ότι απορρίφθηκε η αυτοκτονική πρόταση της Ε-

πιτροπής για επιβολή πλαφόν μόνο στο ρωσικό φυσικό αέριο.

Αν υπάρχει μια χρονική συγκυρία κατά την οποία θα ήταν απαραίτητη μια λύση πλαφόν στο φυσικό αέριο ή έστω αποσύνδεσής του από την αγορά ηλεκτρισμού αυτή είναι τώρα, πριν ξεκινήσει η αιχμιακή περίοδος ζήτησης και –φου!– πριν βγει η Κίνα από τους πανδημικούς της αυτοπεριορισμούς.

Ο υπό συζήτηση κανονισμός αποτελεί κατ' ουσίαν μια επανέκδοση των μέτρων υποχρεωτικής μείωσης της κατανάλωσης που εισήγαγε ο κανονισμός του περασμένου Ιουλίου, με τη διαφορά ότι η μείωση του 5% στις αιχμακές ώρες κατα-

νώλωσης που θα ορισθούν από τον κάθε διαχειριστή, θα καταστεί υποχρεωτική με την υιοθέτηση του κανονισμού και όχι ύστερα από ειδικά νέα απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Το μέτρο αυτό θα πρέπει να είναι εφαρμόσιμο σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και το «κλειδί» που είναι το ποιος θα πληρώσει το κόστος αποζημίωσης, δηλαδή τη διακοψιμότητα, εκείνων των πελατών στους οποίους θα περιοριστεί κατά –τουλάχιστον– 5% η παροχή ρεύματος. Τα συμβόλαια ή οι δημοπρασίες διακοψιμότητας ισχύουν ήδη στο ευρωπαϊκό σύστημα αλλά όσοι συμμετέχουν, συμμετέχουν σε εθελοντική βάση και το κόστος το καταβάλλει

ο διαχειριστής εισπράττοντας το σχετικό τέλος από τους χρήστες του δικτύου.

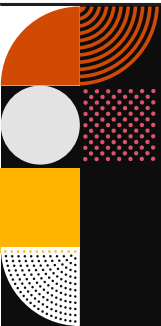
Το θέμα είναι ανά χώρα πόσοι χρήστες πρέπει να μπουν στο σχέδιο διακοψιμότητας ώστε να επιτευχθεί η ελάχιστη μείωση κατανάλωσης και ποιο θα είναι το ύψος του κόστους διακοψιμότητας. Εδώ είναι το κρίσιμο σημείο.

Αντί το κόστος να το σπκώσει ένα ειδικό ευρωπαϊκό ταμείο που θα αυξήσει τη ρευστότητα των συμμετεχόντων στην αγορά ενέργειας αξιοποιώντας την απαραίτητη ρευστότητα της ΕΚΤ, το βάρος μετατοπίζεται εκεί όπου ήταν πάντα, στα κράτη-μέλη. Η έμπρακτη αλληλεγγύη εξαντλείται σε διακηρύξεις. Το κάθε κρά-

τος-μέλος είναι, δυστυχώς, μέχρι στιγμής μόνο του με μόνη «παρηγοριά» την πρόθεση της Επιτροπής να δίνει άδεια κρατικών ενισχύσεων έτσι ώστε τα εθνικά κεφάλαια που θα χρησιμοποιηθούν για να χρηματοδοτήσουν τους διαγωνισμούς διακοψιμότητας να μη θεωρηθούν κρατικές ενισχύσεις. Δύο είναι οι πηγές εθνικής χρηματοδότησης των μελλοντικών διαγωνισμών διακοψιμότητας: α) Τα πλαφόν στα επίπεδα αποζημίωσης των παραγωγών με χαμηλό κόστος καυσίμου (δηλ. σχεδόν όλων πλην του Φ.Α.) κατά το ελληνικό παράδειγμα και β) η επιβολή ειδικού τέλους στις εταιρείες παραγωγής ορυκτών πόρων και τα διυλιστήρια.

Εάν αυτό είναι αλληλεγγύη, τότε κάποιος έχει υπερδέξει τους ορισμούς στις Βρυξέλλες, αλλά το πλέον ειρωνικό αυτού του κανονισμού που προβλέπει –υπερ-αισιόδοξα– τη συγκέντρωση 140 δισ. ευρώ, είναι ότι προτρέπει τα κράτη-μέλη να χρησιμοποιήσουν μέρος από αυτά τα έσοδα στη χρηματοδότηση έργων του προγράμματος RepowerEU!, που κατά τα άλλα είχε «διασφαλίσει» εκατομμύρια δισ. από τα ευρωπαϊκά ταμεία. Οι εθνικές μας μοναξίες συνεχίζονται.

* Ο θρ Θεόδωρος Τσακίρης είναι αναπληρωτής καθηγητής Γεωπολιτικής και Ενεργειακής Πολιτικής Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

PwC webcast

Deep dive in Cyprus Transfer Pricing

Local File documentation requirements

13 September 2022, 15:00

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ύφεση και υψηλά κέρδη, το διπλό πρόσωπο της κρίσης

Του ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ

Αντιφατικά μηνύματα συνεχίζει να εκπέμπει η γεωπολιτική κρίση για την οικονομία. Στην επιφάνεια των πραγμάτων υπάρχει πληθωριστική ένταση, επιβράδυνση της ευρωπαϊκής οικονομίας, ενώ οι υψηλές τιμές στην ενέργεια ενισχύουν το κόστος των προϊόντων αφαιρώντας από τους καταναλωτές αγοραστική δύναμη. Να προσθέσουμε ότι η άνοδος των επιτοκίων προκαλεί νέες πιέσεις σε υπερκρεωμένα νοικοκυριά, επιχειρήσεις, κράτη.

Ωστόσο, δεν υπάρχει ατμόσφαιρα οικονομικής καθίζησης. Οι επενδυτές δεν αναμένουν να επιδεινωθεί ιδιαίτερα η φερεγγυότητα των επιχειρήσεων ούτε όμως και η κερδοφορία τους. Οι εκτιμήσεις για τους επόμενους δώδεκα μήνες αναφέρουν ότι η κερδοφορία θα συνεχίσει να αυξάνεται, ενώ οι χρεοκοπίες εταιρειών θα έχουν ανεπαίσθητη άνοδο.

Σημαντική άνοδο κύκλου εργασιών έχουν σχεδόν όλοι οι κλάδοι.

Μέσα στην ένταση της κρίσης κι ενώ οι τιμές του φυσικού αερίου, του ρεύματος έχουν βρεθεί στα ύψη, τα πράγματα δεν δείχνουν τόσο απελπιστικά. Ειδικά για την ελληνική οικονομία, οι εκτιμήσεις για την αύξηση του ΑΕΠ βελτιώνονται, σε αντίθεση με την Ευρώζωνη. Το δεύτερο τρίμηνο της χρονιάς, σύμφωνα με την Ελληνική Στατιστική Αρχή, οι απασχολούμενοι εμφανίζουν αύξηση 6,4% σε σύγκριση με τον προηγούμενο έτος. Οι άνεργοι μειώθηκαν κατά 19,2% από το αντίστοιχο τρίμηνο πέρυσι. Ο τζίρος για το σύνολο των επιχειρήσεων και των δραστηριοτήτων της οικονομίας το δεύτερο τρίμηνο του 2022 σημείωσε αύξηση 39,3% συγκριτικά με πέρυσι. Βέβαια, η μεγαλύτερη ά-

νοδος αφορά «δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης», αλλά σημαντική άνοδο κύκλου εργασιών έχουν σχεδόν όλοι οι κλάδοι.

Μεγάλες εταιρείες πάντως ανακοινώνουν ότι περιορίζουν την παραγωγή τους εξαιτίας προβλημάτων εφοδιασμού με πρώτες ύλες ή και μεγάλο κόστος ενέργειας και πρώτων υλών. Γερμανική μεταλλουργία περιορίζει δραστικά την παραγωγή της. Ακόμη και ο αντίστοιχος αγροτικός συνεταιρισμός μεταδίδει ότι η παραγωγή γραβιέρας Νάξου θα μειωθεί περίπου 15% επειδή έχουν δυσκολίες να προμηθευτούν πρώτη ύλη, δηλαδή γάλα.

Επικεφαλής γνωστής βιομηχανίας τροφίμων αποκάλυπτε προχθές σε συνέντευξη ότι το 2021 οι πωλήσεις της εταιρείας ενισχύθηκαν 10,95%, οι εξαγωγές (που αποτελούν το 35,7% του τζίρου) κατά 17,8% και τα καθαρά της κέρδη κατά 25%. Ποιο είναι το πρόβλημα; Οι επιδόσεις της εταιρείας είναι κάτω από τον προϋπολογισμό που είχαν καταρτίσει. Βρέθηκαν κάτω από τους δικούς τους στόχους, επειδή οι πρώτες ύλες ανατιμήθηκαν ή σε ορισμένες περιπτώσεις είναι δυσεύρετες. Και τι κάνουν; Υποχρεώθηκαν να αναπροσαρμόσουν τη γραμμή παραγωγής και να δώσουν έμφαση «στα top seller προϊόντα» τους. Η κρίση τους ανάγκασε να κάνουν αυτό που έπρεπε να είχαν επιλέξει οικειοθελώς, μόνοι τους. Γι' αυτό παρά την κρίση βελτιώνουν την κερδοφορία.

Αυτή είναι μια εντυπωσιακή, θετική επίπτωση της κρίσης. Αναγκάζει τις επιχειρήσεις να προσαρμοστούν, δείχνοντας υψηλό επίπεδο αντοχής και βιωσιμότητας. Στοιχεία της Eurostat για το δεύτερο τρίμηνο της χρονιάς υπολογίζουν ότι η παραγωγικότητα της εργασίας στην Ευρώζωνη αυξήθηκε 1,5% και στην Ευρωπαϊκή Ένωση συνολικά 1,8 από πέρυσι.

Η κρίση είναι υπαρκτή, αλλά απελευθέρωσε μια σημαντική δυναμική προσαρμοστικότητας. Οι εταιρείες αλλάζουν τα προγράμματά τους, παράγουν τα πιο κερδοφόρα προϊόντα τους, οι διοικήσεις αναγκάστηκαν να απομακρυνθούν από την περιοχή της άνεσης και της συνήθειάς τους, υποχρεώθηκαν να δουλέψουν περισσότερο, «αναγκάστηκαν» να γίνουν βιώσιμες επιχειρήσεις. Επανεξέτασαν τις προτεραιότητές τους, την εφοδιαστική αλυσίδα από την οποία προμηθεύονταν πρώτες ύλες ή ανταλλακτικά, αναγκάστηκαν να εξυπηρετήσουν τους πελάτες με νέους τρόπους, μιας και διαχειρίζονται πρωτόγνωρες καταστάσεις. Η κρίση τους αναγκάζει να κάνουν όσα απέφυγαν.

Μνήμες της «Μαύρης Τετάρτης» του 1992 ξυπνούν στη Βρετανία

Στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 37 ετών έναντι του δολαρίου η στερλίνα

Κάτω από το 1,14 δολάριο, για πρώτη φορά από το 1985, έπεσε η στερλίνα, καθώς ο συνδυασμός του ισχυρού δολαρίου και των ανησυχιών για μια ενδεχόμενη ύφεση και για τα λεγόμενα «Trussonomics» πιέζουν το βρετανικό νόμισμα. Μάλιστα, η πτώση στα χαμηλότερα επίπεδα των τελευταίων 37 ετών σημειώθηκε στην επέτειο της «Μαύρης Τετάρτης». Στις 16 Σεπτεμβρίου 1992 η στερλίνα βρέθηκε στο στόχαστρο κερδοσκοπικών trades, με αποτέλεσμα να βγει από το Exchange Rate Mechanism, το σύστημα διασύνδεσης μιας σειράς ευρωπαϊκών νομισμάτων. Η αδυναμία της Τράπεζας της Αγγλίας να στηρίξει το νόμισμα, τότε, ήταν μια στιγμή πολιτικής ταπεινώσης για την κυβέρνηση του Λονδίνου, αλλά και θριάμβου για τον μεγαλοεπενδυτή Τζορτζ Σόρος, ο οποίος έβγαλε 1 δισ. δολάρια ποντάροντας στην πτώση της στερλίνας και έμεινε γνωστός ως «ο άνδρας που κατέστρεψε την Τράπεζα της Αγγλίας».

Οι ανησυχίες ότι η βρετανική οικονομία οδεύει προς ύφεση πιέζουν το νόμισμα, παρότι η Τράπεζα της Αγγλίας έχει προχωρήσει ήδη σε έξι αυξήσεις επιτοκίων.

Τριάντα χρόνια μετά, η στερλίνα έχει χάσει το 16% της αξίας της έναντι του δολαρίου από τις αρχές του έτους. Εάν κλείσει τη χρονιά με διψήφιο ποσοστό πτώσης έναντι του δολαρίου, θα είναι μόλις η τέταρτη φορά που αυτό συμβαίνει από το 1992.

Οι ανησυχίες ότι η βρετανική οικονομία οδεύει προς ύφεση πιέζουν το νόμισμα, παρότι η Τράπεζα της Αγγλίας έχει προχωρήσει ήδη σε έξι αυξήσεις επιτοκίων και αναμένεται να κάνει άλλη μία –ενδεχομένως τη μεγαλύτερη μέχρι στιγμής– την επόμενη εβδομάδα. Τις πιέσεις επιτείνουν οι μειώσεις φόρων και οι αυξήσεις δαπανών τις οποίες υποσχέθηκε η νέα πρωθυπουργός, Λιζ Τρας, η οποία αναμφισβήτητα κληρονόμησε ένα οικονομικό χάος.

Η νέα πρωθυπουργός επέκρινε έντονα την Τράπεζα της Αγγλίας για την αποτυχία της να θέσει υπό έλεγχο τον πληθωρισμό, κατά τη διάρκεια της εκστρατείας της για την ηγεσία των Συντηρητικών. Κατά τη διάρκεια της καμπάνιας της, η Τρας τάχθηκε υπέρ των μειώσεων στους φόρους προκειμένου να τονωθεί η ανάπτυξη.

Η βρετανική οικονομία εμφάνισε αύξηση του ΑΕΠ της κατά 0,2% τον Ιούλιο, σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, έδειξαν τα στοιχεία που ανακοινώθηκαν αυτή την εβδομάδα, διαψεύδοντας τις προδοκίες για ανάπτυξη 0,4%. Το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 0,1% το δεύτερο

Η νέα πρωθυπουργός, Λιζ Τρας, επέκρινε έντονα την Τράπεζα της Αγγλίας για την αποτυχία της να θέσει υπό έλεγχο τον πληθωρισμό, κατά τη διάρκεια της εκστρατείας της για την ηγεσία των Συντηρητικών.

τρίμηνο και με την κνηδία της βασιλίσσας Ελισάβετ να αποτελεί εθνική αργία για τους Βρετανούς, φαίνεται ότι η οικονομία θα εμφανίσει αρνητικό πρόσημο και το τρέχον τρίμηνο, κάτι που σημαίνει ότι θα βρισκείται τεχνικά σε ύφεση.

Κρίσιμο για την πορεία της βρετανικής οικονομίας θεωρείται το πακέτο δημοσιονομικών μέτρων έναντι της κρίσης ακρίβειας, με τους οικονομολόγους της AXA Investment Managers να σημειώνουν ότι η στήριξη των πραγ-

ματικών εισοδημάτων και της ανάπτυξης ενδεχομένως να είναι αρκετή για να αποτραπεί η βύθιση της Βρετανίας σε μια παρατεταμένη ύφεση.

Την περασμένη εβδομάδα η Τρας ανακοίνωσε ένα έκτακτο πακέτο που θα κοστίσει πάνω από 130 δισ. στερλίνες και περιλαμβάνει πλαφόν στους λογαριασμούς ενέργειας των νοικοκυριών, στις 2.500 λίρες ετησίως για δύο χρόνια, εγγυήσεις για τις επιχειρήσεις για τους επόμενους έξι μήνες και άλλα μέτρα

στήριξης για τους κλάδους που πλήττονται από την ενεργειακή κρίση.

Σημειώνεται ότι η Λιζ Τρας είχε ταχθεί κατά τις ιδέες της άμεσης παρέμβασης του κράτους στους λογαριασμούς ενέργειας των νοικοκυριών, όμως άλλαξε γνώμη μόλις ανέβηκε στην πρωθυπουργία. Για αυτό και οι οικονομολόγοι περιμένουν να δουν εάν θα κάνει αντίστοιχη στροφή, εγκαταλείποντας και άλλες από τις αρχές της, υπό το βάρος των πιέσεων που δέχεται η οικονομία.

Η ΕΚΤ ζητεί από τις τράπεζες αναθεώρηση των προβλέψεών τους

Προτρέπει να λάβουν υπ' όψιν τους σενάρια σοβαρών αναταραχών

Ο τραπεζικός τομέας της Ευρωζώνης είναι εύρωστος, ώστε να μπορεί να αντεπεξέλθει σε μια ενδεχόμενη ύφεση, αλλά η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα εξακολουθεί να ζητεί από τις τράπεζες να αναθεωρήσουν τις κεφαλαιακές προβλέψεις τους, ενόψει ενός –όπως όλα δείχνουν– δύσκολου χειμώνα, αναφέρει ο επικεφαλής της εποπτικής αρχής της ΕΚΤ, Αντρέα Ενρία. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα των χωρών της Ευρωζώνης έχουν στη διάθεσή τους άφθονα κεφάλαια τα τελευταία χρόνια και αναμένεται επίσης να ωφεληθούν από την αύξηση των επιτοκίων δανειομού, αλλά μια σχεδόν βέβαιη ύφεση και το υψηλό ενεργειακό κόστος είναι σίγουρο ότι θα επιβαρύνουν μέρος του κλάδου.

«Πιέζουμε τις τράπεζες να εστιάσουν πολύ περισσότερο στο να περικρατούν την έκθεσή τους σε τομείς που εξαρτώνται ιδιαίτερω από την ενέργεια και που είναι ευάλωτοι σε ενεργειακές κρίσεις», τόνισε ο Αντρέα Ενρία, μιλώντας σε συνέδριο στις Βρυξέλλες. «Επιμένω, ζητούμε από τις τράπεζες να επανεξετάσουν τις κεφαλαιακές προβλέψεις τους, λαμβάνοντας υπ' όψιν τους σενάρια σοβαρών αναταραχών και δυσμενών

Μια σχεδόν βέβαιη ύφεση και το υψηλό ενεργειακό κόστος είναι σίγουρο ότι θα επιβαρύνουν μέρος του κλάδου.

συντηθούν, ενώ είμαστε έτοιμοι να αρχίσουμε διάλογο μαζί τους», πρόσθεσε.

Αναφερόμενος σε τραπεζικούς ομίλους οι οποίοι λαμβάνουν μέρος στη χρηματοδότηση ακινήτων εμπορικής χρήσεως, στα στεγαστικά και στα καταναλωτικά δάνεια, ο Αντρέα Ενρία υπογράμμισε ότι είναι ιδιαίτερα

εκτεθειμένοι στην αύξηση του κόστους δανεισμού και χρήζουν προσοχής. Επίσης, επισήμανε πως η ΕΚΤ πηδεί τις τράπεζες να εξετάσουν ενδελεχώς την έκθεσή τους σε ιδιαίζοντες ενεργοβόρους κλάδους, διότι οι επιπτώσεις από τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία εξαπλώνονται στην οικονομία με ταχύτατους ρυθμούς. Σύμφωνα δε με πηγές, τις οποίες επικαλείται το ειδησεογραφικό πρακτορείο Bloomberg, η ΕΚΤ έστειλε επιστολές στις τράπεζες, με τις οποίες της καλεί να αναλύσουν τον αντίκτυπο της διακοπής παροχής φυσικού αερίου στις δραστηριότητές τους. Οι απαντήσεις αναμένονται στα μέσα Σεπτεμβρίου και οι επόμενες συνουλίες θα λάβουν χώρα πριν από τη λήξη του τρέχοντος μηνός. Ο Αντρέα Ενρία, επίσης, πρόσθεσε ότι, ενώ οι τράπεζες ξεκινούν από θέση ισχύος χάρη στα υψηλά επίπεδα κεφαλαιακής επάρκειάς τους, τα μοντέλα που χρησιμοποιούνται για να προβλέψουν το μέλλον μπορούν κάποιες φορές να δημιουργήσουν μια υπερβολικά αισιόδοξη εικόνα.

Πέραν τούτου, όπως λέει ο αντιπρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Λουίς ντε Γκίντος, η Ισπανία δεν έχει ακόμη έλθει σε συζητή-

σεις με την τράπεζα αναφορικά με σχεδιαζόμενη φορολόγηση των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, η οποία υπόκειται σε αλλαγές. Πάντως, προειδοποίησε ότι υπό τις παρούσες συνθήκες της μεγάλης οικονομικής αβεβαιότητας τέτοια μέτρα πρέπει να εξετάζονται με προσοχή, όπως αναφέρει το Bloomberg. Ο κυβερνών συνασπισμός της χώρας είχε προτείνει το νομοσχέδιο για την επιβολή προσωρινού φόρου σε τράπεζες και ενεργειακούς ομίλους, αποσκοπώντας σε συγκέντρωση 7 δισ. ευρώ με ορίζοντα το 2024 – με τα κονδύλια αυτά θα ανακουφίζονταν οι πολίτες από τις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης. «Δεν πρόκειται να προεξοφλώσω τα συμβάντα, αλλά χρειάζεται να γνωρίζουμε τις λεπτομέρειες», δήλωσε ο Λουίς ντε Γκίντος. «Μέχρι στιγμής η ισπανική κυβέρνηση δεν διαβουλεύθηκε με την ΕΚΤ». Αν και τα επιτόκια είναι υψηλότερα και ενισχύουν τα περιθώρια κέρδους, ωστόσο, «ίσως βρεθούμε σε μία θέση όπου θα χρειαστούν υψηλότερες προβλέψεις από τις τράπεζες για να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερες απώλειες από δάνεια», τόνισε, εν κατακλείδι, ο αντιπρόεδρος της ΕΚΤ.

REUTERS, BLOOMBERG

Πιέζουμε τις τράπεζες της Ευρωζώνης να εστιάσουν πολύ περισσότερο στο να περικρατούν την έκθεσή τους σε τομείς που εξαρτώνται ιδιαίτερω από την ενέργεια, ανέφερε ο επικεφαλής της εποπτικής αρχής της ΕΚΤ, Αντρέα Ενρία, μιλώντας σε συνέδριο στις Βρυξέλλες.

Μία από τις προκλήσεις για τις διοικήσεις των τουρκικών εταιρειών είναι η αμοιβή των εργαζομένων, δεδομένης της συρρίκνωσης της αγοραστικής δύναμης.

Οι τουρκικές εταιρείες έμαθαν να ζουν με υψηλό πληθωρισμό

Οι **τουρκικές** εταιρείες είναι το ζωντανό παράδειγμα της ρήσης του Δαρβίνου που θέλει όσους δεν προσαρμόζονται στις συνθήκες και τις αλλαγές να εξαφανίζονται. Κι ενώ σήμερα οι δυτικές επιχειρήσεις ταλαντεύονται από τον υψηλότερο πληθωρισμό που έχουν βιώσει εδώ και δεκαετίες, πολλοί από τους Τούρκους ομολόγους τους, με δεκαπλάσιο ρυθμό αύξησης τιμών, αντιμετωπίζουν πιο καλά την κατάσταση, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευμα η βρετανική εφημερίδα Financial Times.

Τα τελευταία 25 χρόνια οι τουρκικές επιχειρήσεις βίωσαν ήπια και βίαια πραξικοπήματα, παρατεταμένα τριψήφιο πληθωρισμό και πολλαπλές νομισματικές κρίσεις.

Στη γείτονα χώρα έχουν συμβεί πολλές κρίσεις τα τελευταία χρόνια, αλλά η οικονομία συνεχίζει να αναπτύσσεται, ενισχυμένη από ένα μείγμα φθηνής πίστωσης, διαφοροποιήσεων και έξυπνης εταιρικής διακρίσισης που βελτιώθηκε με την εμπειρία των αναταράξεων του πρόσφατου παρελθόντος. «Είναι δύσκολο, αλλά το έχουμε αντιμετωπίσει στην Τουρκία», δήλωσε ανώτερο στέλεχος σε έναν από τους μεγαλύτερους κατασκευαστές της

χώρας. «Κάπως ξέρουμε πώς να υποστηρίξουμε τους πελάτες, το δικτυο αντιπροσώπων, να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους σε περιβάλλον υψηλού πληθωρισμού», πρόσθεσε, αναφέροντας πως η εταιρεία του κατόρθωσε να κάνει έτσι την τιμολόγηση ώστε και να καλύπτει το κόστος της και να μην αποθαρρύνει τους πελάτες. Ο Τσάρλι Ρόμπερτσον, επικεφαλής οικονομολόγος στην επενδυτική τράπεζα Renaissance Capital, είπε ότι οι τουρκικές επιχειρήσεις βίωσαν «ήπια και βίαια πραξικοπήματα, παρατεταμένα τριψήφιο πληθωρισμό και πολλαπλές νομισματικές κρίσεις» μέσα στα τελευταία 25 χρόνια.

Μία από τις πολλές προκλήσεις για τις διοικήσεις των τουρκικών εταιρειών είναι η αμοιβή των εργαζομένων, δεδομένης της συρρίκνωσης της αγοραστικής δύναμης. Ο πληθωρισμός ξεπέρασε το 80% τον Αύγουστο. Καθώς οι αυξήσεις των τιμών άρχισαν να απογειώνονται πέρυσι το καλοκαίρι, ο Μουσταφά Τονγκούτς, διευθύνων σύμβουλος της DHL Express στην Τουρκία, συμπλήρωσε μια λίστα με το κόστος 50 βασικών προϊόντων και τα συγκρίνει με τα αντίστοιχά τους στη Γερμανία για να πείσει τη μητρική να αυξήσει τους μισθούς των 1.100 υπαλλήλων του. Φέτος τους ανέβασε ακόμη τρεις φορές. «Εμείς ως επιχειρήσεις δεν μπορούμε να διορθώσουμε την παγκόσμια οικονομία, αλλά μπορούμε να φροντίσουμε τους ανθρώπους μας», είπε.

Ιβόν Σουινάρ: ο πιο «πράσινος» επιχειρηματίας στον πλανήτη

Η μυθιστορηματική ζωή του κροίσου που δώρισε την εταιρεία του στη... Γη

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

Είναι τελικά επιχειρηματίας ο πρόεδρος της Patagonia; Δύσκολο να το πει κανείς. Ο ίδιος απεχθάνεται αυτόν τον χαρακτηρισμό. «Είναι σαν να με αποκαλούν αλκοολικό ή... δικηγόρο. Η κακώς εννοούμενη επιχειρηματικότητα είναι υπεύθυνη για τη ζημιά που έχει υποστεί το περιβάλλον, για την εξοφάνιση πολιτισμών, για τη μετατόπιση του πλούτου σε λίγους», λέει. Για να περιγράψει τον εαυτό του, προτιμά άλλες λέξεις: σιδεράς, ορειβάτης, σέρφερ, ακτιβιστής. Λογικό. Ποιος επιχειρηματίας και δη δισεκατομμυριούχος θα δώριζε την εταιρεία του, με ετήσιο τζίρο 1,5 δισ. δολαρίων, σ' ένα fund για την ανασχεση της κλιματικής αλλαγής; Αυτό έκαναν πριν από λίγες μέρες ο Σουινάρ, η σύζυγός του και τα δύο παιδιά τους. «Από αυτή τη στιγμή η Γη είναι ο μόνος μας μέτοχος. Όλα τα κέρδη θα διατίθενται στην αποστολή μας να σώσουμε το σπίτι μας, τον πλανήτη», ανέφεραν στην ανακοίνωσή τους.

Για όποιον έχει παρακολουθήσει την πορεία του 83χρονου σήμερα ιδρυτή της Patagonia, αυτό δεν αποτελεί έκπληξη. Στο βιβλίο του με τίτλο «Let my people go surfing» (2005) περιέγραψε

Η κακώς εννοούμενη επιχειρηματικότητα είναι υπεύθυνη για τη ζημιά που έχει υποστεί το περιβάλλον, λέει ο 83χρονος πρόεδρος της Patagonia.

την πορεία του: πώς από σιδεράς (για να φτιάχνει μόνος του τα σύνεργα που χρησιμοποιούσε στις αναρριχήσεις του), στα τέλη της δεκαετίας του '50, κατάφερε με πείσμα και εργατικότητα να χτίσει μια αυτοκρατορία. Αλλά και το όραμά του, ότι δεν είναι δύσκολο να συνδυάσει κανείς τη δουλειά, την προσωπική ευχαρίστηση και την κοινωνική ευθύνη. «Μπορείτε να κάνετε μπίζνες χωρίς να χρειάζεται να πουλήσετε την ψυχή σου στον διάβολο», γράφει.

Πράγματι, ανέκαθεν τον ενδιέφερε περισσότερο η προστασία του περιβάλλοντος παρά η αύξηση των εσόδων του. Στους κακεντρεχείς που τον κατηγορούσαν ότι χρησιμοποιούσε το οικολογικό προφίλ του για να διαφημίζει την εταιρεία του απαντούσε πως «η εμπιστοσύνη του κοινού δεν αγοράζεται με διαφήμιση αλλά κερδίζεται». Τα γεγονότα άλλωστε μιλούν από μόνα τους... Η Patagonia ήταν η πρώτη εταιρεία λιανικής πώλησης διεθνώς που αποφάσισε να διαθέτει είδη ένδυσης φτιαγμένα α-

ποκλειστικά από βαμβάκι βιολογικής καλλιέργειας, η πρώτη που παρασκεύασε τεχνητή γούνα από ανακυκλωμένα πλαστικά μπουκάλια αναψυκτικών και η πρώτη που αποφάσισε να διαθέτει το 1% του ετήσιου τζίρου της σε περιβαλλοντικές οργανώσεις – ήδη από το 1985.

Όσο ενδιαφέρουσα είναι η επιχειρηματική προσέγγιση του Ιβόν Σουινάρ, άλλο τόσο συναρπαστική είναι και η ζωή του. Γεννήθηκε στον Καναδά, το 1938, ένα από τα τέσσερα παιδιά ενός εργάτη και μιας νοικοκυράς. Στα 8 χρόνια του, οι γονείς του αποφάσισαν να μετακομίσουν στην Καλιφόρνια. Στη διάρκεια του ταξιδιού, η οικογένεια έκανε στάση κοντά σ' έναν καταυλισμό Ινδιάνων. «Η μητέρα μου έδωσε σχεδόν όλα μας τα τρόφιμα σε μια γυναίκα που έκλαιγε κρατώντας το πεινασμένο παιδί της. Ήταν το πρώτο μάθημα φιλανθρωπίας που πήρα στη ζωή μου», θυμάται.

Ο εγκληματισμός του μικρού Ιβόν στο Μπέρμπανκ, όπου εγκαταστάθηκαν, δεν ήταν εύκολος. Ήξερε ελάχιστα αγ-

γλικά και οι συμμαθητές του τον κοροϊδευαν γιατί το όνομά του ήταν... γυναικείο.

Οι επιδόσεις του στα μαθήματα σπάνια ξεπερνούσαν το «D» και προτιμούσε τη μοναξιά από το να προσπαθήσει να κάνει καινούργιες παρέες. Όταν μπήκε στην εφηβεία, η κατάσταση δεν άλλαξε στο παραμικρό, αφού δεν συμμεριζόταν το πάθος των συνομηλίκων του για το ποδόσφαιρο και το μπέιζμπολ. Μόλις τελείωσε το γυμνάσιο, ανακάλυψε τις αναρριχήσεις. Συντομα το χόμπι του έγινε πρωταθλητισμός και πετύχαινε τη μια διάκριση μετά την άλλη.

«Το 1957 μπήκα στην εποχή του σιδήρου», αναφέρει στο βιβλίο του. Ο εξοπλισμός για τις αναρριχήσεις ήταν ακριβός, κι εκείνος, που δούλευε σ' ένα γραφείο ιδιωτικών ντετέκτιβ για να εξασφαλίσει τα προς το ζην, αδυνατούσε να αντεπεξέλθει. Με 800 δολάρια που δανείστηκε από τους γονείς του αγόρασε ένα μικρό σιδεράδικο και ξεκίνησε να κατασκευάζει μόνος του τις βίδες, τους

«Δεν είμαι αισιόδοξος για τη μοίρα του κόσμου μας, θα συνεχίσω όμως να προσπαθώ», τονίζει ο Ιβόν Σουινάρ, που από σιδεράς, για να φτιάχνει μόνος του τα σύνεργα που χρησιμοποιούσε στις αναρριχήσεις του, στα τέλη της δεκαετίας του '50, κατάφερε με πείσμα και εργατικότητα να χτίσει μια αυτοκρατορία.

κρίκους και τα εργαλεία που χρησιμοποιούσε. Συντομα, άρχισε να πουλάει σε φίλους του. Και πριν καλά καλά το καταλάβει, η φήμη του ξεπέρασε τα όρια της μικρής πόλης.

Το 1972 ίδρυσε την Patagonia, δραστηριοποιούμενος πλέον και στη σπορ ένδυση. Από το 1969 στο πλευρό του είχε τη σύζυγό του Μελίντα, σύμμαχο σε όλους τους αγώνες που ακολούθησαν. Όσο για τη σχέση του με την πολιτική; «Το πρόβλημα είναι ότι οι περισσότεροι άνθρωποι λειτουργούμε ως καταναλωτές και όχι ως πολίτες. Τη δική μας κατάσταση αντικατοπτρίζουν οι πολιτικοί που μας εκπροσωπούν», τονίζει σε κάθε ευκαιρία.

Επειτα από τόσες δεκαετίες δράσης, ο Ιβόν Σουινάρ κανονικά θα έπρεπε να είναι ικανοποιημένος από την πορεία του, όμως δεν είναι. «Δεν είμαι αισιόδοξος για τη μοίρα του κόσμου μας. Θα συνεχίσω όμως να προσπαθώ. Και πάνω απ' όλα θα εξακολουθήσω να μάχομαι εναντίον του μεγαλύτερου εχθρού της ανθρωπίνης προόδου: της αυταρέσκειας».

Νέο αιολικό πάρκο εγκαινιάστηκε στην Ιταλία

Η EDP Renewables, η τέταρτη μεγαλύτερη εταιρεία στον κλάδο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον κόσμο, εγκαινίασε το αιολικό πάρκο Κράκο - Στιλιάνο στη Βασιλικάτα της Ιταλίας, στη νοτιοανατολική περιφέρεια της χώρας. Στο τεράστιο αυτό έργο έχουν τοποθετηθεί δέκα ανεμογεννήτριες ισχύος 3,5 μεγαβατώραν εκάστη, άρα συνολικής ισχύος 35 μεγαβατώραν. Το αιολικό πάρκο θα είναι σε θέση να παράγει 79 γιγαβατώρας ανά έτος, με αποτέλεσμα να αποφεύγεται η παραγωγή 37.250 τόνων εκπομπών CO2.

Συν τοις άλλοις, θα προμηθεύει καθαρή ενέργεια σε 26.280 νοικοκυριά. Εκτός από το αιολικό πάρκο, η πορτογαλική EDPR έχει επίσης κατασκευάσει την υποδομή για τη σύνδεση με το δίκτυο – η σύνδεση του αιολικού πάρκου πραγματοποιήθηκε στα τέλη του προηγούμενου μηνός. Με τη νέα αυτή εγκατάσταση, η συ-

θα προμηθεύει καθαρή ενέργεια σε 26.280 νοικοκυριά.

νολική ισχύς της EDPR στην Ιταλία ανέρχεται σε 463 μεγαβατώρας. Κατά τη διάρκεια των εγκαινίων, ο διευθύνων σύμβουλος της EDPR, Μιγκέλ Στιλβέλ Νταντράντε, δήλωσε: «Η ενεργειακή κρίση, την οποία ζει σήμερα η Γηραιά Ηπειρος, καθώς και η ολοένα και επιτακτικότερη ανάγκη για ενεργειακή ανεξαρτησία, μας παρακινούν να ενισχύσουμε τη δέσμευσή μας για παραγωγή και προμήθεια ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και μη ρυπογόνες προς το περιβάλλον. Εγκαινιάζοντας αυτό το νέο αιολικό πάρκο στη Βασιλικάτα, η EDPR συμβάλλει γεμάτη υπερηφάνεια στο να καταστεί η Ιταλία πιο

πράσινη και ενεργειακά ανεξάρτητη». Αξίζει να αναφερθεί πως η πορτογαλική εταιρεία δραστηριοποιείται από το 2018 και στην Ελλάδα, ενώ το πρώτο της αιολικό πάρκο, το οποίο εγκαινιάστηκε στα τέλη της προηγούμενης χρονιάς, ήταν αυτό της Μαλεοίνας με παραγωγική ικανότητα 45 μεγαβατώραν.

Στην τελετή παρευρέθησαν ο Φρανσέσκο Μικουτσι, δήμαρχος του Στιλιάνο, και ο Βισέντσο Λακόπετα, δήμαρχος του Κράκο. Ο τελευταίος δήλωσε: «Είμαστε περήφανοι που συνεισφέρουμε ως κοινότητα σε αυτόν τον σπουδαίο στόχο, που αφορά και το εθνικό συμφέρον. Το εν λόγω έργο αποτελεί σαφή απόδειξη της αφοσίωσης της περιοχής μας στην περιβαλλοντική άμυνα και στη βιωσιμότητα».

Παρόντες στην εκδήλωση ήταν ο Ντουάρτε Μπέλο, γενικός διευθυντής Ευρώπης και Λατινικής Αμερι-

κής για την EDPR, και ο Ρομπέρτο Πάσκουα, γενικός διευθυντής της EDPR Ιταλίας, καθώς και μαθητές από τοπικά δημοτικά σχολεία. Το αιολικό πάρκο Κράκο - Στιλιάνο ενδυναμώνει περαιτέρω τη σχέση μεταξύ της EDPR και της γειτονικής χώρας. Η εταιρεία έχει παρουσία εκεί με πληθώρα αιολικών πάρκων και πρόσφατα ξεκίνησε την εκστρατεία συμμετοχικής χρηματοδότησης «Energy together. The renewable energy tour in Italy», για να δώσει στους Ιταλούς πολίτες την ευκαιρία να γίνουν μέρος της ενεργειακής μετάβασης.

Η EDPR δεσμεύεται, επίσης, να αναπτύξει προγράμματα κατάρτισης για τους νέους, ώστε να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες απασχόλησης που προσφέρουν η παρουσία αιολικών πάρκων και η παραγωγή ενέργειας από ήπιες πηγές στις επιμέρους περιοχές, όπου υπάρχουν οι εγκαταστάσεις της.

Στο αιολικό πάρκο Κράκο - Στιλιάνο στη Βασιλικάτα της Ιταλίας έχουν τοποθετηθεί δέκα ανεμογεννήτριες ισχύος 3,5 μεγαβατώραν εκάστη, που θα είναι σε θέση να παράγουν 79 γιγαβατώρας ανά έτος.

Partners in your success

Marketing and Channel
Enablement

Supply Chain &
Logistics

Vast Technology
Portfolio

Scan the code to
Learn More

Προσάρτηση εδαφών επιχειρεί η Ρωσία

Δημοψηφίσματα σε τέσσερις κατεχόμενες περιοχές της Ουκρανίας εντός της εβδομάδος

Ενώ ο ουκρανικός στρατός συνεχίζει να αποκομίζει εδαφικά κέρδη στο ανατολικό μέτωπο του πολέμου, απειλώντας να συνεχίσει την προέλασή του από το Χάρκοβο στο κατεχόμενο από τους Ρώσους Λουγκάνσκ, οι φιλορώσοι αυτονομιστές ανακοίνωσαν δημοψηφίσματα εντός της εβδομάδας σε τέσσερις επαρχίες της Ουκρανίας (Λουγκάνσκ, Ντονέτσκ, Χερσώνα, Ζαπορίζα) για την ένταξή τους στη Ρωσική Ομοσπονδία.

Σε πλήρη συντονισμό, οι ηγέτες των αυτόκλητων «Λαϊκών Δημοκρατιών» του Λουγκάνσκ και του Ντονέτσκ, που συναποτελούν τη βιομηχανική περιοχή του Ντονμπάς, ανακοίνωσαν ότι προχωρούν στη διενέργεια δημοψηφισμάτων στο διάστημα από 23 μέχρι 27 Σεπτεμβρίου. Προς την ίδια κατεύθυνση κινούνται οι διορισμένες από τους Ρώσους αρχές της Χερσώνας και της Ζαπορίζα.

Παράλληλα, υπήρξε έντονη φημολογία ότι ο Βλαντιμίρ Πούτιν ετοιμάζεται να κηρύξει γενική επιστράτευση για να αντιστρέψει τις αρνητικές εξελίξεις στο μέτωπο. Ερωτηθείς σχετικά, ο σύμβουλος Εθνικής Ασφαλείας του Λευκού Οίκου Τζέιμς Σάλιβαν θεωρείσε πιθανό να δρομολογηθεί αυτό το σενάριο τα επόμενα εβδομήντα.

Μία ημέρα πριν από την έναρξη της ρωσικής εισβολής, ο Ρώσος πρόεδρος αναγνώρισε τις αποσχιστικές «Λαϊκές Δημοκρατίες» των ρωσόφωνων περιοχών του Λουγκάνσκ και του Ντονέτσκ. Σήμερα, ο ρωσικός στρατός και οι τοπικοί σύμμαχοί του ελέγχουν ολόκληρη την επαρχία Λουγκάνσκ και περίπου το 60% του Ντονέτσκ. Στη Χερσώνα, οι Ρώσοι ελέγχουν το 95% του εδάφους, αλλά αντιμετωπίζουν έντονες αντιστάσεις από έναν πληθυσμό όπου το ρωσικό στοιχείο αποτελεί μειονότητα. Το ίδιο συμβαίνει στη Ζαπορίζα, όπου οι Ρώσοι ελέγχουν μεν το μεγαλύτερο μέρος του εδάφους, αλλά όχι και την ομώνυμη πρωτεύουσα της επαρχίας.

Υπό αυτές τις συνθήκες, είναι αυτονόητα τα ερωτήματα για το είδος και την αξία των δημοψηφισμάτων που μπορούν να οργανωθούν σε τόσο σύντομο διάστημα, με την κάννη του ρωσικού όπλου στον κρόταφο. Ο Μιχαήλο Ποιντόλιακ, κορυφαίος σύμβουλος του Ουκρανού προέδρου Βολοντίμιρ Ζελένσκι, χαρακτήρισε το στρατήγημα των δημοψηφισμάτων ως ένα είδος «πρεμιτισμού» για τη ρωσική κοινή γνώμη, που έχει ερεθιστεί από την ταπεινωτική ήττα στο Χάρκοβο. Από την πλευρά του, ο προσωπάρχης της προεδρίας, Αντρέι Γέρμακ, έκανε λόγο για «αφελή εκβιασμό» και τόνισε: «Η Ουκρανία θα λύσει το Ρωσικό Ζήτημα. Η απειλή μπορεί να εκμηδενιστεί μόνο διά της ισχύος».

Οι κάτοικοι της αυτόκλητης «Λαϊκής Δημοκρατίας» του Λουγκάνσκ θα κληθούν μεταξύ 23 και 27 Σεπτεμβρίου να ψηφίσουν αν θέλουν την προσάρτηση στη Ρωσία, εν μέσω μεγάλης εκστρατείας των φιλορώσων υπέρ του ρωσικού στρατού.

Φόβοι ότι ο Ρώσος πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν ετοιμάζεται να κηρύξει γενική επιστράτευση μετά τις ήττες στο Χάρκοβο.

Επί επτά μήνες μετά την έναρξη της ρωσικής εισβολής, η Μόσχα κρατούσε κλειστά τα χαρτιά της για το μέλλον των περιοχών που έχει καταλάβει, αφήνοντας ανοιχτή την προοπτική να διαπραγματευθεί με το Κίεβο και τη Δύση. Ωστόσο οι πρόσφατες αποτυχίες στο πεδίο της μάχης φαίνεται ότι την ώθησαν να περάσει τον Ρουβίκωνα. Κομιστής της νέας γραμμής υπήρξε ο Ντιμίτρι Μεντβέντεφ, πρόεδρος της Ρωσίας από το 2008 μέχρι το 2012 και αντιπρόεδρος του Εθνικού Συμβουλίου Εθνικής Ασφαλείας υπό τον Βλαντιμίρ Πούτιν σήμερα.

Σε χθεσινές του δηλώσεις, ο Μεντβέντεφ χαρακτήρισε τα επικείμενα δημοψηφίσματα αναγκαία βήματα για να αποκατασταθεί μια «ιστορική αδικία» εναντίον των ρωσόφωνων πληθυσμών και υποστήριξε ότι η ενσωμάτωσή τους στη Ρωσική Ομοσπονδία «θα καταστήσει μν αναστρέψιμο τον μετασχηματισμό στη γεωπολιτική εικόνα του κόσμου». Εσπευσε δε να απευθύνει μια σοβαρή προειδοποίηση: «Οποιαδήποτε καταπάτηση ρωσικού εδάφους θα αποτελούσε έγκλημα και θα νομιμοποι-

ούσε τη χρήση οποιουδήποτε μέσου αυτοάμυνας».

Εμμεση απειλή

Η δήλωση Μεντβέντεφ προκάλεσε σοβαρή ανησυχία στις δυτικές πρωτεύουσες, καθώς ερμηνεύτηκε ως έμμεση απειλή για τη χρήση ακόμη και μη συμβατικών όπλων, αν χρειαστεί, σε περίπτωση που η ουκρανική απειθωση απειλήσει εδάφη που βρίσκονται υπό τον έλεγχο της Ρωσίας στις τέσσερις περιοχές. Πρόσφατα, ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν κάλεσε τον Βλαντιμίρ Πούτιν να μην προσφύγει σε πυρηνικά, χημικά ή βιολογικά όπλα μετά τις ήττες του στο Χάρκοβο.

Στο επιχειρησιακό πεδίο, ο ουκρανικός στρατός συνέχισε την προέλασή του στο ανατολικό μέτωπο, ανακαταλαμβάνοντας το χωριό Μπλοχοχρίβκα και εντείνοντας την πίεση στον πόλη Λισιτσάνσκ της επαρχίας Λουγκάνσκ. Το βρετανικό υπουργείο Άμυνας ανέφερε ότι οι Ρώσοι απέσυραν από τον ναύσταθμο της Σεβαστούπολης ορισμένα υποβρύχια λόγω του φόβου επιθέσεων από τους νεοαποκτημένους πυραύλους μεγάλου βεληνεκούς της Ουκρανίας. Οι πρόσφατες επιτυχίες του Κιέβου ενίσχυσαν τη θέση του ως προς τα αιτήματα για μεγαλύτερη στρατιωτική βοήθεια από τη Δύση, με τη Σλοβενία να υπόσχεται 28 άρματα μάχης και τη Γερμανία τέσσερα συμπληρωματικά πυροβόλα howitzer.

REUTERS, A.P.

Σφίγγουν τα λουριά

Παρότι ο Βλαντιμίρ Πούτιν δήλωσε κατά την πρόσφατη συνάντησή του με τον Ινδό πρόεδρο Ναρένδρα Μόντι ότι επιθυμεί τον τερματισμό του πολέμου «το συντομότερο δυνατόν», πυκνώνουν οι ενδείξεις ότι το Κρεμλίνο προαναγγίζει για μια μακρά σύγκρουση μεγάλου κόστους. Χθες ο εκπρόσωπος Τύπου της ρωσικής προεδρίας, Ντιμίτρι Πεσκόφ, ανέφερε ότι «επί του παρόντος δεν υπάρχουν οι προϋποθέσεις για μια πολιτική και διπλωματική κρίση» στην ουκρανική κρίση. Την ίδια ώρα, η ρωσική Δούμα (Βουλή) ενέκρινε νομοσχέδιο που καθιστά αυστηρότερες τις ποινές για τις παραβιάσεις της στρατιωτικής πειθαρχίας στο πεδίο της μάχης. Με τον νέο νόμο, η λιποταξία σε περίοδο στρατιωτικής κινητοποίησης ή επιβολής του στρατιωτικού νόμου θα τιμωρείται με έως και 10 χρόνια κάθειρξη, ενώ μέχρι τώρα το ανώτατο όριο ήταν πέντε χρόνια. Με δεκαετή κάθειρξη απειλούνται και όσοι παραδοθούν στον εχθρό χωρίς κάλυψη των ανωτέρων τους, ενώ ποινή κάθειρξης 15 ετών προβλέπεται για όσους καταδικαστούν για πλιάτσικο.

Τα σοβιετικά μνημεία του Βερολίνου στέκονται όρθια

Στις Βαλτικές Χώρες και στην Πολωνία, μνημεία της σοβιετικής νίκης καταφίζονται, στο Βερολίνο όμως όχι. Η γερμανική πρωτεύουσα διαθέτει πάνω από δέκα σοβιετικά μνημεία, περιλαμβανομένου και του εντυπωσιακού μνημείου των πεσόντων στρατιωτών στο Τρέπτουερ Παρκ. Τα περισσότερα είναι στο πρώην ανατολικό Βερολίνο, αλλά κάποια βρίσκονται και στο δυτικό, όπως αυτό που περιλαμβάνει σοβιετικά τεθωρακισμένα, κοντά στην Πύλη του Βρανδεμβούργου.

Τα περίπου 1.000 σοβιετικά μνημεία της Γερμανίας μένουν για να θυμίζουν τον ρόλο του Κόκκινου Στρατού στην ήττα των ναζί. Αλλά τα σημάδια των τεταμένων σχέσεων με τη σημερινή Ρωσία αποτυπώνονται και στη γερμανική πρωτεύουσα, οδηγώντας το γερμανορωσικό μουσείο να μετονομαστεί σε μουσείο Βερολίνου-Κάρλσχορστ, από το όνομα της περιοχής όπου βρίσκεται. Το μουσείο –το αρχηγείο των σοβιετικών δυνάμεων στο τέλος του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου– υποστηρίζεται από τη Ρωσία, τη Λευκορωσία, τη Γερμανία και την Ουκρανία. «Αντί τη στιγμή δυσκολευόμαστε να συμφιλώσουμε τις μνήμες», λέει ο διευθυντής του μουσείου, Γεργκ Μορέ. Οι Βαλτικές Χώρες υπέστησαν σοβιετική κατοχή το 1940, συνεπεία του συμφώνου ανάμεσα στον Χίτλερ και στον Στάλιν, ενώ εν συνεχεία προσαρτήθηκαν και οι πληθυσμοί τους υπέστησαν εκτοπισμούς. «Μετά την ήττα των ναζί, οι καταπεστές του 1940 απλώς επέστρεψαν», εξηγεί.

Στα τέλη Αυγούστου, οι Αρχές της Λεττονίας γκρέμισαν τον οβελίσκο 80 μέτρων που βρισκόταν στη Ρίγα ως μνημείο της σοβιετικής νίκης κατά τον ναζισμό, ενώ η Εσθονία απομάκρυνε σοβιετικό ταγκ, μνημείο της νίκης στην πόλη Νάρβα.

Το βίντεο

«Τα μνημεία διαμορφώνουν τον δημόσιο διάλογο», είπε ο εκπρόσωπος του Ινστιτούτου Πιλέτσκι του Βερολίνου, Πάτρικ Σζόστακ. Προκειμένου να πείσει τον Γερμανό καγκελάριο Ολαφ Σολτς να στείλει βαρέα όπλα στην Ουκρανία, το ινστιτούτο συνέβαλε στη δημιουργία βίντεο που εμφανίζει ουκρανικά τρακτέρ να σέρνουν τα σοβιετικά ταγκς από το μνημείο του Βερολίνου.

Ο Σζόστακ θεωρεί ότι θα μπορούσαν να ανεγερθούν πιλάκες που να βάζουν τα μνημεία στο ιστορικό τους πλαίσιο, αντί να γκρεμίζονται. Σε κάθε περίπτωση, τα σοβιετικά μνημεία στη Γερμανία προστατεύονται από τη συνθήκη που υπέγραψαν πριν από την επανένωση τα δύο γερμανικά κράτη με τις

Η γερμανική πρωτεύουσα διαθέτει πάνω από δέκα σοβιετικά μνημεία, περιλαμβανομένου και του εντυπωσιακού μνημείου των πεσόντων στρατιωτών στο Τρέπτουερ Παρκ.

τέσσερις συμμαχικές δυνάμεις. Πολλά από τα μνημεία αυτά είναι νεκροταφεία. Περίπου 80.000 Σοβιετικοί στρατιώτες έχασαν τη ζωή τους κατά την κατάληψη του Βερολίνου και από αυτούς, οι 13.000 είναι θαμμένοι στο Σενχόλτσερ Χάιντε, στο βόρειο Βερολίνο. Το μνημείο στον «Μεγάλο Πατριωτικό Πόλεμο» περιλαμβάνει μια μητέρα που πενθεί τον γιο της.

Κάλεσμα ειρήνης

«Δεν ήταν μάταια ο θάνατος και το αίμα των Σοβιετικών στρατιωτών. Δεν ήταν μάταια ο θρήνος και τα δάκρυα των μανδρών, των χήρων και ορφανών. Είναι ένα κάλεσμα για την ειρήνη των λαών». Το μήνυμα έχει απήχηση στη Γερμανία, ιδίως μετά τη δήλωση του τότε Δυτικογερμανού προέδρου Ρίχαρντ φον Βάϊτσέκερ, το 1985, που χαρακτήρισε την ήττα της χώρας ως «απελευθέρωση». Ήταν μια σαφής ρήξη με την αμφισβήτηση των πρώτων μεταπολεμικών δεκαετιών.

Στο Κάρλσχορστ, ο διευθυντής του μουσείου σκέφτεται να καλέσει τις χώρες της Βαλτικής να καταθέσουν τη δική τους οπτική για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, αλλά δεν θεωρεί ότι η απάντηση στις τωρινές εντάσεις με τη Ρωσία είναι το κλείσιμο μουσείων και το γκρέμισμα μνημείων.

«Στο τέλος πρέπει να το πούμε, είτε μας αρέσει είτε όχι. Η Σοβιετική Ένωση απελευθέρωσε τη Γερμανία από τον ναζισμό», είπε ο ιστορικός Ιακο-Σάτσα Κόβαλτσουκ. «Αυτά τα μέρη μάς το θυμίζουν».

BLOOMBERG

Ερχεται χειμώνας κοινωνικής δυσανεξικίας

Προειδοποιήσεις του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες στη Γενική Συνέλευση

Την εικόνα ενός κόσμου που αντιμετωπίζει πολλαπλές κρίσεις, αλλά παραλύει λόγω γεωπολιτικών αντιθέσεων και βαδίζει ολοταχώς προς ένα χειμώνα γενικευμένης κοινωνικής δυσανεξικίας, σκιαγράφισε ο γενικός γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες κατά τη χθεσινή, εναρκτήρια ομιλία του στην καθιερωμένη, ετήσια Γενική Συνέλευση του διεθνούς οργανισμού.

«Η κρίση της αγοραστικής δύναμης μεινεται, η εμπιστοσύνη των λαών θρυμματίζεται, οι ανισότητες αυξάνονται εκρηκτικά, ο πλανήτης μας φλέγεται... αλλά είμαστε παγιδευμένοι σε μια κολοσσιαία, παγκόσμια δυσλειτουργία», τόνισε ο Πορτογάλος διπλωμάτης, κρούοντας τον κώδωνα του κινδύνου: «Αυτές οι κρίσεις αφορούν το ίδιο το μέλλον της ανθρωπότητας και τη μοίρα του πλανήτη. Δεν βαυκαλιζόμαστε. Βρισκόμαστε σε ταραγμένη θάλασσα. Ένας χειμώνας κοινωνικής δυσανεξικίας διαγράφεται στον ορίζοντα».

Στη φετινή, 77η Γενική Συνέλευση του διεθνούς οργανισμού θα πάρουν τον λόγο 150 ηγέτες κρατών και κυβερνήσεων, ενώ οι υπόλοιπες από τις 193 χώρες-μέλη του ΟΗΕ θα εκπροσωπηθούν από άλλους αξιωματούχους. Από τις πιο πικρές αποuisίες είναι εκείνες του Βλαντιμίρ Πούτιν και του Σι Τζινπίνγκ. Απορροφημένος από τον πόλεμο στην Ουκρανία, ο Ρώσος πρόεδρος επέλεξε να μην ταξιδέψει στη Νέα Υόρκη, την έδρα των Ηνωμένων Εθνών, ενώ ο Κινέζος ομόλογός του έχει πραγματοποιήσει μόνο ένα ταξίδι (το πρόσφατο, στη σύνοδο κορυφής του Οργανισμού Συνεργασίας της Σαγκάης, στο Ουζμπεκιστάν) από την έναρξη της πανδημίας.

Η έκρηξη της COVID-19 υποχρέωσε τους διεθνείς ηγέτες να λάβουν μέρος στη Γενική Συνέλευση του 2020 μέσω τηλεδιάσκεψης, ενώ η περυσινή σύνοδος ήταν υβριδική (άλλοι πήγαν στη Νέα Υόρκη και άλλοι μίλησαν μέσω οθόνων). Η φετινή είναι η πρώτη Γενική Συνέ-

λευση ύστερα από τρία χρόνια που πραγματοποιείται υπό κανονικές συνθήκες, καθώς όλοι συμμετέχουν με φυσική παρουσία. Μοναδική εξαίρεση, ο πρόεδρος της Ουκρανίας Βολοντίμιρ Ζελένσκι. Παρά τις αντιρρήσεις της Ρωσίας και ορισμένων συμμάχων της, η Γενική Συνέλευση ψήφισε την παρομηνή Παρασκευή απόφαση με την οποία επέτρεψε στον Ουκρανό πρόεδρο να απευθύνει μαγνητοσκοπημένο μήνυμα, αφού δεν μπορούσε να μεταβεί στη Νέα Υόρκη για ευνόπτους λόγους ανωτέρας βίας.

Ο θάνατος της Ελισάβετ

Ένας άλλος παράγοντας που προκάλεσε απρόβλεπτες δυσκολίες της τελευταίας στιγμής ήταν ο θάνατος της βασίλισσας του Ηνωμένου Βασιλείου Ελισάβετ, που ανάγκασε πολλούς ηγέτες να ταξιδέψουν στο Λονδίνο, παραμονή της Γενικής Συνέλευσης, για να παραστούν στην κηδεία της εκλιπούσης. Ως

οικοδεσπότης του ΟΗΕ, ο Τζο Μπάιντεν επρόκειτο να μιλήσει χθες, αμέσως μετά τον Γκουτέρες, αλλά το ταξίδι του στη βρετανική πρωτεύουσα άλλαξε το πρόγραμμα και ο Αμερικανός πρόεδρος αναμένεται να εκφωνήσει την ομιλία του σήμερα. Πριν από αυτόν, στη διάρκεια της χθεσινής, πρώτης ημέρας, εναλλάχθηκαν στο βήμα αρκετοί διεθνείς ηγέτες, συμπεριλαμβανομένων των Εμανουέλ Μακρόν, Ολαφ Σολτς, Μάριο Ντράγκι, Ζαΐρ Μπολοσνάρο και Ταγίπ Ερντογάν.

Η ατζέντα

Η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία και οι επιπτώσεις του πολέμου στα πεδία της ενέργειας, της επισιτιστικής κρίσης και της πυρηνικής ασφαλείας αναμένεται να κυριαρχήσουν στη φετινή Γενική Συνέλευση. Σε πρώτη μοίρα θα βρεθούν επίσης η κλιματική αλλαγή και τα οικονομικά προβλήματα των φτωχότερων χωρών, ενώ στο περιθώριο της Γενικής

Εμφαση στην επισιτιστική κρίση –ως απόρροια του πολέμου– από τον Αντόνιο Γκουτέρες, ο οποίος πρωτοστάτησε στην ελεύθερη διακίνηση σιτηρών προς τις αναπτυσσόμενες χώρες. Εικόνα του πλοίου «Brave Commander», το οποίο μετέφερε φορτία σιταριού από την Ουκρανία, προβάλλεται κατά τη διάρκεια της ομιλίας του.

Συνέλευσης αναμένονται κρίσιμες διαβουλεύσεις για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν, όπου οι έμμεσες διαπραγματεύσεις μεταξύ Ουάσινγκτον και Τεχεράνης με ευρωπαϊκή μεσολάβηση έχουν βαλτώσει. Το θέμα συζητήθηκε στη

χθεσινή συνάντηση του Εμανουέλ Μακρόν με τον Ιρανό πρόεδρο Εμπραχίμ Ραϊσί, την πρώτη σημαντική συνάντηση του Ραϊσί με Δυτικό ηγέτη μετά την εκλογή του, τον περασμένο χρόνο.

REUTERS, A.P.

”Ευχαριστούμε

για την εμπιστοσύνη σας για ένα πάνω από 25 χρόνια.

Ευγενική υπενθύμιση όπως τερματίσετε την μεταξύ μας τραπεζική σχέση.”

Μετά λύπης & χαιρετισμών,
RCB Bank

Οι δύο όψεις της αύξησης του ΑΕΠ και των εσόδων

Ικανοποίηση για την υψηλή ανάπτυξη, αμφιβολίες για το εάν είναι διατηρήσιμη

Της ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Μια σειρά από καλά νέα τις προηγούμενες μέρες ήρθαν να καθισχυράσουν κάπως τους φόβους του οικονομικού επιτελείου και της κοινής γνώμης για τον χειμώνα που έρχεται και ίσως αποδειχθεί εξαιρετικά βαρύν, ιδίως για τους ευάλωτους. Η ανάπτυξη διαμορφώθηκε στο 7,8% κατά μέσον όρο το πρώτο εξάμηνο, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ. Οι υπολογισμοί της κυβέρνησης και των οικονομικών αναλυτών τοποθετούν πλέον την πρόβλεψη για ανάπτυξη φέτος κατά μέσον όρο στο 5,5%-6%, με το ονομαστικό ΑΕΠ να διαμορφώνεται στα 210 δισεκατομμύρια ευρώ.

Το γεγονός αυτό αυτομάτως οδηγεί σε τεράστια συρρίκνωση του δημόσιου χρέους. Υπολογίζεται ότι το χρέος μπορεί να υποχωρήσει στο 170% του ΑΕΠ φέτος, 20 ολόκληρες μονάδες κάτω από το επίπεδο του 2021, όταν είχε διαμορφωθεί στο 193,3% του ΑΕΠ, αλλά και 10 μονάδες κάτω από την πρόβλεψη του προγράμματος σταθερότητας, ή 180,2% του ΑΕΠ.

Ο κρατικός προϋπολογισμός, σύμφωνα με τα στοιχεία εκτέλεσής του που παρουσίασε το υπουργείο Οικονομικών την προηγούμενη εβδομάδα, εμφάνισε πρωτογενές πλεόνασμα 10 εκατομμύρια ευρώ έναντι στόχου για πρωτογενές έλλειμμα 5,9 δισ. ευρώ. Τα φορολογικά έσοδα τον Αύγουστο πραγματοποιήσαν άλμα, υπερβαίνοντας τον στόχο κατά 32,6% ή 1,4 δισ. ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, η κυβέρνηση ανακοινώνει διά στόματος πρωθυπουργού, στη ΔΕΘ πριν από οκτώ

Οι Βρυξέλλες επιμένουν για πρωτογενές πλεόνασμα το 2023 – Δεν αλλάζει ο στόχος για το έλλειμμα φέτος.

μέρες, μέτρα στήριξης έναντι της ενεργειακής κρίσης συνολικού ύψους 5,5 δισ. ευρώ, τα οποία φυσικά επεκτείνονται και στα επόμενα έτη. Ετοιμάζεται, δε, να ανακοινώσει και πρόσθετα μέτρα για τη στήριξη των καταναλωτών έναντι της αύξησης της τιμής της ενέργειας τις επόμενες μέρες, με επίκεντρο την επιδότηση του φυσικού αερίου, από τον δεκαπλάσιασμό της τιμής του οποίου πλήττονται σήμερα εκατοντάδες χιλιάδες καταναλωτές.

Υπάρχει όμως και η άλλη όψη της πραγματικότητας, όχι τόσο ρόδινη, που προβληματίζει ασφαλώς και τα στελέχη του οικονομικού επιτελείου.

Σχετικά με την άνοδο του ΑΕΠ, η παράδειγμα, οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι ενώ ασφαλώς συνιστά επιτυχία, βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην ιδιωτική κατανάλωση, η οποία αυξήθηκε κατά 11,4% σε μια περίοδο υψηλών πληθωριστικών πιέσεων, κάτι που προφανώς είναι συγκυριακό και δεν επαναλαμβανεται.

Είναι αποτέλεσμα της λαχτάρας του κόσμου να καταναλώσει μετά την πανδημία αλλά και των μέτρων στήριξης της κυβέρνησης. «Στις ταβέρνες τα φάγαμε», σχολιάζει χαρακτηριστικά ένας αναλυτής. Ο ίδιος σημειώνει ότι η συμ-

Μπορεί τα τελευταία στοιχεία για την πορεία της οικονομίας να είναι ενθαρρυντικά, αλλά στο οικονομικό επιτελείο όχι μόνο δεν χαλαρώνουν, αλλά είναι επί ποδός για τον προϋπολογισμό του ερχόμενου έτους, που αναμένεται ιδιαίτερα δύσκολο. Στη φωτογραφία, από αριστερά, ο γενικός γραμματέας Δημοσιονομικής Πολιτικής Αθανάσιος Πετραλιάς, ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας και ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών Θόδωρος Σκυλακάκης.

μετοχή της κατανάλωσης στο ΑΕΠ βρίσκεται σε ιστορικά υψηλά επίπεδα, κοντά στο 70%.

Κάτι που ασφαλώς δεν συνιστά αλλαγή παραγωγικού προτύπου όπως είναι η επιδίωξη της χώρας. Την ίδια ώρα βεβαίως, όπως επισημαίνει η εβδομαδιαία ανάλυση της Alpha Bank, οι εξαγωγές έχουν αυξηθεί σωρευτικά κατά 52% το 2021 σε σύγκριση με το 2010. Αν και ο τουρισμός παραμένει ο μεγάλος πρωταγωνιστής μέσω των εξαγωγών υπηρεσιών, οι εξαγωγές αγαθών έχουν και αυτές σχεδόν διπλασιαστεί κατά την προηγούμενη δεκαετία.

Όπως είπε ο πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομητόνων Μιχάλης Αργυρού σε εκδήλωση στο πλαίσιο της ΔΕΘ, «μια σιωπηλή μεταμόρφωση λαμβάνει χώρα στον ελληνικό εξωτερικό τομέα». Ο κ. Αργυρού παρουσιάζει στοι-

χεία σύμφωνα με τα οποία η Ελλάδα αναπτύσσει σταδιακά μια εξαγωγική βάση υψηλής ποιότητας, με εξαγωγές τεχνολογίας που αποτελούν το 13% του συνόλου. Οι επενδύσεις επίσης αυξήθηκαν κατά 10,3%, αλλά επίσης υπάρχουν ερωτήματα για την ποιότητα μέσων αυτών, στις οποίες συγκαταλέγονται και οι κατασκευές.

Απαιτητικοί στόχοι για το 2023

Για τον προϋπολογισμό, η υπεραπόδοση των εσόδων τον Αύγουστο είναι προφανώς ένα ευχάριστο γεγονός, που εξασφάλισε και τον δημοσιονομικό χώρο για τα μέτρα στήριξης, αλλά ως έναν βαθμό οφείλεται στον πληθωρισμό και ως έναν άλλον σε τροποποιήσεις στον προγραμματισμό είσπραξης του ΕΝΦΙΑ και του φόρου εισοδήματος.

Στο οικονομικό επιτελείο της κυβέρ-

νησης αναφέρουν ότι ο προγραμματισμός για πρωτογενές έλλειμμα γενικής κυβέρνησης 2% του ΑΕΠ δεν αλλάζει, όπως θα φανεί και στο προσχέδιο προϋπολογισμού που θα κατατεθεί στις 3 Οκτωβρίου στη Βουλή. Στο οικονομικό επιτελείο, όχι μόνο δεν χαλαρώνουν, αλλά είναι επί ποδός για τον προϋπολογισμό του ερχόμενου έτους, καθώς και οι Βρυξέλλες επιμένουν στην επίτευξη πρωτογενούς πλεονάσματος. Στο πρόγραμμα σταθερότητας που έχει υποβάλει η κυβέρνηση τον περασμένο Απρίλιο προβλεπόταν πρωτογενές πλεόνασμα 1,1% του ΑΕΠ.

Οι ανάγκες για ένταξη νέων δαπανών που δεν είχαν προβλεφθεί τον Απρίλιο για τη στήριξη των λογαριασμών του ηλεκτρικού το 2022, ενδέχεται να οδηγήσουν σε αναπροσαρμογή του στόχου αυτού ελαφρώς προς τα κάτω, διατη-

ρώντας ωστόσο το θετικό πρόσημο.

Σε ό,τι αφορά το χρέος, την εντυπωσιακή υποχώρησή του, ως ποσοστό του ΑΕΠ ενδέχεται να ανακόψει στο τέλος Οκτωβρίου η Eurostat, όταν θα ανακοινώσει αν πρέπει ή όχι και σε τι βαθμό να εγγραφονται σε αυτό οι κρατικές εγγυήσεις που δίνονται στο πλαίσιο του «Ηρακλή». Οι πληροφορίες αναφέρουν ότι η Eurostat είναι υπέρ της εξέτασης μιας προς μία των τιτλοποιήσεων που έγιναν και της εγγραφής στο χρέος εκείνων όπου το κράτος έχει αναλάβει μεγαλύτερο ρίσκο από τον ιδιώτη. Καθώς, όπως αναφέρουν τραπεζικές πηγές, αυτό ισχύει στις περισσότερες περιπτώσεις του ελληνικού «Ηρακλή», είναι πιθανό ένα μεγάλο μέρος από τα 18 δισ. ευρώ των εγγυήσεων να προστεθούν στο χρέος, αυξανόντάς το έως και 9 μονάδες του ΑΕΠ.

Ευπρόσδεκτα και αναγκαία τα νέα μέτρα ύψους 5,5 δισ., δύσκολο το επόμενο έτος

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Ευπρόσδεκτα αλλά και αναγκαία χαρακτηρίζουν οικονομολόγοι και αναλυτές τα νέα μέτρα ύψους 5,5 δισ. ευρώ που ανακοινώσε η ελληνική κυβέρνηση για τη στήριξη της οικονομίας από το ενεργειακό σοκ, ωστόσο προειδοποιούν πως το 2023 αναμένεται να είναι ένα δύσκολο έτος με σημαντική επιβράδυνση της ανάπτυξης και πολλές προκλήσεις, με αποτέλεσμα ενδεχομένως να τεθούν οι δημοσιονομικοί στόχοι σε κίνδυνο, ακόμη κι αν αναθεωρηθούν ελαφρώς χαμηλότερα – όπως και αναμένεται.

Η ελληνική κυβέρνηση έχει «δεσμευθεί» για επιστροφή σε πρωτογενές πλεόνασμα το 2023, έπειτα από έλλειμμα 2% φέτος, με τον στόχο για πλεόνασμα 1,1% του ΑΕΠ το επόμενο έτος να παραμένει προς το παρόν, αν και αναμένεται να αναθεωρηθεί ελαφρώς προς τα κάτω λόγω του «βάρους» της επιδότησης των λογαριασμών ρεύματος και φυσικού αερίου.

Όπως τονίζουν αναλυτές στην «Κ», αν και ο δημοσιονομικός χώρος είναι σημαντικός χάρη στις πολύ καλές επιδόσεις της οικονομίας φέτος όσον αφορά την ανάπτυξη του ΑΕΠ, την αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ και τα έσοδα, ενώ αναμένεται σημαντική μείωση του δείκτη χρέους προς το 170%, ωστόσο η κυβέρνηση δεν πρέπει να εφησυχάζει και να διατηρήσει την πειθαρχημένη

δημοσιονομική πολιτική – ειδικά ενόψει των εκλογών του 2023.

Moody's

«Υποθέτοντας ότι η ελληνική κυβέρνηση τηρεί επιτυχώς τους κανόνες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για περικοπές στη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας, σε συνδυασμό με την επιβράδυνση των τιμών που σημειώνεται ήδη στη χώρα, τα σταθερά spreads των 10ετών ομολόγων λόγω της εμπιστοσύνης των αγορών και της ισχυρότερης ανάπτυξης από ό,τι εκτιμά η ελληνική κυβέρνηση, θα μπορούσε να δημιουργηθεί ο απαιτούμενος δημοσιονομικός χώρος έτσι ώστε το δημοσιονομικό έλλειμμα να παραμείνει γύρω στον στόχο του 2% το 2022», όπως εκτιμά μιλώντας στην «Κ» ο υποδιευθυντής της Moody's Analytics και επικεφαλής αναλυτής για την Ελλάδα, Μιχάλης Γραμματικόπουλος.

Bank of America

Ανάλογες είναι οι εκτιμήσεις και της Bank of America. «Τέτοια δημοσιονομικά μέτρα είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση των πολλαπλών κραδασιών, ιδιαίτερα στην ενέργεια, που έπληξαν την ελληνική οικονομία, αλλά και την ευρύτερη ευρωπαϊκή οικονομία», σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής επενδύσεων συναλλάγματος στην Ευρώπη της Bank of America Αθανάσιος Βαμβακίδης. Η πολύ ταχύτερη αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ και οι ισχυρές επι-

Πώς διαβάζουν τις οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα οι αναλυτές των διεθνών οίκων.

δόσεις εσόδων φέτος δημιούργησαν τον δημοσιονομικό χώρο για να γίνει αυτό, χωρίς να τεθούν σε κίνδυνο οι δημοσιονομικοί στόχοι, όπως προσθέτει. «Εφόσον η ελληνική κυβέρνηση παραμένει προσκλωμένη στην επιστροφή στα πρωτογενή πλεονάσματα από το επόμενο έτος και στην επίτευξη των νέων δημοσιονομικών στόχων της Ε.Ε., όταν αυτοί επανέλθουν, δεν υπάρχει ανησυχία», επισημαίνει ο κ. Βαμβακίδης.

Ωστόσο, όπως προειδοποιεί όσον αφορά το μέλλον, η αύξηση του ονομαστικού ΑΕΠ θα μειωθεί σε μεγάλο βαθμό λόγω του πολύ χαμηλότερου πληθωρισμού, αλλά και λόγω της χαμηλότερης ανάπτυξης. Συνεπώς, τα τρέχοντα α-προσδοκία έσοδα δεν είναι βιώσιμα μακροπρόθεσμα.

Oxford Economics

Τα νέα μέτρα που ανακοίνωσε η ελληνική κυβέρνηση είναι παρόμοια με αυτά που εφαρμόζουν άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις, επομένως ως έναν βαθμό είναι ευπρόσδεκτα, εκτιμά και η Oxford Economics, ωστόσο, δεδομένου του μεγέθους της εκτυλισσόμενης ενεργειακής κρίσης, δεν θα είναι αρκετά για να α-

«Τα δημοσιονομικά μέτρα είναι απαραίτητα για την αντιμετώπιση των πολλαπλών κραδασιών, ιδιαίτερα στην ενέργεια, που έπληξαν την ελληνική οικονομία, αλλά και την ευρύτερη ευρωπαϊκή οικονομία», σημειώνει στην «Κ» ο επικεφαλής επενδύσεων συναλλάγματος στην Ευρώπη της Bank of America, Αθανάσιος Βαμβακίδης.

ντισταθμίσουν το πλήγμα στην οικονομία η οποία θα βιώσει τεχνική ύφεση. Όπως εξηγεί μιλώντας στην «Κ» ο επικεφαλής οικονομολόγος του οίκου για την Ελλάδα, Πάολο Γκρινιάνι, ενώ το ΑΕΠ και οι δημοσιονομικές προβλέψεις της ελληνικής κυβέρνησης για το 2022 (5,3%) είναι σε γενικές γραμμές σύμφωνες με αυτές της Oxford Economics, οι προσδοκίες για το 2023 (2,1%) είναι λίγο αισιόδοξες. «Προβλέπουμε ότι μια τεχνική ύφεση θα συμβεί πιθανότατα

τα επόμενα τρίμηνα, με συνέπεια μια σχεδόν μηδενική ανάπτυξη το 2023. Ο στόχος για το πρωτογενές πλεόνασμα που έχει τεθεί για το 2023 φαίνεται πλέον φιλόδοξος και ενέχει πολλές προκλήσεις – ακόμη κι αν αναθεωρηθεί λίγο χαμηλότερα προς το 0,7%, δεδομένων των δύσκολων οικονομικών προοπτικών τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Ε.Ε., την εκτυλισσόμενη ενεργειακή κρίση, τη δραματική αύξηση των επιτοκίων και το γεγονός ότι οι δημοσιονομικές προσαρμογές είναι πολιτικά δύσκολο να εφαρμοστούν κατά τη διάρκεια της ύφεσης.

Scope Ratings

Ο οίκος αξιολόγησης Scope Ratings διακρίνει ένα στοιχείο παροχολογίας ενόψει των εκλογών στα νέα μέτρα που ανακοινώθηκαν στη Διεθνή Εκθεση Θεσσαλονίκης, εκτιμά επίσης πως ο στόχος για το δημοσιονομικό πλεόνασμα του επόμενου έτους κινδυνεύει και συστώνει στην ελληνική κυβέρνηση να προετοιμαστεί για ένα δύσκολο 2023. «Τα νέα μέτρα –όπως η κατάργηση της εισφοράς αλληλεγγύης, οι περαιτέρω μειώσεις ΦΠΑ και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και τα πρόσθετα μέτρα δαπανών– έχουν ένα στοιχείο λαϊκισμού ενόψει και των κρίσιμων εκλογών του επόμενου έτους», σημειώνει στην «Κ» ο Ντένις Σεν, διευθυντής της Scope. «Αυτά τα μέτρα ενδέχεται να θέσουν σε κίνδυνο τους στόχους για τη βελτίωση

του πρωτογενούς ισοζυγίου – ο επίσημος στόχος για πλεόνασμα 1% περίπου του ΑΕΠ για το 2023 ακόμη κι αν αναθεωρηθεί χαμηλότερα προς το 0,7%, κινδυνεύει ιδιαίτερα ανάλογα με το πόσο καιρό θα παραταθεί ή θα επεκταθεί η ελάφρυνση», σημειώνει χαρακτηριστικά. Η ισχυρή παραγωγή του 2022, ο πολύ υψηλός πληθωρισμός 11,4% σε ετήσια βάση τον Αύγουστο και η μείωση των πρωτογενών ελλειμμάτων θα υποστηρίξουν την πτωτική τροχιά του χρέους, το οποίο φέτος θα διαμορφωθεί στο 171,3%, όπως εκτιμά ο οίκος. «Ωστόσο, η ελληνική κυβέρνηση δεν θα πρέπει να αισθάνεται υπερβολικά άνετα με τις πρόσφατες οικονομικές επιδόσεις και τις αναβαθμισμένες αξιολογήσεις πιστοληπτικής ικανότητας σε ένα περιβάλλον όπου οι αγορές δοκιμάζονται έντονα», συμπληρώνει ο Σεν, τονίζοντας πως η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ομολόγου έχει αυξηθεί κατά περίπου 140 μονάδες βάσης τον τελευταίο μήνα.

«Η Ελλάδα έχει σημαντικό δημοσιονομικό χώρο, αλλά η κυβέρνηση θα πρέπει να διατηρήσει πειθαρχημένη δημοσιονομική πολιτική μετά την ολοκλήρωση του προγράμματος ενισχυμένης εποπτείας για να ενισχύσει την εμπιστοσύνη στις αγορές και να διασφαλίσει τη συνέχιση μιας ευνοϊκής τροχιάς όσον αφορά το χρέος και την πιστοληπτική της ικανότητα», καταλήγει ο διευθυντής της Scope και επικεφαλής αναλυτής για την Ελλάδα.

Αυξήσεις στο Ελληνικό Δημόσιο από τον Ιανουάριο

Περισσότεροι από 500.000 δημόσιοι υπάλληλοι με εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ θα δουν τις αποδοχές τους να αυξάνονται από το νέο έτος, μετά την απόφαση της κυβέρνησης να καταργήσει πλήρως την εισφορά αλληλεγγύης. Από τον Ιανουάριο του 2023 οι φορολογούμενοι θα λάβουν αυξήσεις στις καθαρές αποδοχές τους, καθώς, από αυτή την ημερομηνία, θα σταματήσει η μηνιαία παρακράτηση της εισφοράς από τους μισθούς όλων των υπαλλήλων και λειτουργών του Δημοσίου και από όλες τις συντάξεις. Ειδικότερα, όφελος θα έχουν:

α) Οι πολιτικοί δημόσιοι υπάλληλοι με ετήσιες αποδοχές άνω των 12.000 ευρώ.

β) Οι δημόσιοι λειτουργοί, δηλαδή οι στρατιωτικοί, οι αστυνομικοί, οι πυροσβέστες, οι λιμενικοί, οι δικαστικοί, οι ιατροί του ΕΣΥ, οι πανεπιστημιακοί, οι ερευνητές και οι λοιποί

δημόσιοι λειτουργοί, των οποίων τα ετήσια εισοδήματα από μισθούς υπερβαίνουν τα 12.000 ευρώ.

γ) Οι συνταξιούχοι με ετήσια εισοδήματα άνω των 12.000 ευρώ.

δ) Τα μέλη της κυβέρνησης, οι βουλευτές, οι γενικοί και ειδικοί γραμματείς, οι περιφερειάρχες και οι δημάρχοι.

Με την κατάργηση της εισφοράς για εισόδημα 13.000, δηλαδή για καθαρές μηνιαίες αποδοχές 1.083 ευρώ, το ετήσιο όφελος θα είναι 22 ευρώ τον χρόνο ή 1,83 ευρώ τον μήνα, για εισόδημα 15.000 ευρώ ή 1.250 ευρώ τον μήνα το όφελος θα είναι 66 ευρώ τον χρόνο ή 5,5 ευρώ τον μήνα, για εισόδημα 18.000 ευρώ ή 1.500 ευρώ τον μήνα το ετήσιο κέρδος θα είναι 132 ευρώ και το μηνιαίο 11 ευρώ, για εισόδημα 20.000 ευρώ ή αποδοχές 1.666 ευρώ το όφελος ανέρχεται σε 176 και

14,6 ευρώ αντίστοιχα, για εισόδημα 25.000 ευρώ τον χρόνο ή 2.083 ευρώ τον μήνα το ετήσιο όφελος θα είναι 426 ευρώ και το μηνιαίο 35,5 ευρώ, για ετήσιο εισόδημα 27.000 ευρώ ή 2.250 ευρώ τον μήνα η καθαρή αύξηση διαμορφώνεται σε 526 ευρώ τον χρόνο ή 43,8 ευρώ τον μήνα και για εισόδημα 30.000 ευρώ ή καθαρές μηνιαίες αποδοχές 2.500 ευρώ το κέρδος είναι 676 ευρώ τον χρόνο ή 56,3 ευρώ τον μήνα.

Υπενθυμίζεται ότι η εισφορά αλληλεγγύης είναι «παγωμένη» από το 2021 για τα εισοδήματα του ιδιωτικού τομέα, με το δημοσιονομικό κόστος να ανέρχεται στα 799 εκατ. ευρώ, ενώ από το 2023 το κόστος θα φθάσει στο 1,27 δισ. ευρώ.

Παραδείγματα: – Συνταξιούχος με συνολικό εισόδημα 22.000 ευρώ από δύο πηγές, 17.000 ευρώ από συντάξεις και 5.000 ευρώ από ε-

νοίκια, θα έχει ωφέλεια κατά 276 ευρώ, λόγω κατάργησης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης.

– Μισθωτός του δημοσίου τομέα με συνολικό εισόδημα 24.000 ευρώ μόνο από μισθούς θα έχει ωφέλεια κατά 376 ευρώ, λόγω της κατάργησης της ειδικής εισφοράς αλληλεγγύης.

– Μισθωτός του ιδιωτικού τομέα, με συνολικό εισόδημα 30.000 ευρώ από δύο πηγές, 24.000 ευρώ από μισθούς και 6.000 από ενοίκια, θα έχει ωφέλεια κατά 676 ευρώ ήδη από το τρέχον έτος και για πάντα.

– Ελεύθερος επαγγελματίας με συνολικό εισόδημα 35.000 ευρώ, από δύο πηγές, 30.000 ευρώ από επιχειρηματική δραστηριότητα και 5.000 ευρώ από μερίσματα, θα έχει ωφέλεια κατά 1.001 ευρώ ήδη από το τρέχον έτος και για πάντα.

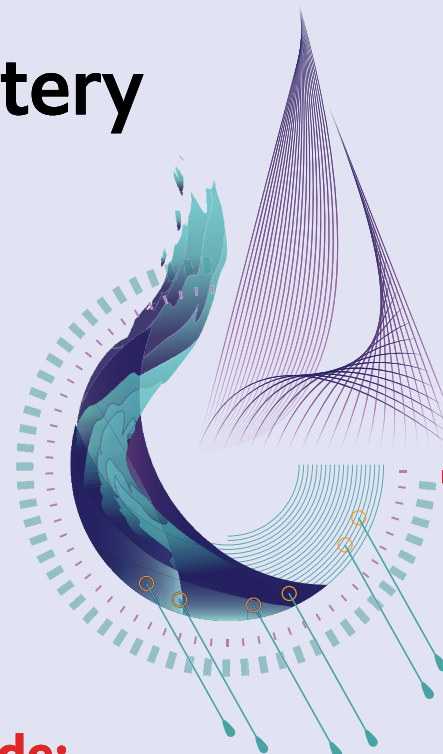
Από τον Ιανουάριο του 2023 υπάλληλοι και συνταξιούχοι του Δημοσίου θα λάβουν αυξήσεις στις καθαρές αποδοχές τους

**ECONOMIST
IMPACT**

18th Annual Cyprus Summit

**Navigating the crisis through mastery
and inclusiveness**

October 18th-19th 2022
Hilton Park, Nicosia

hazlis & rivas
Economist Impact Events for Greece,
Cyprus, Malta and south-east Europe

In collaboration with:

Top-flight confirmed speakers include:

Nicos Anastasiades
President
Cyprus

Joschka Fischer
Former vice-chancellor
Former minister
of foreign affairs
Germany

Matteo Renzi
Former prime minister
Italy

Yulia Tymoshenko
Former prime minister
Ukraine

Nikos Christodoulides
Former minister of foreign affairs
Cyprus

Andreas Mavroyiannis
Former permanent representative
of Cyprus to the UN
Former negotiator
for the Cyprus problem settlement

Averof Neofytou
President
The Democratic Rally Party (DISY)
Cyprus

(speakers appear in alphabetical order)

www.hazliseconomist.com | www.18thcyprussummit.economist.com

Economist Impact Events for Greece, Cyprus, Malta and southeast Europe @Economist Impact_SEUR
 Economist Impact SE Europe Events Economist Impact SE Europe Events

Premium energy sponsor

ExxonMobil

Gold sponsors

capital.com

ecomm **bx**

Communication sponsor

KATHIMERINI

Official airline carrier

AEGEAN
A STAR ALLIANCE MEMBER

Logistics supplier

DHL

Supported by

Supporters

Μείωση προσλήψεων το δ' τρίμηνο «βλέπουν» οι Έλληνες εργοδότες

Επιφυλακτικοί, κυρίως λόγω της διεθνούς συγκυρίας, εμφανίζονται οι Έλληνες εργοδότες για το τέταρτο τρίμηνο του 2022, όσον αφορά τις συνολικές προοπτικές απασχόλησης της τριμηνιαίας έρευνα της ManpowerGroup. Έτσι, ο σχετικός δείκτης στην Ελλάδα διαμορφώνεται στο -3%, με πιο ισχυρό τον τομέα «Εστίαση - Ψυχαγωγία - Ξενοδοχεία», όπου οι προοπτικές απασχόλησης φθάνουν στο +12%, σημειώνοντας ωστόσο μείωση κατά 4% συγκριτικά με το γ' τρίμηνο του 2022. Σύμφωνα με την έρευνα προοπτικών απασχόλησης του ο-

Η μόνη περιφέρεια που όχι μόνο δεν σημείωσε μείωση στις προσλήψεις, αλλά τουναντίον καταγράφει τριμηνιαία αύξηση 3%, ήταν της Β. Ελλάδας.

μίλου της ManpowerGroup, η μόνη περιφέρεια που δεν σημείωσε μείωση στις προσθέσεις προσλήψεων από το προηγούμενο τρίμηνο ήταν της Βόρειας Ελλάδας, η οποία καταγράφει τριμηνιαία αύξηση 3%.

Αναλυτικά, ο ρυθμός προοπτικών προσλήψεων από τις ελληνικές επιχειρήσεις παραμένει χαμηλός, με τις συνολικές προοπτικές απασχόλησης (ΝΕΟ) να αποτυπώνονται μειωμένες κατά 3%. Επιπλέον, το 24% των εργοδοτών αναμένει αύξηση του αριθμού των απασχολούμενων, το 33% προβλέπει μείωση και το 40% δεν περιμένει κάποια

αλλαγή. Οι Έλληνες εργοδότες αναμένουν μείωση του ρυθμού προσλήψεων σε 8 από τους 11 κλάδους το δ' τρίμηνο του 2022, ενώ δύο κλάδοι προβλέπουν αύξηση και ένας κλάδος δεν αναμένει καμία αλλαγή. Ο πιο ανταγωνιστικός/ισχυρός τομέας στην Ελλάδα είναι η «Εστίαση, Ψυχαγωγία και Ξενοδοχεία», με τις προοπτικές απασχόλησης να φθάνουν στο +12, σημειώνοντας αύξηση κατά 18% από το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο και κατά 15% από το αντίστοιχο περυσινό. Είναι χαρακτηριστικό ότι ο κλάδος «Εστίασης, Ψυχαγωγίας και Ξενοδοχείων» κατατάσσεται στην 3η θέση παγκοσμίως ως προς την τριμηνιαία άνοδό του, ξεπερνώντας τον παγκόσμιο μέσο όρο τριμηνιαίας αύξησης κατά 8%. Στον αντίποδα, ο κλάδος των Κατασκευών αυτό το τρίμηνο συστά τον πιο «αδύναμο κρίκο», καθώς καταγράφει τον χαμηλότερο δείκτη ΝΕΟ (-21), παραμένοντας ωστόσο σταθερός έναντι του προηγούμενου τριμήνου σε επίπεδο προσθέσεων προσλήψεων.

Η πιο ισχυρή περιφέρεια στην Ελλάδα είναι η ευρύτερη Περιφέρεια Αττικής, με ΝΕΟ -1, παρά το γεγονός ότι οι προσδοκίες στην περιοχή μειώθηκαν κατά 1% έναντι του προηγούμενου τριμήνου. Η μόνη περιφέρεια που όχι μόνο δεν σημείωσε μείωση στις προσθέσεις προσλήψεων από το προηγούμενο τρίμηνο, αλλά τουναντίον καταγράφει τριμηνιαία αύξηση 3%, ήταν αυτή της Βόρειας Ελλάδας. Οι εργοδότες σε μεγάλες επιχειρήσεις, με πάνω από 250 εργαζομένους, είναι πιο αισιόδοξοι, καθώς αναμένουν αύξηση της απασχόλησης με ΝΕΟ +13 και αύξηση κατά 9% σε σχέση με το γ' τρίμηνο του 2022.

ΡΟΨΑΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Σε χαμηλό 13 μηνών τα ενεργειακά έσοδα της Ρωσίας τον Αύγουστο

Τα ενεργειακά έσοδα της Ρωσίας συρρικνώθηκαν τον Αύγουστο στο χαμηλότερο επίπεδο των τελευταίων 13 μηνών, καθώς οι δυτικές κυρώσεις έχουν αναγκάσει το Κρεμλίνο να πουλάει πετρέλαιο σε μειωμένες τιμές και να περιορίσει τις ροές φυσικού αερίου προς την Ευρώπη. Η άρνηση ορισμένων παραδοσιακών πελατών στην Ευρώπη να αγοράζουν ρωσικό πετρέλαιο, γράφει το Bloomberg, έστρεψε τη Μόσχα σε πωλήσεις με μεγάλη έκ-

Η συρρίκνωσή τους είναι συνέπεια των δυτικών κυρώσεων.

πτώση στις ασιατικές αγορές, στερώντας της το όφελος των υψηλότερων τιμών. Κι ενώ τον Αύγουστο οι τιμές spot του φυσικού αερίου χτύπησαν ρεκόρ στην Ευρώπη, το μεριδίό του, που είναι μικρότερο στον ρωσικό προϋπολογισμό, δεν στάθηκε ικανό να αντισταθμίσει πλήρως τα χαμηλότερα έσοδα από το πετρέλαιο. Η κρατική Gazprom έχει μειώσει σημαντικά τις εξαγωγές φυσικού αερίου προς την Ευρώπη από το καλοκαίρι, επικαλούμενη λειτουργικά προβλήματα που προκαλούν οι κυρώσεις. Τα έ-

σοδα από πετρέλαιο και φυσικό αέριο, που ξεπερνούν το ένα τρίτο του ρωσικού προϋπολογισμού, μειώθηκαν στα 671,9 δισ. ρούβλια (11,1 δισ. δολάρια) τον περασμένο μήνα, στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Ιούνιο του 2021, σύμφωνα με στοιχεία του υπουργείου Οικονομικών που δημοσιεύτηκαν τη Δευτέρα. Πρόκειται για πτώση σχεδόν 13% από τον Ιούλιο και 3,4% σε σχέση με ένα χρόνο πριν, παρόλο που οι τιμές του αργού στα Ουράλια αυξήθηκαν σχεδόν 10% το τελευταίο έτος. Επιπλέον πλάγμα στα ταμεία του Κρεμλίνου θα μπορούσε να προκαλέσει το ανώτατο όριο τιμών που σχεδιάζει για το ρωσικό αργό και τα πετρελαϊκά προϊόντα το G7.

Ο πρόεδρος Βλαντιμίρ Πούτιν δήλωσε ότι θα διακόψει τις εξαγωγές σε χώρες που θεσπίζουν ένα τέτοιο μέτρο, το οποίο ωστόσο θα μπορούσε να αυξήσει περαιτέρω την έκπτωση προς τους υπόλοιπους αγοραστές ρωσικών καυσίμων. Η μηνιαία πώληση των εσόδων της Ρωσίας από το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο τον Αύγουστο είναι αποτέλεσμα των κανόνων πληρωμής φόρων, σύμφωνα με το υπουργείο Οικονομικών της χώρας. Οι Ρώσοι παραγωγοί πετρελαίου συνήθως πληρώνουν φόρο τον Απρίλιο, τον Ιούλιο, τον Οκτώβριο και τον Ιανουάριο, με βάση τα κέρδη του προηγούμενου τριμήνου. Συνεπώς, ο φόρος είχε δώσει πρόσθετη ώθηση 306,3 δισ. ρουβλίων στα έσοδα του Ιουλίου, σύμφωνα με το ειδησεογραφικό πρακτορείο RBC.

Τα τρικ για «κρυφές» ανατιμήσεις στα τρόφιμα

Μειώνουν την ποσότητα στις συσκευασίες, αλλά διατηρούν την ίδια τιμή

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Μεγάλη ελληνική γαλακτοβιομηχανία έχει έτοιμα σχέδια προκειμένου η συσκευασία του γιαουρτιού που παράγει να περιέχει 180 γραμμάρια προϊόντος αντί για 200 που περιέχει σήμερα. Άλλη ελληνική βιομηχανία τροφίμων σχεδιάζει να μειώσει τις ποσότητες στις συσκευασίες κατεψυγμένων λαχανικών έτσι ώστε αντί για ένα κιλό κατεψυγμένες μπάμιες, αυτές να περιέχουν 900 γραμμάρια. Και φυσικά η ποσότητα μπορεί να μειώνεται, έστω και ανεπαίσθητα για τους περισσότερους καταναλωτές, όμως η τιμή θα παραμείνει, στην καλύτερη περίπτωση, ίδια. Πρόκειται για το περίφημο φαινόμενο «shrinkflation» –από τις αγγλικές λέξεις shrink που σημαίνει συρρικνώνω και inflation που σημαίνει πληθωρισμός–, που έχει ήδη κάνει την εμφάνισή του ευρέως στο εξωτερικό και πλέον πλησιάζει και την εγκώρια αγορά.

Βιομηχανία τροφίμων
σχεδιάζει να μειώσει
κατά 100 γραμμάρια την
ποσότητα στις συσκευασίες
κατεψυγμένων λαχανικών.

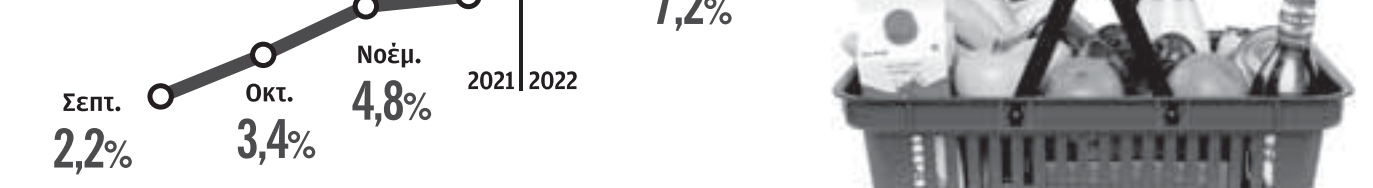
«Μέσα από αυτή την πρακτική οι εταιρείες επιδιώκουν αφενός να διατηρήσουν τα περιθώρια κέρδους και αφετέρου να φρενάρουν νέες ανατιμήσεις», επισημαίνει, μιλώντας στην «Κ», αναλυτής γνωστής εταιρείας ερευνών αγορών. Και προσθέτει: «Αυτό που περισσότερο φθάνουν οι εταιρείες είναι μίσημα διατηρώντας τις ίδιες ποσότητες στις συσκευασίες υποχρεωθούν σε νέες ανατιμήσεις, διότι αλλιώς θα πειστούν περαιτέρω τα περιθώρια κέρδους τους και στο τέλος μείνουν εκτός καλαθιού, χάνοντας πωλήσεις και μερίδια αγοράς».

Μικρότερες συσκευασίες

Άλλο σενάριο που εξετάζουν βιομηχανίες τροφίμων και εν γένει μη διαρκών καταναλωτικών ειδών είναι η μείωση των συσκευασιών, αλλά με διατήρηση εντός αυτών της ίδιας ποσότητας με πριν. Σε αυτή την περίπτωση το κέρδος θα προέλθει από την εξοικονόμηση κόστους συσκευασίας. Για παράδειγμα, όλοι θα έχουμε προσέξει ότι τα πατατάκια

Η εξέλιξη του πληθωρισμού στην Ελλάδα το τελευταίο 12μηνο

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΤΖΙΡΟΥ ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ

ΠΟΥ ΓΙΝΕΤΑΙ ΥΠΟ ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ

	Ιαν. - Ιούλ. 2022	Ιαν. - Ιούλ. 2021
Τρόφιμα	23,8%	24,8%
Είδη ατομικής υγιεινής και ομορφιάς	32,1%	34,2%
Είδη νοικοκυριού (απορρυπαντικά, χαρτικά κ.ά.)	23,1%	26,4%
ΣΥΝΟΛΟ	24,5%	25,9%

ΠΗΓΗ: IRI

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

καταλαμβάνουν περίπου το 1/3 της συσκευασίας στην οποία βρίσκονται, ενώ κάτι αντίστοιχο συμβαίνει και με τα κουτιά δημητριακών. Ο λόγος που γινόταν αυτό: «Με τις μεγαλύτερες συσκευασίες οι εταιρείες έκαναν εντύπωση στο ράφι, καταλάμβαναν μεγαλύτερο χώρο και στόχο είχαν σε τελική ανάλυση να αφήσουν εκτός ραφίου ανταγωνίστριες εταιρείες και προϊόντα», επισημαίνει στέλεχος του κλάδου των σούπερ μάρκετ.

Αμφότερες, βεβαίως, αυτές οι πρακτικές δεν είναι εύκολο να εφαρμοστούν και κυρίως έχουν κάποιο κόστος. Και αυτό διότι απαιτούνται μετατροπές στις γραμμές παραγωγής, καθώς και παραγωγή νέων υλικών συσκευασίας και αλλαγές στις μήτρες εκτύπωσης των στοιχείων που φέρουν πάνω τους οι συσκευασίες των προϊόντων.

Η μείωση των ποσοτήτων με διατήρηση της ίδιας τιμής με πριν δεν συναντά πλέον μόνο στα τυποποιημένα προϊόντα. Σε μείωση των μεριδίων τους –κυρίως αν πρόκειται για ορεκτικά, όπως

πατάτες τηγανιτές και σαλάτες– προχωρούν αρκετά εστιατόρια, ενώ δεν είναι λιγότερο «πλούσια» σουβλάκια και μάλλιστα σε υψηλότερη τιμή. Στο εξωτερικό εδώ και αρκετούς μήνες έχουν καταγραφεί πολλά παραδείγματα «shrinkflation» σε προϊόντα πολύ γνωστών εταιρειών. Γνωστή εταιρεία παραγωγής αλμυρών σνακ μείωσε την ποσότητα κατά 15 γραμμάρια. Άλλη εταιρεία που παράγει γνωστό ενεργειακό ποτό άλλαξε τη συσκευασία έτσι ώστε να περιέχει ποσότητα λιγότερη κατά 14%, ενώ διεθνής αλυσίδα γρήγορου φαγητού μείωσε τις μερίδες σε ένα δημηφίλες πιάτο της, τις τηγανιτές φτερούγες κοτόπουλου, από 10 σε 8. Επίσης, πολυεθνικός κολοσσός μείωσε το βάρος στις μπάρες δημητριακών, ενώ πολύ γνωστή αλυσίδα σούπερ μάρκετ στο Ηνωμένο Βασίλειο μείωσε κατά 55 γραμμάρια το βάρος των έτοιμων γευμάτων. Αξίζει να σημειωθεί ότι ανάλογη πρακτική χρησιμοποιείται όχι μόνο για τα τρόφιμα που καταναλώνουν οι άνθρωποι, αλλά,

όπως διαπιστώθηκε, και σε συσκευασίες τροφών για γάτες.

Λιγότερες προσφορές

Ο «εφιάλτης» της απώλειας κερδών, μάλιστα, σε έναν κλάδο που δουλεύει με χαμηλό περιθώριο κέρδους, όπως είναι ο κλάδος του οργανωμένου λιανεμπορίου τροφίμων, έχει ως συνέπεια και τη σημαντική μείωση των προσφορών τόσο από πλευράς προμηθευτών όσο και από πλευράς αλυσίδων σούπερ μάρκετ. Σύμφωνα με τα στοιχεία της εταιρείας ερευνών αγορών IRI, στο διάστημα Ιανουαρίου - Ιουλίου 2022 υπό κάποιο είδος προωθητικής ενέργειας έγινε το 24,5% του συνόλου των πωλήσεων των σούπερ μάρκετ, από 25,9% το αντίστοιχο διάστημα του 2021. Ειδικά στα τρόφιμα το αντίστοιχο ποσοστό φέτος είναι 23,8%, από 24,8% πέρυσι, στα είδη νοικοκυριού 23,1%, από 26,4% πέρυσι, και στα είδη ατομικής υγιεινής και ομορφιάς 32,1%, από 34,2% το επτάμηνο Ιανουαρίου - Ιουλίου 2021.

Κύμα αυξήσεων σε βασικά είδη διατροφής

Ανατιμήσεις έως 16% σε τρόφιμα και άλλα είδη σούπερ μάρκετ αναμένονται το επόμενο διάστημα, καθώς συνεχώς καταφθάνουν στους λιανεμπόρους νέοι τιμοκαταλόγοι με τις αυξήσεις τιμών. Το γεγονός ότι οι αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων δεν αποκλιμακώνονται, αλλά ακριβώς το αντίθετο, φάνηκε άλλωστε και από τα στοιχεία για την εξέλιξη του δείκτη τιμών καταναλωτή τον Αύγουστο του 2022. Στοιχεία που δείχνουν νέα αύξηση τιμών στην ομάδα «Διατροφή», με το φαινόμενο αυτό να καταγράφεται επίσης σε ολόκληρη την Ε.Ε. και στις ΗΠΑ. Ενδεχόμενη, δε, διαταραχή στη ροή του φυσικού αερίου θα προκαλέσει πολύ μεγαλύτερες ανατιμήσεις, αλλά ίσως ακόμη και ελλείψεις στην αγορά, δεδομένου ότι πολύ μεγάλο μέρος της βιομηχανίας τροφίμων χρησιμοποιεί αέριο για τη λειτουργία των εργοστασίων.

Σύμφωνα με στέλεχη του κλάδου των σούπερ μάρκετ, οι νέοι τιμοκαταλόγοι που έχουν φθάσει από προμηθευτές περιλαμβάνουν τις ακόλουθες ανατιμήσεις: 16% στους φρέσκους κρούσους, 15% στα ψάρια, 13% στα τυριά, 6%-12% στα μπισκότα, 12% στα χαρτικά, έως 12% στις σοκολάτες, 9% στα ζυμαρικά, 8% στο γιαούρτι, 6% στα αλλαντικά, 5% στο φρέσκο γάλα, 5% στο ελαιόλαδο, 6% στα ό-

Ενδεχόμενη διαταραχή στη ροή του φυσικού αερίου θα προκαλέσει πολύ μεγαλύτερες ανατιμήσεις, δεδομένου ότι πολύ μεγάλο μέρος της βιομηχανίας τροφίμων χρησιμοποιεί αέριο για τη λειτουργία των εργοστασίων.

σπρια, 9% στα είδη προσωπικής υγιεινής. Υπενθυμίζεται ότι τον Αύγουστο του 2022, σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ, η ομάδα «Διατροφή και μη αλκοολούχα ποτά» κατέγραψε ετήσια αύξηση τιμών 13,2%, από 1,3% σε μηνιαία βάση. Σε επίπεδο Ευρωζώνης οι τιμές των τροφίμων σε ετήσια βάση αυξήθηκαν κατά 10,6%, από 9,8% τον Ιούλιο. Αντιστοίχως,

στις ΗΠΑ παρά την υποχώρηση του δείκτη τιμών καταναλωτή τον Αύγουστο, κυρίως λόγω της μείωσης της τιμής της βενζίνης, ο πληθωρισμός των τροφίμων έφθασε στο 11,4%.

Στην αιχμή των ανατιμήσεων το επόμενο διάστημα αναμένεται να βρεθούν τόσο τα λαχανικά όσο κυρίως τα κρέατα και εν γένει τα τρόφιμα ζωικής προέλευ-

Η εκτίναξη των τιμών
στα λιπάσματα εντείνει
το πρόβλημα, ιδιαίτερα
στα λαχανικά και τα κρέατα.

σης, γαλακτοκομικά και τυροκομικά. Με τις τιμές των λιπασμάτων να παραμένουν στα ύψη και με τον κίνδυνο για ελλείψεις να είναι ορατός, δεδομένου του γεγονότος ότι για την παραγωγή τους απαιτείται η χρήση φυσικού αερίου, κινδυνεύουν με αφανισμό μεγάλες καλλιέργειες σε Ελλάδα και Ευρώπη.

Στην Ε.Ε. αναμένεται φέτος η παραγωγή δημητριακών να υποχωρήσει κατά 6%-8% σε σύγκριση με πέρυσι, κάτι που σημαίνει πρόβλημα για σχεδόν όλη τη βιομηχανία τροφίμων, λόγω αλεύρων, αλλά και για την κτηνοτροφία, καθώς τα δημητριακά χρησιμοποιούνται στην παρασκευή ζωοτροφών. Η παραγωγή καλαμποκιού, λόγω και της ξηρασίας που έπληξε φέτος το καλοκαίρι την Ευρώπη, αναμένεται να είναι μειωμένη κατά 20%, του σκληρού σιταριού κατά 7,4% (χρησιμοποιείται για την παρασκευή ζυμαρικών) και του μαλακού σιταριού κατά 2,5%.

PLACELIFT
renovations - constructions

Τηλ: 77 770520

**We will help you create
the home of your dreams.**

Η μέχρι τώρα επεξεργασία των ιστορικών στοιχείων δείχνει ότι η αιχμή τη χειμερινή περίοδο (Οκτώβριο - Μάρτιο) εμφανίζεται κοντά στη δύση του ηλίου, 6-9 ή 7-10 το βράδυ. Δεν αποκλείεται η «ζώνη» των περικοπών φορτίων να επεκταθεί και το πρωί, το διάστημα 09.00-10.00.

Οι ώρες υψηλού κινδύνου για περικοπές ενέργειας

Η Ελλάδα θα πρέπει να περιορίσει κατά 5% την κατανάλωση ρεύματος από τον Νοέμβριο μέχρι τον Μάρτιο σε διαστήματα υψηλής ζήτησης

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Κοντά στη δύση του ηλίου και για τρεις ώρες μετά την 1η Νοεμβρίου και μέχρι τον Μάρτιο του 2023 η ηλεκτροδότηση δεν θα είναι δεδομένη για όλους. Πιθανότατα το ίδιο να συμβεί και για κάποιες πρωινές ώρες κι αυτό γιατί η χώρα με βάση τον δεσμευτικό κανονισμό της Κομισιόν θα πρέπει να προχωρήσει σε υποχρεωτική μείωση της ζήτησης ηλεκτρικής ενέργειας κατά 5% στις ώρες αιχμής. Πρόσθετος ενδεικτικός και μη δεσμευτικός στόχος, η μείωση της κατανάλωσης κατά 10% μέχρι τον Μάρτιο του 2023 σε σχέση με πέρυσι. Σύμφωνα με τις Βρυξέλλες, αυτό θα οδηγούσε σε μείωση των τιμών και θα επέτρεπε τη μείωση κατά 3,8% της κατανάλωσης φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή.

Η Ελλάδα ξεκινάει την άσκηση με ένα σημαντικό πλεονέκτημα: τη μείωση της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας

πάνω από τον ενδεικτικό στόχο 10% και συγκεκριμένα 13% τον Ιούλιο σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι. Τα δύσκολα αφορούν τον στόχο της υποχρεωτικής μείωσης κατά τουλάχιστον 5% τις ώρες αιχμής, άσκηση πολύπλοκη και δυσεπίλυτη, αφού δεν υπάρχει δυνατότητα ωριαίας καταμέτρησης του μεγαλύτερου καταναλωτή του δικτύου που είναι η χαμηλή τάση, δηλαδή νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις, που αντιπροσωπεύουν περίπου το 65% της συνολικής εγχώριας ζήτησης.

Τα πράγματα θα ήταν εντελώς απλά εάν είχαν εγκατασταθεί οι «έξυπνοι» μετρητές, ένα project περίπου 1 δις. ευρώ, που σέρνεται από το 2014. Η συνδρομή των νοικοκυριών στον στόχο εξοικονόμησης θα επιδιωχθεί μέσω κινήτρων και συγκεκριμένα αυξημένης επιδότησης του λογαριασμού ρεύματος όταν περιορίζουν την κατανάλωση κατά 15% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα

Η άσκηση είναι πολύπλοκη και δυσεπίλυτη, αφού δεν υπάρχει δυνατότητα ωριαίας καταμέτρησης των νοικοκυριών και των μικρών επιχειρήσεων.

του 2021. Και αυτό τεχνικά είναι δύσκολο να μετρηθεί, κάτι που γνωρίζουν τα κυβερνητικά επιτελεία που σχεδιάζουν, αλλά μετά και τις παρεμβάσεις της αρμόδιας οικονομικής Διεύθυνσης της Κομισιόν, είναι υποχρεωμένα να συνδέσουν τις επιδοτήσεις με μείωση της κατανάλωσης.

Έτσι, ο κλήρος πέφτει στην ενεργοβόρο βιομηχανία και τις μεγάλες εμπορικές επιχειρήσεις, που συγκεντρώνουν αθροιστικά το 35% της ζήτησης (10%

οι μεγάλες βιομηχανίες που είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο υψηλής τάσης και περίπου 25% οι βιομηχανίες και εμπορικές επιχειρήσεις με μεγάλες καταναλώσεις, που είναι συνδεδεμένες με το δίκτυο της μέσης τάσης). Τα αρμόδια επιτελεία, από την περασμένη Τετάρτη που η πρόεδρος της Ε.Ε. Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ανακοίνωσε τα έκτακτα μέτρα για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης, έχουν πιάσει χαρτί και μολύβι για να υπολογίσουν με τη μεγαλύτερη ακρίβεια μια σειρά από παραμέτρους κρίσιμους για την αποτελεσματική εφαρμογή τους. Το πρώτο ζητούμενο είναι να οριστούν οι ώρες αιχμής του συστήματος και για τον σκοπό αυτό ανατρέκουν σε ιστορικά αρχεία του ΑΔΜΗΕ από το 2015 μέχρι σήμερα. Σύμφωνα με τα όσα μεταφέρουν στην «Κ» στελέχη με άμεση εμπλοκή στην όλη διαδικασία, «το να προσδιοριστούν τα σωστά “πικ” της ζήτησης είναι ένα

από τα πιο κρίσιμα ζητήματα».

Η μέχρι τώρα επεξεργασία των ιστορικών στοιχείων δείχνει ότι η αιχμή τη χειμερινή περίοδο (Οκτώβριο - Μάρτιο) εμφανίζεται κοντά στη δύση του ηλίου, 18.00-21.00 ή 19.00-22.00. Δεν αποκλείεται η «ζώνη» των περικοπών φορτίων να επεκταθεί και το πρωί το διάστημα 09.00-10.00, όπου αν και δεν παρατηρείται αιχμή, οι τιμές είναι υψηλά. Κι αυτό γιατί έχουν αρχίσει να δουλεύουν εκτός από τα εργοστάσια και τα εμπορικά καταστήματα και οι υπηρεσίες, ενώ η πλοήγηση είναι ακόμη περιορισμένη, περιορίζοντας αντίστοιχα και την απόδοση των φωτοβολταϊκών.

Ο μηχανισμός

Αφού προσδιοριστούν οι ώρες αιχμής, το δεύτερο και ίσως πιο κρίσιμο ζήτημα ως προς τις επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία, που διερευνάται παράλληλα, είναι ποιοι καταναλωτές θα κόψουν

φορτία και μέσω ποιου μηχανισμού. Εδώ εξετάζονται διάφορα σενάρια. Ολα συμπεριλαμβανουν τη βιομηχανία υψηλής και μέσης τάσης, με τα αρμόδια επιτελεία να επιδιώκουν τον επιμερισμό του κόστους και σε άλλους μεγάλους καταναλωτές.

Σειρά σεναρίων εξετάζονται και ως προς τον μηχανισμό περικοπής φορτίων, με επικρατέστερο σε πρώτη φάση αυτό των δημοπρασιών έναντι αμοιβής. Το τρίτο, τέλος, κρίσιμο ζήτημα που μένει να διευθετηθεί είναι το κόστος της αποζημίωσης, κάτι που θα αποτελέσει συνάρτηση ενός ισχυρού κινήτρου για τις επιχειρήσεις που θα συμμετάσχουν στον μηχανισμό και των δημοσιονομικών περιθωρίων. Αφού ολοκληρωθεί ο μηχανισμός, οι εταιρείες που θα συμμετάσχουν θα καλούνται από την προηγούμενη ημέρα να κατεβάσουν τους διακόπτες έναντι αμοιβής για συγκεκριμένες ώρες.

Το στοίχημα θα κριθεί στην ενεργοβόρα βιομηχανία

Η ενεργοβόρα βιομηχανία υψηλής τάσης, δηλαδή 17 επιχειρήσεις μαζί με την προβληματική ΛΑΡΚΟ από τους κλάδους αλουμινίου, χάλυβα, τσιμέντων, διυλιστηρίων και χάρτου, θα σηκώσουν πρώτες το βαρύ φορτίο των περικοπών ρεύματος και μείωσης της παραγωγής. Αλλωστε τα προηγούμενα χρόνια κατά τον ίδιο τρόπο μέσω της διακοψιμότητας απελευθέρωναν φορτία για τη διασφάλιση της ευστάθειας και επάρκειας του συστήματος. Αυτό όμως συνέβαινε σε εξαιρετικές περιπτώσεις και για λίγες ώρες.

Οι περικοπές φορτίων σε καθημερινή βάση και για διάστημα πέντε μηνών θα έχουν σημαντική επίπτωση στην

Μεγάλες βιομηχανίες και επιχειρήσεις θα κληθούν να συμμετάσχουν στις περικοπές φορτίων μέσω δημοπρασιών έναντι αμοιβής.

παραγωγή τους και στον ανταγωνισμό, αφού πρόκειται για επιχειρήσεις με εξαγωγικό χαρακτήρα. Πέραν αυτού, όμως, η συμμετοχή τους σε πολλές περιπτώσεις είναι αδύνατη κι αυτό γιατί έχουν προσαρμόσει τη λειτουργία τους βάσει των τιμολογίων που τους παρέχει η ΔΕΗ, τα οποία προσφέρουν χαμηλή τιμή σε ώρες αιχμής του συστήματος.

Για παράδειγμα, τα χαλυβουργεία σβάνουν στις 6 το απόγευμα και επαναιειτουργούν μετά τις 11 το βράδυ για να αποφύγουν το υψηλό κόστος, με αποτέλεσμα να μην μπορούν να περικόψουν φορτία στο βραδινό πικ της ζήτησης. Αντίστοιχα και τα δύο διυλιστήρια προκειμένου να περιορίσουν το υψηλό ενεργειακό κόστος λειτουργούν εδώ και μήνες με νάφθα (παραγωγή πετρελαίου), ενώ και άλλες μεγάλες βιομηχανίες, στον βαθμό των τεχνικών δυνατοτήτων τους, λειτουργούν με εναλλακτικά καύσιμα.

Για κάποιους μήνες μάλιστα, και συγκεκριμένα από τον Δεκέμβριο μέχρι

Οι περικοπές φορτίων σε καθημερινή βάση και για διάστημα πέντε μηνών θα έχει σημαντική επίπτωση στην παραγωγή και στον ανταγωνισμό των βιομηχανιών, αφού πρόκειται για επιχειρήσεις με εξαγωγικό χαρακτήρα.

τον Φεβρουάριο και κυρίως στην καρδιά του χειμώνα στα μέσα Ιανουαρίου, που το σύστημα εμφανίζει παραδοσιακά τις υψηλότερες αιχμές, η πίεση για περικοπές φορτίων θα είναι ακόμη μεγαλύτερη. Για όλους αυτούς τους λόγους, τα αρμόδια κυβερνητικά επιτελεία επιδιώκουν τη συμμετοχή και άλλων μεγάλων καταναλωτών, όπως αλυσιδών σουπερ μάρκετ ή του οργανωμένου λιανεμπορίου. Η συμμετοχή τους θα εξαρτηθεί από το εάν διαθέτουν ωριαίο μετρητή και εάν υπάρχει δυνατότητα παρακολούθησής του από τα συστήματα του ΔΕΔΔΗΕ, κάτι που δυστυχώς δεν θεωρείται αυτονόητο. Σε πρώτη φάση, μεγάλες βιομηχανίες και εμπορικές επιχειρήσεις θα κληθούν να συμμετάσχουν στις περικοπές φορτίων μέσω δημοπρασιών έναντι αμοιβής. Ο ΑΔΜΗΕ θα τις καλεί είτε ανά μήνα είτε ακόμη και ανά ημέρα από την προηγούμενη να δηλώσουν τι φορτία μπορούν να περικόψουν και για πόσες ώρες, κάνοντας προσφορές και επιλέ-

γοντας βάσει της χαμηλότερης τιμής.

Ένα μάλιστα από τα σενάρια που σύμφωνα με πληροφορίες εξετάζονται είναι η σύνδεση των περικοπών με τις επιδοτήσεις ως κίνητρο για να υποχρεωθούν να συμμετάσχουν, με την ακραία εκδοχή του για μηδενική επιδότηση έναντι της κάλυψης του 50% του αυξημένου κόστους σήμερα εάν δεν συμμετάσχουν στις δημοπρασίες. Ο μηχανισμός συμμετοχής της ζήτησης στην αγορά εξισορρόπησης (απόκριση ζήτησης), όπου ο ΑΔΜΗΕ ζητάει από τους συμμετέχοντες να ανεβοκατεβάσουν φορτία ώστε να ανταποκρίνονται στη ζήτηση σε πραγματικό χρόνο, έχει τεθεί σε δοκιμαστική λειτουργία από τα τέλη Ιουνίου, θα πρέπει ωστόσο, σύμφωνα με αρμόδιες πηγές, να προσαρμοστεί για να λειτουργήσει παράλληλα και επικουρικά αργότερα με το εργαλείο των δημοπρασιών. Ολοκληρωμένη πρόταση αναμένεται, σύμφωνα με πληροφορίες, να καταθέσει ο ΑΔΜΗΕ στο ΥΠΕΝ μέσα στην εβδομάδα.

Δύσκολη η κλιμακωτή επιδότηση των λογαριασμών ρεύματος

Ο υποχρεωτικός «κόφτης» 5% στη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας αφήνει εκτός νοικοκυριά και μικρές επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένα με το δίκτυο χαμηλής τάσης, τόσο για κοινωνικούς όσο και για τεχνικούς λόγους. Η κυβέρνηση επιδιώκει τη συμμετοχή τους στον εθνικό δεσμευτικό στόχο με τη σύνδεση εξοικονόμησης και επιδότησης των λογαριασμών ρεύματος και έχει εξαγγείλει ήδη αυξημένη επιδότηση, σε ποσοστό που μένει να προσδιοριστεί, για τα νοικοκυριά που θα μειώσουν τη μηνιαία κατανάλωσή τους κατά 15% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2021.

Στην πραγματικότητα το κίνητρο,

Η καταμέτρηση του ΔΕΔΔΗΕ δεν γίνεται σε μηνιαία βάση, και ο καιρός δεν είναι ίδιος κάθε χειμώνα...

αν και ισχυρό για τα ισχνά λόγω πληθωρισμού εισοδήματα, είναι δύσκολο να λειτουργήσει και να στηρίξει μια εξοικονόμηση επιδότηση. Το πιθανότερο είναι τα νοικοκυριά να συνεχίσουν να περιορίζουν την κατανάλωσή τους, όπως κάνουν ήδη για να μειώσουν το κόστος, είναι αμφίβολο όμως εάν αυτό θα διασφαλιστεί και το «μπόνους» της πρόσθετης επιδότησης. Κι αυτό γιατί ο μόνος τρόπος να μετρηθεί η μείωση είναι η σύγκριση με τον αντίστοιχο περυσινό μήνα, όμως η καταμέτρηση από τον ΔΕΔΔΗΕ δεν γίνεται σε μηνιαία αλλά σε τετραμηνιαία βάση και σε πολλές περιπτώσεις ακόμη και στο 8μηνο.

Επιπλέον, ερωτήματα τίθενται και ως προς την αξιοπιστία υπολογισμού της εξοικονόμησης με σημείο αναφοράς τον αντίστοιχο μήνα πέρυσι, δεδομένου ότι αυτό που διαφοροποιεί αισθητά τις οικιακές καταναλώσεις είναι οι καιρικές συνθήκες, λόγω της χρήσης κλιματιστικών για ψύξη και θέρμανση. Αν, για παράδειγμα, ο περυσινός Νοέμβριος ήταν ένας ήπιος από άποψη θερμοκρασίας μήνας και φέτος έχει ψύχος, ο κα-

Αν ο περυσινός Νοέμβριος ήταν ένας ήπιος από άποψη θερμοκρασίας και φέτος έχει ψύχος, ο καταναλωτής θα εμφανίζεται να έχει αυξημένη κατανάλωση, και το αντίστροφο.

ταναλωτής θα εμφανίζεται να έχει αυθόρμητη κατανάλωση, και το αντίστροφο. Το νέο μοντέλο των κλιμακωτών επιδοτήσεων και της σύνδεσης με την εξοικονόμηση συνοδεύεται όμως και από μικρότερης κλίμακας ζητήματα, αλλά με όχι αμελητέα επίπτωση στην τσέπη των καταναλωτών, όπως για παράδειγμα με τι στοιχεία θα συγκριθεί η κατανάλωση ενός νοικοκυριού που δεν διαμένει στην ίδια κατοικία με πέρυσι ή μιας οικογένειας που τα μέλη έχουν αυξηθεί είτε γιατί προστέθηκε ένα νέο είτε γιατί επέστρεψε κάποιο που είχε μεταναστεύσει.

Τα πράγματα θα ήταν πολύ απλά αν και στην Ελλάδα είχαν εγκατασταθεί έξυπνοι μετρητές, όπως συμβαίνει εδώ και χρόνια σε άλλες χώρες της Ευρώπης που έχουν ψηφιοποιήσει τα δίκτυά τους παρέχοντας σημαντικά οφέλη στους καταναλωτές τους. Οι έξυπνοι μετρητές παρέχουν στους καταναλωτές και στον διαχειριστή δικτύου διαρκή πρόσβαση στα στοιχεία τωρινών και προηγούμενων μετρήσεων και δυνατότητα διαχείρισης των φορτίων τους

και εξοικονόμησης ενέργειας. Οι προμθευτές ενέργειας έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν διαφορετικά τιμολόγια στη διάρκεια του 24ώρου, ανάλογα με τη διακύμανση της ζήτησης και του κόστους στη χονδρεμπορική αγορά, διευκολύνοντας την καλύτερη διαχείριση των φορτίων τις ώρες αιχμής. Επιπλέον, οι καταναλωτές δεν θα χρειάζεται να αναμένουν με τις ώρες ή και τις ημέρες για την αποκατάσταση βλαβών στο δίκτυο, αφού ο διαχειριστής θα μπορεί να τις εντοπίζει εξ αποστάσεως και να επεμβαίνει άμεσα, ενώ θα απαλλάσσονταν και από το κόστος των ρεματοκλοπών, φαινόμενο που παρουσιάζει έξαρση τα τελευταία χρόνια. Το φιλόδοξο project της αντικατάστασης 7,5 εκατ. μετρητών, μετά 8 χρόνια καθυστέρησης, από το 2014 που ο ΔΕΔΔΗΕ ξεκίνησε έναν πιλοτικό διαγωνισμό, επανεκκίνησε πέρυσι με έναν προγραμματισμό για τη σταδιακή εγκατάσταση έξυπνων μετρητών έως το 2030, επένδυση ύψους 830 εκατ. ευρώ. Και το νέο εγχείρημα όμως συνοδεύτηκε από καθυστερήσεις.

Τρεις κινήσεις για μεγάλη εξοικονόμηση ενέργειας στο σπίτι

Ποιες επενδύσεις ακόμη και χωρίς επιδότηση έχουν τη γρηγορότερη απόσβεση

Του ΘΑΝΟΥ ΤΣΙΡΟΥ

Ταυτόχρονα με τα μέτρα βραχυπρόθεσμου χαρακτήρα για την εξοικονόμηση ενέργειας, όπως είναι η κλιμακωτή επιδότηση του ρεύματος ή τα bonus για όσους καταναλώσουν λιγότερες κιλοβατώρες, ανοίγει διάπλατα ο δρόμος για την υλοποίηση επενδύσεων με στόχο την ενεργειακή αναβάθμιση των ακινήτων. Το κίνητρο και γι' αυτόν που μπορεί να ενταχθεί σε κάποια από τα προγράμματα που θα «τρέξουν» το επόμενο διάστημα (εγκατάσταση φωτοβολταϊκού, «εξοικονομώ» για νοικοκυριά και επιχειρήσεις), αλλά και για αυτόν που θα καλύψει την επένδυση με ίδιους πόρους, παραμένει πολύ ισχυρό. Με τις σημερινές τιμές στην ενέργεια, η περίοδος απόσβεσης μπορεί να πέσει ακόμη και κάτω από τα 6 χρόνια, ειδικά αν συνυπολογιστούν και τα φορολογικά κίνητρα που προβλέπει ήδη η νομοθεσία. Εναλλακτικές υπάρχουν, και το ζητούμενο είναι να καλυφθούν οι ανάγκες ρευστότητας αλλά και να περιοριστεί η γραφειοκρατία που εξακολουθεί να προκαλεί μεγάλες καθυστερήσεις.

Ενεργειακή αναβάθμιση ακινήτου: Είναι μακράν η πιο αποδοτική επένδυση που μπορεί να κάνει το νοικοκυριό ακόμη και αν δεν λάβει κάποιες μορφής επιδότηση από τα προγράμματα που «τρέχουν» ή θα τρέξουν την επόμενη περίοδο (π.χ. «Εξοικονομώ», «Εξοικονομώ - Ανακαινίζω για νέους» κ.λπ.). Η ολοκληρωμένη παρέμβαση μπορεί να μειώσει την κατανάλωση θερμικής ενέργειας ακόμη και κατά 70% και ανεξάρτητα από το ποια είναι η πηγή παραγωγής αυτής της θερμικής ενέργειας. Ενα διαμέρισμα πολυκατοικίας επιφάνειας 100 τετραγωνικών μέτρων στην ευρύτερη περιοχή της Κεντρικής Ελλάδας μπορεί να χρειάζεται 145 κιλοβατώρες ανά τετραγωνικό μέτρο για να καλύψει τις ανάγκες θέρμανσης. Μετά την ολοκλήρωση των παρεμβάσεων, η κατανάλωση μπορεί να πέσει ακόμη και στις 45 κιλοβατώρες. Αν υποθεθεί λοιπόν ότι το νοικοκυριό χρησιμοποιεί πετρέλαιο θέρμανσης, πριν την ενεργειακή αναβάθμιση του ακινήτου το συνολικό κόστος της σεζόν μπορεί να ξεπεράσει τα 1.800 ευρώ (με τιμή πετρελαίου θέρμανσης ανά λίτρο στο 1,35 όπως αναμένεται να διαμορφωθεί τον Οκτώβριο μετά την ορίζοντια κρατική επιδότηση), ενώ μετά την ενεργειακή αναβάθμιση μπορεί να πέσει και κάτω από τα 600 ευρώ. Έτσι, επενδύσεις 12.000 ευρώ χωρίς καμία απολύτως επιδότηση

μπορούν να αποσβεστούν σε μια 7ετία-8ετία. Και αυτό διότι το νοικοκυριό δεν θα εξοικονομεί μόνο από τη θέρμανση αλλά και από την ψύξη, άρα και από τον λογαριασμό του ηλεκτρικού ρεύματος. Όσο χειρότερες οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν σε μια περιοχή, τόσο μικρότερη η περίοδος απόσβεσης. Και αν μάλιστα υπάρχει και το ενδεχόμενο της κρατικής επιδότησης ή της φορολογικής έκπτωσης (σ.σ. είναι ακόμη ανοικτή η έκπτωση φόρου για το κόστος εργασιών που αφορούν ενεργειακή αναβάθμιση ακινήτων), η περίοδος απόσβεσης συρρικνώνεται ακόμη περισσότερο. Το πρόβλημα που υπάρχει, από την άλλη, είναι η εκτόξευση των τιμών στα οικοδομικά υλικά (κυρίως αλουμίνια, μονωτικά υλικά κ.λπ.) με αποτέλεσμα να ανεβαίνει αρκετά το κόστος της αρχικής επένδυσης.

Εγκατάσταση φωτοβολταϊκού: Η διαφανόμενη αύξηση της ζήτησης για την ε-

Με τις σημερινές τιμές στην ενέργεια, η περίοδος απόσβεσης μπορεί να πέσει και κάτω από τα έξι χρόνια.

Η γραφειοκρατία, εχθρός του «Εξοικονομώ»

«**Εχθρός**» των εξαιρετικά αποδοτικών επενδύσεων εξοικονόμησης ενέργειας παραμένει η γραφειοκρατία του Δημοσίου, η οποία μπορεί να γίνει ηλεκτρονική, ωστόσο παραμένει αμείωτη. Στο πρόγραμμα «Εξοικονομώ» -στο οποίο μάλιστα εξαγγέλθηκε ήδη η ενσωμάτωση και όλων των επιλαχόντων του τελευταίου γύρου, κάτι που σημαίνει αύξηση της δαπάνης κατά περίπου 600 εκατ. ευρώ- το «κλείσιμο» των φακέλων, ώστε να γίνουν και οι σχετικές εκταμιεύσεις, διαρκεί ολόκληρους μήνες, ακόμη και μετά την ολοκλήρωση των εργασιών. Αυτό έχει ήδη προκαλέσει μεγάλα προβλήματα στην αγορά, καθώς προμηθευτές (που αναλαμβάνουν να καλύψουν το κόστος της επιδότησης του κράτους περιμένοντας να πληρωθούν απευθείας από το πρόγραμμα και όχι από τον ιδιώτη-δικαιούχο) μένουν από ρευστότητα. Ηδη μάλιστα το «κόστος του χρήματος» έχουν αρχίσει να το μετακυλούν στον δικαιούχο,

γκατάσταση φωτοβολταϊκών, όχι μόνο εδώ στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς, «σπρώχνει» τις τιμές προς τα πάνω. Αυτή τη στιγμή, το κόστος κυμαίνεται περίπου στα 1.000 ευρώ ανά 1.000 κιλοβατώρες. Έτσι, ένα νοικοκυριό που καταναλώνει 12.500 κιλοβατώρες τον χρόνο (μια μεγάλη κατανάλωση ενός ακινήτου που χρησιμοποιεί ρεύμα για θέρμανση και ψύξη μέσω αντλίας θερμότητας, θερμοσυσσωρευτών κ.λπ.) μπορεί να κοστίζει περίπου 12.500 ευρώ μαζί με τον ΦΠΑ και την εγκατάσταση. Με τιμή κιλοβατώρας στα 0,15 ευρώ, το νοικοκυριό θα εξοικονομεί περίπου 1.900 ευρώ τον χρόνο, οπότε η απόσβεση μπορεί να γίνει στα 6,5-7 χρόνια. Η πιο συμφέρουσα λύση αυτή τη στιγμή δείχνει να είναι ο ενεργειακός συμψηφισμός, κάτι που σημαίνει ότι το νοικοκυριό θα διαθέτει στο δίκτυο το ρεύμα που παράγει για να συμψηφίζεται με το ρεύμα που καταναλώνει. Το ιδανικό είναι να παράγεται ό,τι καταναλώνεται, ώστε το νοικοκυριό να πληρώνει μόνο τις λεγόμενες μη ανταγωνιστικές χρεώσεις.

Αλλαγή πηγής θέρμανσης: Πολύς λόγος έγινε για το αν θα πρέπει να γίνουν έξοδα σε μονοκατοικίες και πολυκατοικίες προκειμένου να επιστρέψει κάποιος από το φυσικό αέριο στο πετρέλαιο. Ενταία από-ντηση για όλους δεν υπάρχει. Είναι διαφο-

«ψαλιδίζοντας» το πραγματικό ποσοστό της επιδότησης. Ενόψει της ενεργοποίησης και άλλων μέτρων στήριξης -όπως το «Εξοικονομώ» για νέους, το πρόγραμμα ενεργειακής αναβάθμισης μικρομεσαίων επιχειρήσεων και το πρόγραμμα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών στις στέγες, που εξηγήει ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ- το ζητούμενο είναι να βρεθεί ο τρόπος ώστε οι πληρωμές να γίνονται άμεσα και να μη δημιουργούνται συνθήκες «ασφυξίας» ούτε για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, ούτε για τους προμηθευτές και τους κατασκευαστές. Σημαντικό ρόλο σε αυτό καλούνται να παίξουν και οι τράπεζες, οι οποίες θα κληθούν να χρηματοδοτήσουν τις παρεμβάσεις ενεργειακής αναβάθμισης με όσο δυνατόν πιο γρήγορες διαδικασίες ελέγχου του αξιόχρεου και όσο το δυνατόν χαμηλότερο κόστος, σε μια περίοδο που διαφαίνεται ταχεία αύξηση του κόστους χρήματος.

ρετικά τα έξοδα για μια πολυκατοικία που έχει κρατήσει τον καυστήρα του πετρελαίου και τη δεξαμενή και εντελώς διαφορετικά για μια πολυκατοικία που έχει ηλλώσει όλη την προηγούμενη εγκατάσταση. Ακόμη πιο δύσκολη τεχνικά είναι η «στροφή» για τα νοικοκυριά που έχουν τοποθετήσει ατομικούς λέβητες αερίου στα διαμερίσματά τους. Το κόστος για μια πολυκατοικία προκειμένου να «γυρίσει» στο πετρέλαιο μπορεί να φτάσει και στα 3.000-4.000 ευρώ, κάτι που σημαίνει ότι θα προκύψει μια σημαντική επιβάρυνση στα κοινόχρηστα. Επίσης, ουδείς μπορεί να είναι σίγουρος ότι οικονομικά αυτή η κίνηση θα αποδειχθεί κερδοφόρα σε βάθος χρόνου. Πρώτον, διότι είναι εντελώς ασαφές το σκηνικό όσον αφορά τη διαμόρφωση των τιμών και, δεύτερον, διότι η μακροχρόνια τάση οδηγεί μακριά από τα ορυκτά καύσιμα. Το σίγουρο είναι ότι ακόμη και αυτοί που θα κάνουν μικροπαρεμβάσεις για να χρησιμοποιήσουν πρόσκαιρα το πετρέλαιο θέρμανσης, θα πρέπει να κρατήσουν ότι συνδέεται με το φυσικό αέριο. Ακόμη και εν μέσω θυέλλης και με πιθανή τη διακοπή της τροφοδοσίας του ρωσικού αερίου στην Ευρώπη, ουδείς αμφισβητεί ότι το φυσικό αέριο παραμένει ένα αξιόπιστο καύσιμο. Η άλλη «στροφή» είναι αυτή που αφορά την εγκατάσταση της αντλίας θερμότητας, η οποία μάλιστα μπορεί να λειτουργήσει και παράλληλα με τον καυστήρα πετρελαίου. Η αντλία θερμότητας έχει υψηλό κόστος αγοράς και εγκατάστασης (μπορεί να ξεπεράσει τις 10.000-12.000 ευρώ μαζί με τα έξοδα εγκατάστασης για ένα μεγάλο διαμέρισμα ή μια μονοκατοικία) ωστόσο είναι το πιο αποδοτικό (από πλευράς εξοικονόμησης ενέργειας) μέσο θέρμανσης και ψύξης. Μπορεί βραχυπρόθεσμα η αντλία να «στέλνει» στο ακριβό ηλεκτρικό ρεύμα (και μάλιστα ακριβότερο συγκριτικά αν προχωρήσει η κλιμακωτή επιδότηση του ρεύματος που σημαίνει ότι η μεγάλη κατανάλωση θα τυγχάνει και μικρότερης επιδότησης), αλλά σε βάθος χρόνου η αντλία μπορεί ακόμη και να μπενίσει το κόστος της θέρμανσης και της ψύξης ειδικά αν συνδεθεί με ένα φωτοβολταϊκό. Μια υψηλής απόδοσης αντλία μπορεί να «βγάλει» όλο τον χειμώνα, καταναλώνοντας 4.000 κιλοβατώρες για τη θέρμανση και το ζεστό νερό. Με μέση τιμή της τάξεως των 0,15 ευρώ ανά κιλοβατώρα, το τελικό κόστος μπορεί να φτάσει στα 600 ευρώ, δηλαδή το ποσό που αντιστοιχεί σε μόλις 450 λίτρα πετρελαίου θέρμανσης.

Ενεργειακή θωράκιση ακινήτου

(για ακίνητο 100 τ.μ. στην Αττική)

Κατανάλωση ενέργειας χωρίς θωράκιση	145 kWh/τ.μ.
Κατανάλωση ενέργειας με θωράκιση	45 kWh /τ.μ.
Κόστος θέρμανσης με πετρέλαιο χωρίς θωράκιση	€1.800
Κόστος θέρμανσης με πετρέλαιο με θωράκιση	€600

Εγκατάσταση φωτοβολταϊκού

(για κατανάλωση 10.000 kWh/έτος)

Κόστος ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς το φωτοβολταϊκό	€2.500
Κόστος ηλεκτρικής ενέργειας με το φωτοβολταϊκό	€1.000

* Με τιμή ανά κιλοβατώρα 0,15 ευρώ

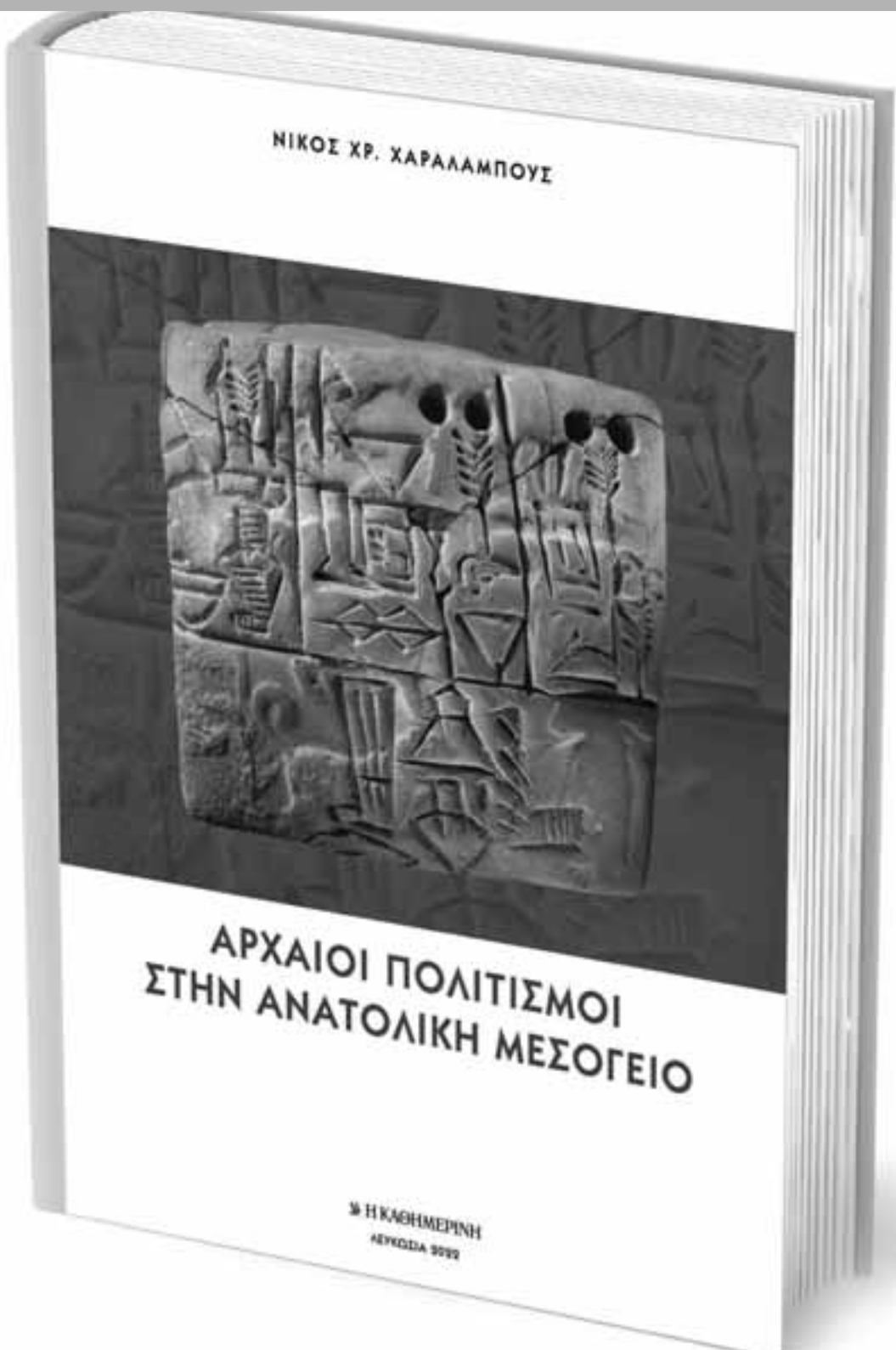
Κόστος επένδυσης	Περίοδος απόσβεσης
€10.000	6-7 έτη

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Μια ιστορική περιδιάβαση στους Αρχαίους Πολιτισμούς στην Ανατολική Μεσόγειο

25/09

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Οριακή άνοδος και πολύ χαμηλός τζίρος στο Χρηματιστήριο

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 0,06% και διαμορφώθηκε στις 833,86 μονάδες

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η συναλλακτική υποτονικότητα συνεχίστηκε στο Χρηματιστήριο Αθηνών, με τους επενδυτές γενικότερα να απέχουν από την αγορά, εν αναμονή και της σημερινής συνεδρίασης της Fed, η οποία θα προχωρήσει σε μία ακόμη επιθετική αύξηση των επιτοκίων.

Ο Γενικός Δείκτης σημείωσε μικρό εύρος διακύμανσης και έκλεισε με οριακά κέρδη κοντά στα χαμηλά ημέρας, καθώς οι στήριξεις από δεικτοβαρείς τίτλους ήταν περιορισμένες.

Όπως σημειώνουν οι αναλυτές, οι αγορές λαμβάνουν το μήνυμα ότι η μάχη των κεντρικών τραπεζών με τον πληθωρισμό θα είναι μακράς και πολύμηννης διάρκειας, έχοντας επομένως

Ο τραπεζικός δείκτης υπεραπέδωσε, καταγράφοντας άνοδο 1,59%, στις 568,83 μονάδες.

Το περιβάλλον για τις μετοχές παραμένει αρκετά δύσκολο, ειδικά στην Ευρώπη, η οποία είναι αντιμέτωπη με μια βαθιά ενεργειακή κρίση και, όπως δείχνουν τα πράγματα, οι διεθνείς εξελίξεις θα συνεχίσουν να δίνουν τον τόνο στο Χ.Α.

αποφασίσει ότι η πιθανολογούμενη είσοδος της παγκόσμιας οικονομίας σε ύφεση συνιστά συνειδητή επιλογή των νομισματικών αρχών.

Έτσι, το περιβάλλον για τις μετοχές παραμένει αρκετά δύσκολο, ειδικά στην Ευρώπη, η οποία είναι αντιμέτωπη με μια βαθιά ενεργειακή κρίση και, όπως δείχνουν τα πράγματα, οι διεθνείς εξελίξεις θα συνεχίσουν να δίνουν τον τόνο στο Χ.Α.

Όσον αφορά τα στατιστικά της συνεδρίασης, ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με άνοδο 0,06% στις 833,86 μονάδες, ενώ ο τζίρος διαμορφώθηκε στα 42,31 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τη Merit Securities, τα σημεία στήριξης του Γενικού Δείκτη εντοπίζονται στις 823 και 807 μονάδες και τα σημεία αντιστάσης

στις 849 και 856 μονάδες. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης έκλεισε με άνοδο 0,43% στις 2.016,76 μονάδες, ενώ στο -0,16% και στις 1.324,91 μονάδες έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης.

Στα μη τραπεζικά blue chips, ανοδικά ξεχώρισε η Jumbo με κέρδη 2,96%, διευθύντής επενδύσεων της Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ. Το ελληνικό Χρηματιστήριο συγχρονίζεται με τις κινήσεις των διεθνών αγορών, με την πλαιοκαθοδική τάση να είναι ιδιαίτερα ήπια, καθώς για μία ακόμη φορά εκδηλώνεται η ελληνική ανθεκτικότητα.

Αυτή υποβοηθήθηκε από την είσοδο 11 μετοχών υψηλής κεφαλαιοποίησης στον δείκτη FTSE Russell Large Cap και άλλων 10 στον δείκτη μεσαίας κε-

στο +1,46%, την Εθνική Τράπεζα στο +1,38% και την Τράπεζα Πειραιώς στο +0,08%.

Οι γεωπολιτικές εξελίξεις και αβεβαιότητες σε συνδυασμό με την επιθετική πολιτική των κεντρικών τραπεζών διατηρούν τις αγορές σε νευρική κατάσταση, σημειώνει ο Δημήτρης Τζάνας, διευθυντής επενδύσεων της Κύκλος ΑΧΕΠΕΥ. Το ελληνικό Χρηματιστήριο συγχρονίζεται με τις κινήσεις των διεθνών αγορών, με την πλαιοκαθοδική τάση να είναι ιδιαίτερα ήπια, καθώς για μία ακόμη φορά εκδηλώνεται η ελληνική ανθεκτικότητα.

Αυτή υποβοηθήθηκε από την είσοδο 11 μετοχών υψηλής κεφαλαιοποίησης στον δείκτη FTSE Russell Large Cap και άλλων 10 στον δείκτη μεσαίας κε-

φαλοποίησης FTSE Russell Mid Cap, εξέλιξη που αύξησε τις συναλλαγές στο rebalancing της προηγούμενης Παρασκευής, όχι όμως και του Γενικού Δείκτη, λόγω του δυσμενούς εξωτερικού περιβάλλοντος.

Όπως προσθέτει ο αναλυτής, θετικές εξελίξεις καταγράφονται και στα δημοσιονομικά, με τα στοιχεία του δημόσιου να καταγράφουν πρωτογενές πλεόνασμα λόγω υπεραπόδοσης των εσόδων.

Από την άλλη πλευρά, η Moody's δεν προχώρησε σε αναβάθμιση του ελληνικού αξιόχρεου επικαλούμενη τους πολλαπλούς κινδύνους που αφορούν την ευρωπαϊκή οικονομία, ιδιαίτερα στο ενεργειακό πεδίο, που απειλούν να οδηγήσουν τον οικονομία της σε ύφεση το 2023.

Εκτη ημέρα απωλειών στις ευρωπαϊκές αγορές

Πτωτική πορεία ακολούθησαν και χθες, για έκτη διαδοχική συνεδρίαση, οι μετοχές των ευρωπαϊκών ομίλων, ενώ το βλέμμα των επενδυτών είναι στραμμένο στη σημερινή απόφαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, η οποία εκτιμάται πως θα προβεί σε ακόμη μία μεγάλη αύξηση 75 μ.β., αλλά και στην αυριανή συνεδρίαση της Τράπεζας της Αγγλίας. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 έκλεισε με -1,09%, αγγίζοντας τα χαμηλότερα επίπεδά του σε διάστημα 11 εβδομάδων, ενώ με απώλειες ολοκλήρωσαν τις συναλλαγές και όλοι οι δείκτες των μεγάλων ευρωπαϊκών χρηματιστηρίων. Καθοδικά κινούνταν αργά χθες πριν από το κλείσιμο της αμερικανικής αγοράς και οι δείκτες Dow Jones και S&P 500, με πτώση 1,32% και 1,35% αντιστοίχως. Στη Γηραιά Ηπειρο, ο κλαδικός δείκτης των ομίλων εκμετάλλευσης ακινήτων υποχώρησε 4,1%, κυρίως εξαιτίας της κάμψης σουσιδικών εταιρειών εξ αφορμής της απόφασης της κεντρικής τράπεζας της χώρας να αυξήσει δραστηρικά τα επιτόκια κατά μία ποσοστιαία μονάδα, επιδεινώνοντας τις συνθήκες διότι είναι ένας τομέας ιδιαίτερα επιβαρυνμένος με δανεισμό. Στο Λονδίνο ο FTSE 100 έκλεισε με -0,61%, με -1,03% στη Φρανκφούρτη ο DAX, με -1,35% ο CAC 40 στο Παρίσι, με -1,66% ο FTSE MIB στο Μιλάνο και με -1,50% ο IBEX στη Μαδρίτη.

Πέραν της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ, οι επενδυτές παρακολουθούν και τις κινήσεις της Τράπεζας της Αγγλίας, η οποία αύριο Πέμπτη αναμένεται

να αποφασίσει. Οι αγορές διχάζονται ως προς το εάν αυξήσει τα επιτόκια κατά 50 ή 75 μονάδες βάσης. «Οι προοπτικές μεγάλων αυξήσεων και της ίδιας της ρητορικής των ανωτέρω κεντρικών τραπεζών, που τάσσονται υπέρ μιας επιθετικής πολιτικής για την πάταξη του πληθωρισμού, δεν αφήνουν περιθώρια αισιοδοξίας», παρατηρεί ο Τζόσουα Μαχόνι, ανώτατος αναλυτής αγορών της IG, ενώ παράλληλα τονίζει ότι το γενικότερο κλίμα επηρεάζεται και από τις γεωπολιτικές φύσεως εντάσεις ανάμεσα στις ΗΠΑ και στην

Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 έχει απολέσει από τις αρχές της χρονιάς το 17% της αξίας του.

Κίνα εξαιτίας της Ταϊβάν. Ο πανευρωπαϊκός δείκτης Stoxx 600 έχει απολέσει από τις αρχές της χρονιάς το 17% της αξίας του, επειδή ο πόλεμος μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας αναθέρμανε τον πληθωρισμό μετά το πέρας της πανδημίας, υποχρεώνοντας τις κεντρικές τράπεζες να αγωνίζονται να τον διαμείνουν και αφαιρώντας τη διάθεση ανάληψης κινδύνου από τους επενδυτές. Τέλος, το ευρώ ως προς το δολάριο εξασθένησε 0,6%, στο 0,9968 δολάριο, ενώ το αργό Ν. Υόρκης είχε κάμψη 1,7%, στα 84,25 δολάρια το βαρέλι.

REUTERS, BLOOMBERG

Το βλέμμα των επενδυτών είναι στραμμένο στη σημερινή απόφαση της Fed, αλλά και στην αυριανή συνεδρίαση της Τράπεζας της Αγγλίας.

(Πηγή: Reuters)

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη	(Σε δολάρια)				
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	Μετ.%			
3M COMPANY	115.16	-1.2689			
ALCOA CORP	43.2	-3.2041			
ALLEGHANY CRP	843	-0.3145			
ALTRIA GROUP	42.785	-0.2913			
AMAZON COM	121.84	-2.2622			
AMER EXPRESS C	152.881	-1.5956			
AMER INTL GROU	52.705	-3.453			
AMGEN	227.54	-1.3954			
APPLE INC	155.58	0.7121			
BANK OF AMERIC	34.035	-1.8882			
BAXTER INTL IN	56.56	-3.2004			
BOEING CO	145.4	0.3589			
BRISTOL MYERS	69.575	-0.8762			
CAMPBELL SOUP	47.435	-1.2799			
CATERPILLAR IN	171.7	-2.7126			
CIGNA CORP	288.14	-0.4079			
CHEVRON	155.09	-1.1536			
CISCO SYSTEMS	42.36	-2.1709			
CITIGROUP	47.12	-2.3217			
CERVECERIAS	10.08	-3.3557			
COCA-COLA CO	59.505	-0.8085			
COLGATE PALMOL	75.05	-1.263			
DANAOIS CORP	60.905	0.2882			
DIANA SHIPPING	4.79	5.2747			
DOW INC	45.89	-1.8186			
DUPONT DE NMOU	53.9	-2.5845			
ENTERGY CP	113.38	-2.1574			
EXXON MOBIL	92.126	-1.1524			
FEDEX CORP	157.54	-3.2904			
FORD MOTOR CO	13.2181	-11.4662			
INTL BUS MACHI	125.76	-1.5423			
GENERAL DYNAMI	227.76	-0.5545			
GENERAL ELEC C	66.285	-1.1409			
GOLDM SACHS GR	320.98	-2.3368			
HALLIBURTON CO	27.39	-3.4544			
HARTFORD FINL	64.33	-2.2637			
HP INC	26.17	-2.8942			
HOME DEPOT INC	273	-2.646			
INTEL CORP	28.7557	-2.3244			
JOHNSON JOHNSO	164.83	-0.872			
JPMORGAN CHASE	115.25	-2.4628			
LAZARD	35.94	-3.0744			
MCDONALD'S COR	253.585	-1.3326			
MERCK & CO	85.9186	-0.8326			
MICROSOFT CP	240.71	-1.5582			
3M COMPANY	115.2	-1.2346			
MORGAN STANLEY	86.935	-2.0119			
NIKE INC CL B	102.12	-4.7477			
NORFOLK SOUTHE	228.055	-3.4034			
PFIZER INC	44.675	-1.6835			
PROCTER & GAMB	137.115	-0.6341			
ROCKWELL AUTOM	234.99	-2.9609			
SCHLUMBERGER L	38.38	-1.514			
SOUTHERN	76.715	-1.9867			
STEALTHGAS	2.9652	-2.4605			
TSAKOS ENERGY	18.699	-1.2724			
UNISYS CORP	8.31	-3.708			
UNITEDHEALTH G	520.01	-0.6762			
US BANCORP	44.76	-3.0119			

PEARSON	889.2	-1.269			
RELX	2196.04982	-1.389			
RIO TINTO	4836.016	-0.867			
ROYAL MAIL	221.35832	-6.661			
ROLLS-ROYCE HL	75.62	0.066			
SAINSBURY(U)	200.62103	-4.241			
SCHROEDERS	427.95	-0.026			
SAGE GRP	711.67865	-0.612			
ST JAMES'S PLAC	1075.25	-1.921			
SMITHS GROUP	1506.3169	-0.731			
SMITH&NEPHEW	1039.51927	-1.611			
SSE	1721.40626	-2.178			
STAND.CHART.	601.85962	0.1			
SEVERN TRENT	2624.0537	-1.322			
TRAVIS PERKINS	802.31068	-1.573			
TESCO	225.32038	-3.197			
TUI AG	138.85	1.387			
TAYLOR WIMPEY	103.35	-4.184			
UNILEVER	4000.8	0.849			
UTD. UTILITIES	1017.671	-2.521			
VODAFONE GROUP	108.64349	-1.827			
WPP	779.44127	1.095			
WHITBREAD	2629.33333	-0.418			

Zurich/Zupixn	(Σε ελβ. Φρ.)				
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%			
ABB LTD N	25.99	-1.03			
RICHMONT N	101.8	0.34			
GERBERT NI	422	-2.2			
NOVARTIS N	76.85	-1.07			
ROCHE HOLDING	317	-1.52			
SGS N	2190	-2.88			
SWATCH GROUP I	227.3	0.31			
ADECO N	29.03	-3.1			
JULIUS BAER N	48.08	-0.95			
CS GROUP AG	4.899	-2.14			
GIVAUDAN N	2915	-0.44			
NESTLE SA	106.32	-1.41			
TRANSCOCEAN N	0	0			
SWISSCOM N	483.7	-2.73			
SWISS RE N	80.16	-1.57			
UBS GROUP N	15.6	-1.17			
ZURICH INSURAN	421.5	-1.91			

Frankfurt/Φρανκφούρτη	(Σε ευρώ)				
Εταιρείες	Χθεςινό	Μετ.%			
ADIDAS N	135.74	-0.96			
ALLIANZ SE	171.86	-2.24			
BASF SE	41.6	-0.795			
BAY MOT WERKE	75.07	-0.63			
BEIERSDORF	102.65	0.85			
BAYER N AG	52.08	-0.34			
COMMERZBANK	8.098	0.046			
CONTINENTAL AG	55.48	-0.66			
DEUTSCHE BANK	8.982	-0.13			
DEUTSCHE POST	33.11	-0.46			
DT BOERSE N	169.8	-1.85			
DT LUFTHANSA A	6.11	-0.045			
DT TELEKOM N	18.738	-0.248			

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ

TIMEΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ			
ΣΕ ΟΡΟΥΣ ΕΥΡΩ			TIMEΣ SPOT
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ	0,9986	ΔΟΛΑΡΙΟ ΑΥΣΤΡΑΛΙΑΣ	1,4893
ΓΙΕΝ ΙΑΠΩΝΙΑΣ	143,34	ΡΕΑΛ ΒΡΑΖΙΛΙΑΣ	5,2139
ΛΕΒ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ	1,9558	ΔΟΛΑΡΙΟ ΚΑΝΑΔΑ	1,3268
ΚΟΡΩΝΑ ΤΣΕΧΙΑΣ	24,556	ΓΟΥΑΝ ΚΙΝΑΣ	7,0030
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ	7,4368	ΔΟΛΑΡΙΟ ΧΟΝΓΚ ΚΟΝΓΚ	7,8382
ΛΙΡΑ ΣΤΕΡΛΙΝΑ	0,87395	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΟΝΗΣΙΑΣ	14,997,82
ΦΙΟΡΙΝΙ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ	398,58	ΣΕΚΕΛ ΙΣΡΑΗΛ	3,4406
ΖΛΟΤΙ ΠΟΛΩΝΙΑΣ	4,7208	ΡΟΥΠΙΑ ΙΝΔΙΑΣ	79,6095
ΛΕΪ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ	4,9340	ΓΟΥΟΝ ΝΟΤΙΑΣ ΚΟΡΕΑΣ	1,390,71
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ	10,8338	ΠΕΣΟ ΜΕΞΙΚΟ	19,9667
ΦΡΑΓΚΟ ΕΛΒΕΤΙΑΣ	0,9644	ΡΙΝΓΚΙΤ ΜΑΛΑΙΣΙΑΣ	4,5516
ΚΟΡΩΝΑ ΙΣΠΑΝΙΑΣ	140,90	ΔΟΛΑΡΙΟ Ν. ΖΗΛΑΝΔΙΑΣ	1,6908
ΚΟΡΩΝΑ ΝΟΡΒΗΓΙΑΣ	10,2730	ΠΕΣΟ ΦΙΛΙΠΠΙΝΩΝ	57,497
ΚΟΥΝΑ ΚΡΟΑΤΙΑΣ	7,5198	ΔΟΛΑΡΙΟ ΣΙΓΚΑΠΟΥΡΗΣ	1,4074
ΡΟΥΒΛΙ ΡΩΣΙΑΣ*	-	ΜΠΑΧΤ ΤΑΪΛΑΝΔΗΣ	36,968
ΛΙΡΑ ΤΟΥΡΚΙΑΣ	18,2833	PANT ΝΟΤΙΑΣ ΑΦΡΙΚΗΣ	17,7261

* Λόγω της τρέχουσας συναλλακτικής δραστηριότητας στην αγορά EUR/RUB, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δεν είναι σε θέση να καθορίσει μία τιμή αναφοράς αντιπροσωπευτική των επικρατούσων συνθηκών της αγοράς. Ως εκ τούτου, η ΕΚΤ αποφάσισε να αναστείλει τη δημοσίευση τιμής αναφοράς του ευρώ για το ρωσικό ρούβλι μέχρι νεωτέρας.

ΙΣΟΤΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΠΑ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2022		
ΔΟΛΑΡΙΟ ΗΠΑ		0,9934
ΛΙΡΑ ΑΓΓΛΙΑΣ-ΣΚΩΤΙΑΣ-Β. ΙΡΛΑΝΔΙΑΣ		0,8428
ΚΟΡΩΝΑ ΔΑΝΙΑΣ		7,4381
ΚΟΡΩΝΑ ΣΟΥΗΔΙΑΣ		10,5860

ΧΡΥΣΗ ΛΙΡΑ

ΤΙΜΗ ΑΓΟΡΑΣ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (ΕΥΡΩ)	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ
ΠΑΛΑΙΑΣ ΚΟΠΗΣ	379,34	457,20
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1973 & ΠΡΟΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	379,34	457,20
ΕΛΙΣΑΒΕΤ 1974 & ΜΕΤΑΓΕΝΕΣΤΕΡΑ	379,34	453,08

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΔΕΙΚΤΕΣ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ					ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΑΞΙΑΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ				
Κλείσιμο Προηγ. Διαφορά Μετ.									
ΓΕΝΙΚΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΧΑ	833,86	833,36	0,50	0,06%	ΤΡΑΠΕΖΕΣ	11.941.937,91			
FTSE/Χ.Α. LARGE CAP	2.016,76	2.008,20	8,56	0,43%	ΣΤΑΘΕΡΗ ΤΗΛΕΦΩΝΙΑ	6.607.123,18			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ Χ.Α.	5.738,82	5.715,67	23,15	0,41%	ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	5.870.665,78			
FTSE/Χ.Α.ΥΠΗΡΗΣΗΣ ΜΕΡΙΣΜΑΤΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ	2.833,74	2.841,61	-7,87	-0,28%	ΤΥΧΕΡΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ	3.536.780,36			
ATHEX SELECT PLUS	2.906,21	2.923,51	-17,30	-0,59%	ΔΥΝΑΜΗΤΗΡΙΑ	2.370.109,04			
ATHEX SELECT	4.208,93	4.229,56	-20,63	-0,49%	ΣΥΜΒΑΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	2.156.792,68			
ΔΕΙΚΤΗΣ ATHEX ESG	946,86	943,31	3,55	0,38%	ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΕΣ	2.048.011,08			
FTSE/ΧΑ MID & SMALL CAP ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΜΕΓΕΘΩΝ	4.160,80	4.117,33	43,47	1,06%	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	1.409.820,79			
FTSE/Χ.Α. MID CAP	1.324,20	1.326,37	-2,17	-0,16%	ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ	826.375,60			
FTSE/ΧΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΗΣΗΣ PLUS	2.242,27	2.241,77	0,50	0,02%	ΣΥΜΜΕΤΟΧΕΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	684.265,03			
FTSE/Χ.Α. ΔΕΙΚΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ	489,27	487,80	1,47	0,30%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ	637.387,06			
ΔΕΙΚΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΕΙΚΤΗ Χ.Α.	1.464,72	1.463,84	0,88	0,06%	ΥΔΡΕΥΣΗ	571.636,55			
FTSE/Χ.Α. ΤΡΑΠΕΖΕΣ	568,53	559,64	8,89	1,59%	ΤΣΙΜΕΝΤΑ	481.638,16			
FTSE/Χ.Α. ΑΚΙΝΗΤΗΣ ΠΕΡΙΟΥΣΙΑΣ	4.031,09	4.100,45	-69,36	-1,69%	ΔΙΥΛΙΔΗΤΗΡΙΑ & ΕΜΠΟΡΙΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΕΙΔΩΝ	468.107,35			
FTSE/Χ.Α. ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	643,43	635,18	8,25	1,30%	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΙΜΩΝ ΑΜΟΙΒΑΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	239.232,00			
FTSE/Χ.Α. ΑΣΦΑΛΕΙΕΣ	3.057,35	3.057,35	0,00	0,00%	ΕΙΔΗ ΠΡΟΩΠΙΚΗΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ	186.951,48			
FTSE/Χ.Α. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ & ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	3.432,20	3.457,24	-25,04	-0,72%	ΔΙΑΡΚΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΑ ΑΓΑΘΑ	172.336,51			
FTSE/Χ.Α. ΕΜΠΟΡΙΟ	790,84	796,34	-5,50	-0,69%	ΑΝΑΨΥΚΤΙΚΑ	168.061,37			
FTSE/Χ.Α. ΠΡΟΣΩΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ	8.310,64	8.105,64	205,00	2,53%	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	161.608,46			
FTSE/Χ.Α. ΤΡΟΦΙΜΑ & ΠΟΤΑ	8.139,19	8.182,41	-43,22	-0,53%	ΜΗ ΣΙΔΗΡΟΥΧΑ ΜΕΤΑΛΛΑ	148.800,67			
FTSE/Χ.Α. ΠΡΩΤΕΣ ΥΛΕΣ	5.779,97	5.764,64	15,33	0,27%	ΤΑΞΙΔΙΑ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	139.841,14			
FTSE/Χ.Α. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ & ΥΛΙΚΑ	2.863,17	2.886,58	-23,41	-0,81%	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	135.231,01			
FTSE/Χ.Α. ΕΝΕΡΓΕΙΑ	3.803,57	3.835,46	-31,89	-0,83%	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ & ΘΕΜΑΤΟΦΥΛΑΚΕΣ	134.107,61			
FTSE/Χ.Α. ΤΑΞΙΔΙΑ & ΑΝΑΨΥΧΗ	2.197,14	2.176,09	21,05	0,97%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	120.709,60			
FTSE/Χ.Α. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	1.878,86	1.884,57	-5,71	-0,30%	ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ	98.099,67			
FTSE/Χ.Α. ΤΗΛΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΕΣ	4.335,30	4.356,64	-21,34	-0,49%	ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΑ ΥΛΙΚΑ & ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	65.157,39			
FTSE/Χ.Α. ΥΓΕΙΑ	347,57	347,57	0,00	0,00%	ΕΞΕΙΔΙΚΡΥΜΕΝΑ ΧΗΜΙΚΑ	65.028,61			
FTSE/Χ.Α. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΚΟΙΝΗΣ ΩΦΕΛΕΙΑΣ	3.913,56	3.921,65	-8,09	-0,21%					

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΜΕΤΑΒΟΛΕΣ					ΟΙ ΜΕΤΟΧΕΣ ΤΟΥ ΔΕΙΚΤΗ FTSE 25				
ΑΝΟΔΟΣ	Κλείσιμο	Μετ.	ΠΤΩΣΗ	Κλείσιμο	Μετ.	Κλείσιμο	Μετ.%		
ΜΟΥΖΑΚΗΣ (ΚΟ)	0,700	6,71%	UNIBIOS (ΚΟ)	0,574	-4,97%	ΒΙΟ	(ΒΙΟΧΑΛΚΟ)	3,485	0,14
FLEXORACK (ΚΟ)	6,950	5,30%	PROFILE (ΚΟ)	2,945	-4,38%	ΤΙΤΣ	(ΤΙΤΑΝ)	11,1	0,36
ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,660	3,13%	ALPHA ΑΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ (ΚΟ)	7,360	-3,92%	ΕΕΕ	(COCA COLA HBC)	21,74	-0,55
ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	1,175	3,07%	ΑΒΑΞ (ΚΟ)	0,789	-3,78%	ΟΤΕ	(ΟΤΕ)	15,52	-0,51
JUMBO (ΚΟ)	14,600	2,96%	ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ (ΚΟ)	4,875	-2,50%	ΑΡΑΙΓ	(AEGEAN AIRLINES)	4,875	-2,5
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,942	2,39%	ΕΚΤΕΡ (ΚΟ)	1,300	-1,89%	ΤΕΝΕΡΓ	(ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ)	16,7	-1,76
BYTE COMPUTER (ΚΟ)	3,170	2,26%	LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	5,830	-1,77%	ΑΔΜΗΕ	(ΑΔΜΗΕ)	1,78	-1,33
EPSILON NET (ΚΟ)	5,660	1,80%	ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	16,700	-1,76%	ΣΑΡ	(SARANTHS)	6	-1,15
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	0,915	1,46%	ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	15,720	-1,63%	ΕΛΛΑΚΤΩΡ	(ΕΛΛΑΚΤΩΡ)	1,72	-1,15
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	3,315	1,38%	ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	9,130	-1,51%	ΓΕΚΤΕΡΝΑ	(ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ)	9,13	-1,51

ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ				
ΑΞΙΑ	ΕΜΠΟΡΕΥΣΙΜΟΤΗΤΑ			
ΟΤΕ (ΚΟ)	6.607.123,18	ALPHA ETF FTSE ATHEX LARGE CAP	1,32%	
JUMBO (ΚΟ)	5.870.665,78	JUMBO (ΚΟ)	0,30%	
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	5.394.587,87	ΜΟΥΖΑΚΗΣ (ΚΟ)	0,27%	
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	3.492.403,61	UNIBIOS (ΚΟ)	0,22%	
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	2.958.728,58	ΔΟΜΙΚΗ ΚΡΗΤΗΣ (ΚΟ)	0,18%	
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	2.370.109,04	ΡΕΒΟΪΛ (ΚΟ)	0,18%	
ΔΕΗ (ΚΟ)	2.098.615,06	RHOENIX VEGA MEZZ PLC (ΚΟ)	0,16%	
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜ. (ΚΟ)	1.972.808,99	ΙΝΤΕΡΓΟΥΝΤ - ΞΥΛΕΜΠΟΡΙΑ (ΚΟ)	0,16%	
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	1.653.249,27	EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	0,15%	
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLDINGS (ΚΟ)	1.541.029,53	PREMIA PROPERTIES (ΚΟ)	0,15%	

ΠΑΡΑΓΩΓΑ - ΗΜΕΡΗΣΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΑΓΟΡΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ			
	ΑΡΙΘΜΟΣ ΠΡΑΞΕΩΝ	ΩΓΚΟΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΝΟΙΚΤΩΝ ΣΥΜΒΟΛΑΙΩΝ
Σ.Μ.Ε. σε Δείκτες	142	684	3.404
FTSE/Χ.Α. Τράπεζες	0	0	0
FTSE/Χ.Α. Large Cap	142	684	3.404
Σ.Μ.Ε. σε Μετοχές	892	8.038	235.599
ΑΔΜΗΕ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ Α.Ε. (ΚΟ)	4	9	4.795
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	140	2.668	81.257
COCA-COLA HBC AG (ΚΟ)	7	25	511
CENERGY HOLDINGS (ΚΑ)	2	3	5.862
ΕΛΛΑΚΤΩΡ (ΚΟ)	2	2	259
EUROBANK HOLDINGS (ΚΟ)	118	1.327	16.305
ΕΥΔΑΠ (ΚΟ)	1	4	98
FOURLIS ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ (ΚΟ)	5	5	1.412
ΓΕΚ ΤΕΡΝΑ (ΚΟ)	37	126	7.386
ΕΛΛΗΝ. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ-Χ.Α. (ΚΟ)	11	67	1.000
ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΕΤΡΕΛΑΙΑ (ΚΟ)	5	18	659
INTRACOM HOLDINGS (ΚΟ)	2	21	3.288
JUMBO (ΚΟ)	49	200	675
LAMDA DEVELOPMENT(ΚΟ)	38	81	4.009
MARFIN INVESTMENT GROUP (ΚΟ)	8	116	13.542
ΜΟΤΟΡ ΟΙΛ (ΚΟ)	43	85	297
ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (ΚΟ)	23	65	2.737
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	128	1.138	14.452
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	31	156	667
ΟΤΕ (ΚΟ)	19	84	1.815
ΟΛΠ (ΚΟ)	0	0	626
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	95	1.295	37.247
ΔΕΗ (ΚΟ)	94	416	24.018
ΤΕΡΝΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ (ΚΟ)	18	68	6.390
TITAN CEMENT (ΚΑ)	6	26	1.104
VIOHALCO SA/NV (ΚΑ)	6	33	5.188
Δικαιώματα σε Δείκτες	1	2	496
FTSE/Χ.Α. Large Cap	1	2	496
Δικαιώματα σε Μετοχές	2	10	500
ALPHA ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΥΜΜ (ΚΟ)	0	0	0
ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ (ΚΟ)	0	0	233
ΟΠΑΠ (ΚΟ)	0	0	176
ΟΤΕ (ΚΟ)	2	10	66
ΠΕΙΡΑΙΩΣ FINANCIAL HOLD (ΚΟ)	0	0	5
ΔΕΗ (ΚΟ)	0	0	20
Συνολική Δραστηριότητα	1.037	8.734	239.999

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΞΙΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

Τρίτη 20 Σεπτεμβρίου 2022

ΚΩΔ.	ΟΝΟΜΑ	ΚΑΤΩΤΑΤΗ	ΑΝΩΤΑΤΗ	ΜΕΣΗ ΣΤΑΘΜ.**	ΔΙΑΦ.*	ΤΙΤΛΟΙ	ΑΓΟΡΑ	ΠΩΛΗΣΗ	ΤΙΜΗ ΚΛΕΙΣ.	% ΜΕΤΑΒ.
ΚΥΡΙΑ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΕΛΗΤ	HELLENIC BANK PUBLIC COMPANY LTD	0.9440	0.9560	0.9502	0.6200	"11,560"	0.9500	0.9560	0.9500	0.64
ΤΡΚΗ	Bank of Cyprus Holdings Plc	1.3100	1.3450	1.3358	0.0420	"34,826"	1.3250	1.3400	1.3300	-0.75
ΔΗΕΠ	Demetra Holdings Plc (ΕΜ)	0.4000	0.4080	0.4029	0.9080	"25,738"	0.4000	0.4060	0.4020	2.55
ΛΕΠΕ	LCP HOLDINGS AND INVESTMENTS PUBLIC LTD (Σ)						0.0900	0.0000		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΛΟΥΗ	LOUIS PLC						0.0685	0.0730		
ΤΣΟΚ	A TSOKKOS HOTELS PUBLIC LTD						0.0750	0.0910		

Τεχνολογία										
ΛΟΤΖ	LOGICOM PUBLIC LTD	1.6900	1.7100	1.7035	0.0520	"13,195"	1.7000	1.7100	1.7100	1.18

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ										
Χρηματοοικονομικά										
ΑΤΑΣ	ATLANTIC INSURANCE COMPANY PUBLIC LTD						1.4700	1.6000		
ΚΟΖΑ	ΚΟΞΜΟΣ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0500	0.0000		
ΜΙΝΕ	ΜΙΝΕΡΒΑ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ						0.0000	0.0180		
ΑΚΕΠ	ACTIBOND GROWTH FUND PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0220		
ΓΙΕΠ	"UNIGROWTH INVESTMENTS PUBLIC LTD (ΕΜ, Σ)"						0.0425	0.0470		
ΕΛΛΗ	ELLINAS FINANCE PUBLIC COMPANY LTD						0.0000	0.0000		
ΙΝΕΠ	INTERFUND INVESTMENTS PLC (Σ)	0.0650	0.0700	0.0677	0.2510	"3,001"	0.0650	0.0700	0.0700	0.00
ΚΕΑΕ	CPI HOLDINGS PUBLIC LTD (Σ)						0.0000	0.0350		
ΣΛΕΠ	CLR INVESTMENT FUND PUBLIC LTD (Σ)	0.0035	0.0035	0.0035	0.0500	"17,000"	0.0030	0.0035	0.0035	16.67
ΦΑΕΤ	UNIFAST FINANCE & INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0005		

Καταναλωτικά Προϊόντα										
ΜΑΡΑ	MALLOUPPAS & PAPACOSTAS PUBLIC CO LTD						0.1910	0.0000		
ΤΟΕΠ	ΤΟΞΟΤΗ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ (Σ)						0.0000	0.0315		
ΑΓΡΟ	"ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΑΓΡΟΥ ""Η ΠΡΟΔΟΣ"" ΔΗΜΟΣΙΑ ΑΤΔ "						0.0000	0.0000		
ΚΛΑΡ	CLARIDGE PUBLIC LTD						0.0165	0.0180		
ΚΟΝΣ	CONSTANTINOU BROS HOTELS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0890		
ΛΕΠΤ	LEPTOS CALYPSO HOTELS PUBLIC LTD						0.0420	0.0000		
ΛΟΞΕ	LORDOS HOTELS (HOLDINGS) PUBLIC LTD						0.0000	0.7700		
ΝΤΩΔ	DOME INVESTMENTS PUBLIC COMPANY LTD (Σ)						0.0000	0.0000		
ΣΑΛΑ	SALAMIS TOURS (HOLDINGS) PUBLIC LTD (Σ)	1.9700	1.9900	1.9795	-1.0510	"4,950"	0.0000	1.9900	1.9700	-1.0

Το ball boy που έγινε βασιλιάς του τένις

Ο Ρότζερ Φέντερερ «κρεμάει» τη ρακέτα του ύστερα από μια μεγαλειώδη καριέρα με 1.251 νίκες και 20 τίτλους

Της ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ

«Σε μια εποχή ειδικών, είτε είσαι ειδικός στο χώμα, είτε ειδικός στο κόρτο, είτε ειδικός σε σκληρά γήπεδα, είτε είσαι ο Ρότζερ Φέντερερ». Τα λόγια αυτά ανήκουν στον Τζιμ Κόννορς, τον Αμερικανό τενίστα που μεσουράνησε στο παγκόσμιο τενιστικό στερέωμα από το 1974 έως το 1983. Την επόμενη εβδομάδα (23-25/9), στο Laver Cup, στο Λονδίνο, θα «ανεβεί» η τελευταία... παράσταση του Ρότζερ Φέντερερ, του αθλητή που, ως ball boy στη Βασιλεία, ερωτεύτηκε το τένις, μέσα σε 24 χρόνια έπαιξε 1.526 αγώνες και μπήκε στο πάνθεον με τους θρύλους. Το φινάλε του «βασιλιά» του αθλήματος, εξαιτίας των τραυματισμών, μπορεί να μην είναι όπως το ονειρεύτηκε, αλλά το τελευταίο χειροκρότημα θα είναι: θα πηχτεί από... όλα τα μίκη και τα πλάτη της γης.

«Ο Ρότζερ πρωτοστάτησε στην εποχή της ανάπτυξης του τένις και ανέβασε τη δημοτικότητα του αθλήματος», δήλωσε ο πρόεδρος της επαγγελματικής ένωσης Αντρέα Γκαουντέντζι, ενώ ο Ράφα Ναδάλ έγραψε στο Twitter: «Μακάρι να μην είχε έρθει ποτέ αυτή η ημέρα».

Ο Φέντερερ μαζί με τους Ναδάλ και Τζόκοβιτς ανέβασαν το τένις σε... άλλο επίπεδο, χάρισαν στους φίλους του αθλήματος εντυπωσιακές μο-

νομαχίες και έμειναν στην Ιστορία ως «Big 3». Οι ειδικοί θεωρούν ότι το ολοκληρωμένο παιχνίδι του Ελβετού ώθησε και τους Ναδάλ, Τζόκοβιτς να τελειοποιήσουν το δικό τους. Δεν είναι τυχαίο ότι ο Φέντερερ στη δήλωση αποχώρησης αναφέρει: «Πιέσαμε ο ένας τον άλλον και μαζί πήγαμε το τένις σε νέα επίπεδα».

Γεννήθηκε στη Βασιλεία της Ελβετίας. Από μικρό παιδί αγαπούσε τον αθλητισμό. Επαιζε ποδόσφαιρο, αλλά όταν,

Τα έσοδά του δεν... στοιβάχθηκαν σε κάποια τράπεζα καθώς ένα μέρος από αυτά αφιερώθηκε στα παιδιά.

ως ball boy, γνώρισε καλύτερα τον κόσμο του τένις εγκατέλειψε τη «στοργική» θεά». Για να διδαχθεί το άθλημα μετακόμισε στο γαλλόφωνο τμήμα της Ελβετίας. Όταν οι συμμαθητές του τον κοροϊδεύαν για την προφορά του στα γαλλικά αποφάσισε να μάθει άπταιστα, τουλάχιστον, τέσσερις γλώσσες. Κι έτσι, αργότερα, οι συνεντεύξεις Τύπου θα κρατούσαν ώρες γιατί απαντούσε σε όλες τις γλώσσες.

Αυτός όμως είναι ο Ρότζερ Φέντερερ. Κάθε μέρα προσπα-

θούσε να γίνει καλύτερος. Μέσα από τη δική του... τελειότητα γίνονταν καλύτεροι και οι άλλοι. Τον έχουν αποκαλέσει «Πικάσο του τένις». «Γλιστρούσε» στα κορτ με την πλαστικότητα ενός αθλητή του καλλιτεχνικού πατινάζ. Γρήγορα έκλεισε στο χρονοντούλαο τις «εξάρσεις» της μετεφηβείας και απέκτησε τον τίτλο του τζέντλεμαν.

Οι αριθμοί των επιτυχιών του... χαλίζουν. Έχει πετύχει 1.251 νίκες και δεν εγκατέλειψε σε κανένα από τα 1.526 παιχνίδια που έπαιξε στο μονό. Έχει 20 τίτλους από τους 31 τελικούς γκραν σλαμ, όπου πέτυχε 369 νίκες (60 ήττες). Ήταν στο Νο 1 της παγκόσμιας κατάταξης για 310 εβδομάδες, ενώ έχει σερί παραμονής 237 εβδομάδες. Έχει κερδίσει περισσότερα από 130.000.000 ευρώ από έπαθλα και πάνω από ένα δισεκατομμύριο ευρώ από χορηγίες.

Τα έσοδά του όμως δεν... στοιβάχθηκαν σε κάποια τράπεζα. Ένα μέρος από αυτά, μέσα από το ίδρυμά του, παρέχει πρόσβαση στην εκπαίδευση σε παιδιά σε έξι από τις πιο φτωχές χώρες του κόσμου. Στα προγράμμά του έχουν πάρει μέρος περισσότερα από 650.000.

Από μικρό παιδί ο Ρότζερ Φέντερερ, όπως έχει πει, στόχευε στα αστερία. Ο τρόπος ζωής του, όμως, ανέδειξε και τον ίδιο σε «αστέρι»...

Ο Φέντερερ με την απaráμιλλη τεχνική του κατέκτησε 20 τίτλους γκραν σλαμ. Έγινε ο πρώτος τενίστας που κατάφερε να μείνει στο Νο 1 της παγκόσμιας κατάταξης για 310 εβδομάδες, με σερί παραμονής 237 εβδομάδες.

Οι σταθμοί του

- **1981**
Γέννηση
- **1992 - 1993**
Ήταν ball boy σε τουρνουά στην Ελβετία
- **1998**
Πρώτευσε στο Γουίμπλετον στους νέους
- **ΓΚΡΑΝ ΣΛΑΜ (20 πρωτίες και 11 φορές δεύτερος)**
- **2003**
Γουίμπλετον
- **2004**
Αυστραλιανό, Γουίμπλετον, US Open
- **2005**
Γουίμπλετον, US Open
- **2006**
Αυστραλιανό, Γουίμπλετον, US Open
- **2007**
Αυστραλιανό, Γουίμπλετον, US Open
- **2008**
US Open, Χρυσό μετάλλιο στο διπλό (παρτενέρ Σταν Βαβρίνα)
- **2009**
Γαλλικό Open, Γουίμπλετον
- **2010**
Αυστραλιανό
- **2012**
Γουίμπλετον, Ασημένιο μετάλλιο στο μονό
- **2017**
Αυστραλιανό, Γουίμπλετον
- **2018**
Αυστραλιανό
- **2019**
Έγινε ο πρώτος εν ζωή άνθρωπος στην Ελβετία που απέκτησε το δικό του νόμιμο

ΘΑΝΑΣΗ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ + ΜΙΧΑΛΗ ΡΕΠΠΑ

Συμπέθεροι απ' τα Τίρανα

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΟΥ / ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΟΥΚΟΥΡΑΣ / ΣΟΦΙΑ ΠΑΥΛΙΔΟΥ / ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΖΑΚΑΣ / ΝΑΤΑΣΑ ΚΟΤΣΟΒΟΥ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΠΕΤΡΟΛΕΚΑ / ΝΤΑΝΙΕΛ ΝΟΥΡΚΑ και ο ΠΑΝΟΣ ΣΤΑΘΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Σκηνοθεσία: Σταύρος Καραγιάννης Σκηνικά: Λία Ασβεστά Κοστούμια: Έβελυν Σιούπη

ΤΡΙΤΗ

27 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Δημοτικό Κηποθέατρο «Μάριος Τόκας», Λεμεσός

ΤΕΤΑΡΤΗ

28 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Αμφιθέατρο Μακαρίου III Σχολής Τυφλών, Λευκωσία

ΠΕΜΠΤΗ

29 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Παττίχειο Δημοτικό Αμφιθέατρο Λάρνακας

ΠΡΟΠΛΗΞΗ ΕΙΣΙΤΗΡΙΩΝ

Tickethour.com.cy

7777 7040

ΚΑΛΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑΤΑ

ΩΡΑ ΕΝΑΡΞΗΣ

21:00

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

LOVE 100.7 FM

98.1 & 105.7

Σας προσκαλούμε να γιορτάσουμε την Παγκόσμια Ημέρα Τουρισμού 2022 “Επανεξετάζοντας τον Τουρισμό”

Η εκδήλωση οργανώνεται από τον Κυπριακό Σύνδεσμο Αειφόρου Τουρισμού (CSTI) σε συνεργασία με την ΕΤΑΠ Λάρνακας και το Δήμο Λάρνακας.

Υπό την αιγίδα του Υφυπουργείου Τουρισμού.

Ημέρα: Τρίτη, 27 Σεπτεμβρίου, 2022

Ώρα: 18:00

Τοποθεσία: Πολυχώρος Δημιουργικότητας και Πολιτισμού (Οικία Ματτέι), Λάρνακα

Π.Α. μέχρι την Παρασκευή, 23 Σεπτεμβρίου 2022 στο <https://bit.ly/3cuDKNl>

Μεταξύ άλλων το πρόγραμμα περιλαμβάνει:

Μήνυμα του Γενικού Γραμματέα του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού (UNWTO)

Κύριος ομιλητής Γιάννης Καρούσος, Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων με θέμα: “Fit for 55 και Τουρισμός”

Ηχογραφημένη παρουσίαση από τον Jeremy Sampson, CEO, Travel Foundation με τίτλο: “Adapt or Die: Tourism in a Changing World”

Φωτογραφική Έκθεση με θέμα: «Πλαστική ρύπανση-ακόμη μια απειλή για την ομορφιά των θαλασσών και των παραλιών μας»

Εργαστήρια δημιουργίας προϊόντων από ανακυκλώσιμα πλαστικά (Upcycling)

Εργαστήρια Λαϊκής Δημιουργικότητας

Έκθεση παραγωγών με τοπικά προϊόντα

Μουσικό πρόγραμμα με Καίτη Οικονομίδου και Αγνή Σακκά

Δεξίωση με παραδοσιακά εδέσματα

Χορηγοί εκδήλωσης:

Χορηγοί επικοινωνίας:

Υποστηρικτές εκδήλωσης:

ΠΟΛΛΕΣ startups αυτόνομης οδήγησης χρησιμοποιούν σήμερα απομακρυσμένους επιθεωρητές. Οι άνθρωποι αυτοί, αν και αποτελούν επιπλέον οικονομική επιβάρυνση, βοηθούν στη «διαχείριση» οριακών κινδύνων.

Τα αυτόνομα οχήματα θέλουν και επιθεωρητή

Είναι πολύ δύσκολο για ένα ρομποτικό αυτοκίνητο να οδηγήσει με απόλυτη ασφάλεια χωρίς καμία ανθρώπινη παρέμβαση

ΛΟΝΔΙΝΟ. Δεκάδες δισ. δολάρια έχουν επενδυθεί σε νεοφυείς επιχειρήσεις (startups) αυτόνομων οχημάτων, υποσχόμενες να δημιουργήσουν το πρώτο πλήρως αυτόνομο αυτοκίνητο που δεν θα χρειάζεται οδηγό. Ειδικό του χώρου εκτιμούν, όμως, ότι τα οχήματα αυτά θα απαιτούν πάντα άνθρωπο - επιθεωρητή, ο οποίος θα έχει τη δυνατότητα να αναλάβει εξ αποστάσεως τον έλεγχο του οχήματος σε περίπτωση προβλήματος.

Παρά την ελπίδα ότι ο συνδυασμός υπολογιστών και τεχνητής νοημοσύνης θα μειώσει δραστικά τα ατυχήματα, η εφαρμογή της θεωρίας αυτής παραμένει ιδιαίτερα δυσχερής. Είναι πολύ δύσκολο ένα ρομποτικό αυτοκίνητο να σταθεί

ικανό να οδηγήσει με μεγαλύτερη ασφάλεια από ό,τι ένας άνθρωπος, καθώς το λογισμικό αυτόνομης οδήγησης στερείται της ικανότητας να προβλέπει και να αντιδρά στον επερχόμενο κίνδυνο.

«Δεν βλέπω τον λόγο να αφαιρέσουμε τον επιθεωρητή. Οι πελάτες μας θα νιώθουν μεγαλύτερη ηρεμία αν γνωρίζουν ότι υπάρχει ένας άνθρωπος πίσω από το λογισμικό αυτοματισμού», λέει ο Κάιλ Βοκτ, επικεφαλής θυγατρικής της General Motors. Όπως και οι ελεγκτές εναέριας κυκλοφορίας, οι επιθεωρητές αυτοί μπορεί να βρίσκονται χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά, καταγράφοντας την πορεία του αυτόνομου οχήματος μέσω καμερών. Οι επιθεωρητές

Η ιδέα ότι ελεγκτές θα συνεχίσουν να έχουν τον έλεγχο των δίδεν αυτόνομων αυτοκινήτων αμφισβητεί την αξιοπιστία αυτής της τεχνολογίας.

θα μπορούν να αναλάβουν τον έλεγχο εφόσον κρίνουν ότι ο οδηγός κινδυνεύει.

Στις αρχές του μήνα, η GM ανακάλεσε και ανανέωσε το λογισμικό 80 αυτόνομων οχημάτων έπειτα από α-

τύχημα με τέτοιο αυτοκίνητο, που οδήγησε στον τραυματισμό δύο ανθρώπων. Οι αμερικανικές ρυθμιστικές υπηρεσίες εκτιμούν ότι το λογισμικό που ανακλήθηκε «προέβλεπε εσφαλμένα» τη διαδρομή οχήματος στην αντίθετη λωρίδα κυκλοφορίας. Για κάποιους, η ιδέα ότι ελεγκτές θα συνεχίσουν να έχουν τον έλεγχο των δίδεν αυτόνομων αυτοκινήτων αμφισβητεί την αξιοπιστία της συγκεκριμένης τεχνολογίας. Το 2018 η GM κατέθεσε αίτηση έγκρισης πλήρως αυτόνομου αυτοκινήτου χωρίς τιμόνι, φρένο ή γκάζι. Το όχημα αυτό, γνωστό ως Cruise Origin, αναμένεται να ενταχθεί στη γραμμή παραγωγής την άνοιξη του 2023. Το 2019, το αφεντικό της Tesla,

Έλον Μασκ, υποσχέθηκε ότι η εταιρεία του θα έχει κατασκευάσει «ένα εκατομμύριο ταξί - ρομπότ το 2022». Σε συνέντευξή του τον Ιούνιο, ο Μασκ παραδέχθηκε ότι η κατασκευή αυτόνομων αυτοκινήτων «είναι πολύ δυσκολότερη από όσο περίμενα».

Πολλές startups αυτόνομης οδήγησης χρησιμοποιούν σήμερα απομακρυσμένους επιθεωρητές. Οι άνθρωποι αυτοί, αν και αποτελούν επιπλέον οικονομική επιβάρυνση, βοηθούν στη «διαχείριση» οριακών κινδύνων, όπως η διακοπή της διαγράμμισης στον δρόμο εξαιτίας έργων ή οι απρόβλεπτες απότομες κινήσεις συμβατικών οχημάτων ή πεζών κατά την πορεία του αυτόνομου οχήματος.

Τα αυτόνομα συστήματα οδήγησης δεν είναι εξίσου ικανά με τους ανθρώπους, καθώς οι αλγόριθμοι πρόβλεψης που χρησιμοποιούν δεν έχουν τις δυνατότητες του ανθρώπινου εγκεφάλου, ώστε να διαχειριστούν λεπτές αποφάσεις. Όταν, για παράδειγμα, ένας άνθρωπος δει μια μπάλα να διασχίζει τον δρόμο, υποθέτει ότι κάποιο παιδί ίσως να τρέχει πίσω από την μπάλα και ενεργοποιεί τα φρένα του μέσα σε κρίσιμο κλάσμα δευτερολέπτου, πριν το λογισμικό τεχνητής νοημοσύνης.

Οι ειδικοί πιστεύουν ότι τα αυτόνομα οχήματα είναι έτοιμα για τους δρόμους, εφόσον η ανώτατη ταχύτητά τους δεν θα ξεπερνάει τα 30 χλμ. την ώρα.

REUTERS

Περίπατοι αδρεναλίνης στα σύννεφα

«Οι δρόμοι του σιδήρου» προσελκύουν Αμερικανούς κάθε ηλικίας

Της ΣΙΝΤΙ ΧΙΡΣΦΕΝΤ

Στα βουνά της Ευρώπης και ιδιαίτερα στις Άλπεις έχουν δημιουργηθεί αναρριχητικές διαδρομές, «δρόμοι του σιδήρου», όπως ονομάζονται, που επιτρέπουν σε ορειβάτες αναρριχητές, αλλά και κοινούς θνητούς να απολαύσουν την ομορφιά του μεγάλου υψομέτρου. Η ίδια τάση κερδίζει διαρκώς έ-

Μια νέα αθλητική εμπειρία για τους λάτρεις του κινδύνου και του βουνού κερδίζει έδαφος στις ΗΠΑ.

δαφος και στις ΗΠΑ, όπου δημιουργούνται παρόμοιες υποδομές σε κορυφές, φαράγγια, ακόμη και σε κάποια πολυτελή θέρετρα.

Η ιστορία της Via Ferrata, όπως ονομάζονται στα ιταλικά οι διαδρομές, είναι μακρά. Αρχικά δημιουργήθηκαν στην Ιταλία για τη διευκόλυνση της μετακίνησης των στρατιωτών σε ορεινούς όγκους κατά τη διάρκεια του Α' Παγκο-

σμίου Πολέμου. Αργότερα η μέθοδος υιοθετήθηκε από τους ορειβάτες και αναρριχητές.

Στο Κολοράντο

Ο Χάρι Κεντ, ιδρυτής και επικεφαλής του ομώνυμου κέντρου αθλημάτων βουνού, έχει ήδη δημιουργήσει μία τέτοια διαδρομή (The Cloud Ladder) στο Κολοράντο, που λειτουργεί με επιτυχία από Ιούλιο του 2021 για άτομα άνω των 12 ετών. Όπως ο ίδιος τονίζει, βασικός του στόχος ήταν να δώσει και σε ανθρώπους που δεν είναι πεπειραμένοι ορειβάτες την ευκαιρία να απολαύσουν την ομορφιά των κορυφών. Η εταιρεία του Via Ferrata Works κατασκευάζει και την πρώτη αστική Via Ferrata στο Κολόμπους του Οχάιο, σε ένα εγκαταλειμμένο λατομείο, που θα ανοίξει τον ερχόμενο μήνα.

Η «σκάλα στα σύννεφα» (The Cloud Ladder) θεωρείται η πιο απότομη Via Ferrata στις ΗΠΑ με συνεχή ανοδική πορεία επί 182 μέτρα. Ο θαρραλέος που θα τη δοκιμάσει πρέπει να φοράει κράνος, ενώ είναι δεμένος με σκοινιά που θα αποτρέψουν την καταστροφική πτώση του, αν κάτι πάει λάθος.

Οι γνώστες, πάντως, επισημαίνουν

Ο Γκάνον Νάβοζικ, επικεφαλής της Southeast Mountain Guides, στο φαράγγι του Κόκκινου Ποταμού στο Κεντάκι, υποστηρίζει ότι «αρκεί κάποιος να ολοκληρώσει μία Via Ferrata και αμέσως θα αναζητήσει πού αλλού υπάρχουν τέτοιες διαδρομές.

ότι ο αγώνας σε αυτές τις κάθετες διαδρομές είναι περισσότερο ψυχολογικός παρά φυσικός. «Συχνά βλέπουμε ανθρώπους να ξεπερνούν τα όρια που έχουν επιβάλλει στον εαυτό τους», επισημαίνει ο Σον Κρισλ, γενικός διευθυντής της Alpenglow Expeditions, ενός πρακτορείου οδηγών βουνού που προσφέρει περηνγήσεις σε τέτοιες διαδρομές στην Ολίμπικ Βάλεϊ της Καλιφόρνιας.

Ο Γκάνον Νάβοζικ, επικεφαλής της Southeast Mountain Guides, στο φαράγγι του Κόκκινου Ποταμού στο Κεντάκι, υποστηρίζει ότι «αρκεί κάποιος να ολοκληρώσει μία Via Ferrata και αμέσως θα αναζητήσει πού αλλού υπάρχουν τέτοιες διαδρομές. Είναι προσβάσιμες και προσφέρουν μεγάλη απόλαυση και ψυχαγωγία».

Υπάρχουν διαδρομές για όλους, α-

νάλογα τη φυσική κατάσταση, την ηλικία και την εμπειρία. «Ο κόσμος τώρα αντιλαμβάνεται ότι αυτή είναι μία εμπειρία που μπορούν να δοκιμάσουν όλοι», εξηγεί. Η εταιρεία του, την περίοδο 2018-2021 κατέγραψε αύξηση των πελατών της κατά 190%.

Η δημιουργία κάθε διαδρομής απαιτεί τέχνη ώστε να περιλαμβάνει τμήματα των φυσικών βράχων και ορθώς τοπο-

θετημένα βοηθήματα. Ο Μάικ Φρίντμαν, διευθυντής της Adventure Partners, που έχει σχεδιάσει τέτοιες διαδρομές, εξηγεί ότι «οι σχεδιαστές μας είναι οδηγοί βουνού και γνωρίζουν πολύ καλά τι μπορεί να αντέξουν οι πελάτες μας όσον αφορά την έκθεσή τους και βέβαια την κλίση», υπογραμμίζοντας ότι οι κλίμακες και οι γέφυρες μέσα στις διαδρομές είναι ιδιαίτερα δημοφιλείς.

Ισπανική επιστημονική ομάδα διαπίστωσε ότι η Turrítopsis dohrnii διαθέτει παραλλαγές στο γονιδιόμά της που την κάνουν πιο αποτελεσματική στην αντιγραφή και «επιδιόρθωση» DNA.

«Μίλησε» η Turrítopsis dohrnii, η αθάνατη μέδουσα

ΜΑΔΡΙΤΗ. Τον γενετικό κώδικα της «αθάνατης μέδουσας», πλάσματος ικανού να επανέρχεται αενάως στην εφηβική του κατάσταση, αποκωδικοποίησαν Ισπανοί επιστήμονες, γεννώντας ελπίδες αποκάλυψης των μυστικών που κρύβονται πίσω από τη μακροβιότητα της και της οξέως που ενδέχεται να έχει με την ανθρώπινη γήρανση. Η σχετική μελέτη, που δημοσιεύθηκε στην επιθεώρηση Proceedings of the National Academy of Sciences από επιστημονική ομάδα του Πανεπιστημίου του Οβιέδο, χαρτογράφησε το γονιδίωμα της Turrítopsis dohrnii, του μοναδικού είδους μέδουσας που «οπισθοχωρεί» στην εμβρυακή μορφή του αμέσως μετά την αναπαραγωγή.

Ζωή σε δύο μέρη

Όπως και άλλα είδη μεδουσών, η ζωή της Turrítopsis χωρίζεται σε δύο μέρη. Κατά τη

Αποκωδικοποιήθηκε το γονιδίωμα της Turrítopsis dohrnii, του μοναδικού είδους μέδουσας που «οπισθοχωρεί» σε εμβρυακή μορφή αμέσως μετά την αναπαραγωγή.

μη αναπαραγωγική φάση της, όταν κύρια αποστολή της είναι να επιβιώσει σε περιόδους διατροφικής σπάνης, ζει στον πυθμένα.

Όταν οι συνθήκες γίνουν κατάλληλες, η μέδουσα μετακινείται σε μικρότερη βάθος για να αναπαραχθεί. Παρότι πολλά είδη μεδουσών έχουν σε κάποιο βαθμό την ικανότητα αναστροφής της γήρανσης και επανόδου σε

εμβρυακό στάδιο, τα περισσότερα είδη χάνουν την ικανότητά τους αυτή μόλις φθάσουν σε ηλικία αναπαραγωγής - κάτι που δεν ισχύει για την Turrítopsis dohrnii.

«Γνωρίζαμε εδώ και 10 με 15 χρόνια ότι αυτό το είδος μέδουσας ήταν ικανό να προχωρήσει σε μικρό γενετικό τέχνασμα», λέει ο Μόντι Γκράχαμ, ειδικός στις μέδουσες και επικεφαλής του Ωκεανογραφικού Ινστιτούτου της Φλόριντας, το οποίο δεν συμμετείχε στη μελέτη των Ισπανών γενετιστών. Το «τέχνασμα» αυτό χάρισε στην Turrítopsis dohrnii το προσωνύμιο της «αθάνατης μέδουσας», όρο τον οποίο ο Γκράχαμ θεωρεί κάπως υπερβολικό.

Η μελέτη είχε ως στόχο τον εντοπισμό των αιτιών που κάνουν τη συγκεκριμένη μέδουσα διαφορετική από άλλες. Οι επιστήμονες συνέκριναν το γονιδίωμα της Turrítopsis dohrnii με εκείνο της γενετικής «εξαδέλφης»

της, Turrítopsis rubra, η οποία δεν εμφανίζει την ικανότητα αναζωογόνησης μετά την αναπαραγωγή. Η ομάδα διαπίστωσε ότι η Turrítopsis dohrnii διαθέτει παραλλαγές στο γονιδίωμα της που την κάνουν πιο αποτελεσματική στην αντιγραφή και «επιδιόρθωση» DNA.

Ο ρόλος των πρωτεϊνών

Οι μέδουσες αυτές είναι επίσης ικανότερες στη διατήρηση τελομερών - των άκρων των χρωμοσωμάτων που συρρικνώνονται με την πάροδο των ετών. «Η μελέτη δεν θα μας βοηθήσει να φτιάξουμε καλύτερες κρέμες προσώπου. Θα μας βοηθήσει όμως να αντιληφθούμε τον ρόλο που παίζουν συγκεκριμένες πρωτεΐνες στην επιμήκυνση της ζωής ορισμένων μεδουσών», σημειώνει ο δρ Γκράχαμ.

REUTERS

ΑΝΑΛΥΣΗ / EUROBANK*

Εκτιμήσεις για περαιτέρω αυξήσεις επιτοκίων από Fed

Τα στοκεία πληθωρισμού των ΗΠΑ για τον μήνα Αύγουστο –εκ των τελευταίων πιο σημαντικών ανακοινώσεων οικονομικών στοιχείων πριν από την επόμενη συνεδρίαση της Ομοσπονδιακής Τράπεζας των ΗΠΑ (Fed) στις 20-21 Σεπτεμβρίου– αποδείχθηκαν ισοκυρότερα από τα αναμενόμενα, ενισχύοντας τις προσδοκίες για περαιτέρω σημαντική σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής της τράπεζας προκειμένου να περιοριστούν οι δευτερογενείς επιπτώσεις και να μετριάσουν οι πληθωριστικές προσδοκίες. Ο δομικός δείκτης (δεν περιλαμβάνει τις τιμές ενέργειας και ειδών διατροφής) κατέγραψε μεγαλύτερη από την αναμενόμενη αύξηση, 0,6% μηνιαίας, ενώ σε ετήσια βάση ενισχύθηκε 6,3%, από 5,9% τον Ιούλιο.

Ο κύριος δείκτης τιμών καταναλωτή επίσης αιφνίδιασε ανοδικά, σημειώνοντας απρόσμενη, αν και περιορισμένη, αύξηση σε μηνιαία βάση, 0,1%, ενώ σε ετήσια βάση υποχώρησε στο 8,3%, από 8,5% τον Ιούλιο, αντανακλώντας εν μέρει τη συνεχιζόμενη μείωση της τιμής της βενζίνης από τα μέσα Ιουνίου και τη μείωση του ρυθμού αύξησης των τιμών στα είδη διατροφής. Καλύτερα των αναμενόμενων αποδείχθηκαν και τα τελευταία στοιχεία των ΗΠΑ σχετικά με τις νέες εβδομαδιαίες αιτήσεις για το επίδομα ανεργίας, ο αριθμός των οποίων μειώθηκε για πέμπτη συνεχόμενη εβδομάδα υποχωρώντας στο χαμηλότερο επίπεδο από τον Μάρτιο (213.000) και υποδηλώνοντας ότι η αγορά εργασίας συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από ιδιαίτερα υψηλό βαθμό στενότητας.

Ως αποτέλεσμα, οι εκτιμήσεις για την πορεία των αμερικανικών επιτοκίων αναθεωρήθηκαν ανοδικά. Η προθεσμιακή αγορά συνεχίζει να προσεγγίζει πλήρως μία νέα αύξηση 75 μ.β. στο εύρος διακύμανσης του βασικού επιτοκίου στην επόμενη συνεδρίαση, αλλά με πιθανότητα περίπου 35%, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο ακόμη μεγαλύτερης αύξησης, 100 μ.β., και για πρώτη φορά το fed funds rate εκτιμάται ότι θα ανέλθει πάνω από 4,0% μέχρι το τέλος του έτους, με καταλυτικό επίπεδο στο 4,46% μέχρι το τέλος του πρώτου τριμήνου του 2023. Η ταυτόχρονη εφαρμογή επιθετικής νομισματικής πολιτικής από τη Fed και άλλες μεγάλες κεντρικές τράπεζες προκειμένου να αντιμετωπιστεί ο παραπεταμένο υψηλός πληθωρισμός ενέχει αυξημένο κίνδυνο ύφεσης για την παγκόσμια οικονομία, όπως άλλωστε υποδηλώνει και η υποχώρηση τον Αύγουστο του συνθετού δείκτη υπευθύνων προμηθειών για τη διεθνή οικονομία κάτω από την κρίσιμη περιοχή του 50, για πρώτη φορά τα τελευταία δύο χρόνια περίπου. Υπό αυτές τις συνθήκες, οι διεθνείς χρηματιστηριακές αγορές και οι αγορές κυβερνητικών ομολόγων δέχθηκαν πιέσεις, ενώ το δολάριο ενισχύθηκε, με την ισοτιμία ευρώ/δολάριο να υποχωρεί εκ νέου κάτω από την περιοχή του 1,00, παραμένοντας όμως πάνω από το χαμηλό έτους 0,9862 που σημειώθηκε στις αρχές Σεπτεμβρίου.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Οριακή άνοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο

Οριακή άνοδο κατέγραψε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 0,09%, κλείνοντας στις 74,45 μονάδες. Άνοδο 0,09% παρουσίασε ο Δείκτης FTSE/CySE 20 κλείνοντας στις 44,66 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος διαμορφώθηκε στις €711.767,70.

Κέρδη κατέγραψαν οι δείκτες της Κύριας Αγοράς σε ποσοστό 0,54% και των Επενδυτικών Εταιρειών σε ποσοστό 2,41%. Αντίθετα, ζημιές κατέγραψε ο δείκτης της Εναλλακτικής Αγοράς σε ποσοστό 0,43%, ενώ ο δείκτης των Ξενοδοχείων δεν παρουσίασε μεταβολή.

Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €46.518,85 (πίτωση 0,75% - τιμή κλεισίματος €1,33). Ακολούθησαν οι μετοχές της Logic με €22.477,45 (άνοδος 1,18% - τιμή κλεισίματος €1,71), της Ελληνικής Τράπεζας με €10.984,35 (άνοδος 0,64% - τιμή κλεισίματος €0,95), της ΔΗΜΗΤΡΑ ΕΠΙΕΝΔΥΤΙΚΗ με €10.368,76 (άνοδος 2,55% - τιμή κλεισίματος €0,40) και της Salamis με €9.798,50 (πίτωση 1,01% - τιμή κλεισίματος €1,97). Από τις μετοχές, που έτυχαν διαπραγματεύσεων, τέσσερις κινήθηκαν ανοδικά, τέσσερις καθοδικά και δύο παρέ-

μειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών περιορίστηκε σε 97. Στο μεταξύ, το ΧΑΚ ανακοίνωσε ότι έχει αποδεχθεί την εισαγωγή στο Χρηματιστήριο σύμφωνα με το Άρθρο 58(1) του περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου Νόμου, 43.000 Τραπεζιτών Δημοσίου 13 Εβδομάδων 9ης έκδοσης, Σειράς 2022 (23/09/2022 - 23/12/2022) ονομαστικής αξίας €1000 το καθένα, συνολικής αξίας €43.000.000, που έχουν προκύψει από δημοπρασία η οποία διεξήχθη στις 19 Σεπτεμβρίου 2022.

Το Χρηματιστήριο έχει επίσης αποδεχθεί την ταυτόχρονη εισαγωγή των Γραμματιών αυτών στο Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων (1) και (3) του Άρθρου 10 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών) Νόμων. Η ημερομηνία έκδοσης τους είναι η 23η Σεπτεμβρίου 2022. Ο κωδικός διαπραγματεύσεως των πιο πάνω τίτλων που θα εισαχθούν στην Αγορά των Ομολόγων θα είναι ΓΔ13122/ ΤΒ13122 και ο μοναδικός κωδικός ISIN CY0240240818. Τα εν λόγω Γραμμάτια δεν φέρουν επιτόκιο. Η διαπραγμάτευση τους θα αρχίσει την Παρασκευή 23 Σεπτεμβρίου 2022.

Στον «πάγο» τα σχέδια εξόδου των τραπεζών στις αγορές

Λόγω υψηλών επιτοκίων και ανόδου των spreads του ελληνικού Δημοσίου

Της ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ

Τη σιωπηρή ανοχή των εποπτικών αρχών για την έξοδο στις αγορές επιδιώκουν οι ελληνικές τράπεζες, που έχουν αναστείλει μέχρι νεωτέρας τον σχεδιασμό για την έκδοση ομολόγων λόγω των υψηλών επιτοκίων που δημιουργεί η κρίση και η άνοδος των spreads του ελληνικού Δημοσίου. Η έκδοση ομολόγων για την κάλυψη των στόχων για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (Minimum Requirements for Own Funds and Eligible Liabilities), γνωστές ως MREL, που επιβάλλει ο SRB, αποτελεί εισηγμένη δέσμευση των συστημικών τραπεζών και ο σχεδιασμός για φέτος προέβλεπε συνολικές εκδόσεις ύψους περίπου 2,5 δισ. ευρώ.

Η άνοδος των επιτοκίων για τους τραπεζικούς τίτλους έχει καταστήσει την έκδοση ομολόγων εξαιρετικά δαπανηρό εγχείρημα και είναι χαρακτηριστικό ότι τα επιτόκια για τους Tier II τίτλους έχουν φτάσει πάνω από το 8%, όταν το αντίστοιχο μολόγο που εξέδωσε π.χ. η Εθνική διαπραγματευόταν στις αρχές του έτους και πριν από την εισβολή της Ρωσίας στην Ου-

Ο σχεδιασμός για φέτος προέβλεπε συνολικές εκδόσεις ύψους περίπου 2,5 δισ. ευρώ.

κρανία κοντά στο 3,6%. Αντίστοιχα οι Tier II τίτλοι που εξέδωσε η Τράπεζα Πειραιώς διαπραγματεύονται πάνω από το 10% έως και 13%, όταν τα επιτόκια των αντίστοιχων εκδόσεων ήταν 9,75% και 5,5%, ενώ ο ΑΤ1 τίτλος που είχε εκδοθεί 8,75%, διαπραγματεύεται με επιτόκιο κοντά στο 17%. Να σημειωθεί ότι η Τράπεζα Πειραιώς έχει πάντως εξαντλήσει το περιθώριο για Tier II

Η έκδοση ομολόγων για την κάλυψη των στόχων για ίδια κεφάλαια και επιλέξιμες υποχρεώσεις (Minimum Requirements for Own Funds and Eligible Liabilities), γνωστές ως MREL, που επιβάλλει ο SRB, αποτελεί εισηγμένη δέσμευση των συστημικών τραπεζών.

και ΑΤ1 τίτλους και οι πρόσθετες κεφαλαιακές ανάγκες θα πρέπει να καλυφθούν μέσω senior ομολόγων.

Κοντά στο 12% διαπραγματεύεται ο Tier II τίτλος που είχε εκδώσει η Alpha Bank με επιτόκιο 4,25%, ενώ το senior ομολόγο που είχε εκδοθεί έναν ακριβώς χρόνο πριν με επιτόκιο 2,5% διαπραγματεύεται σήμερα κοντά στο 7%. Πάνω από

το 6% βρίσκεται σήμερα και το επιτόκιο του senior preferred (πράσινου ομολόγου) που εξέδωσε η Εθνική, δύο σχεδόν χρόνια πριν με επιτόκιο 2,75%. Κοντά στο 6% διαπραγματεύονται επίσης οι senior τίτλοι που εξέδωσε η Eurobank την προηγούμενη χρονιά με επιτόκιο λίγο πάνω από το 2%, η οποία πάντως ήταν και η μόνη τράπεζα που πραγματοποίησε έκδοση μετά το ξέ-

σπασμα της γεωπολιτικής κρίσης, περιορίζοντας τα κεφαλαιακές της ανάγκες για την κάλυψη των στόχων MREL.

Να σημειωθεί ότι οι τέσσερις συστημικές τράπεζες θα πρέπει να επιτύχουν κεφαλαιακούς δείκτες κοντά στο 25%-26% με την προσφυγή σε εναλλακτικές πηγές κεφαλαίων –Tier II, senior preferred notes ή ΑΤ1 τίτλων– σταδιακά έως το 2025. Παρά το γεγονός ότι ο SRB έχει επιβάλλει παρόμοιους στόχους για όλες τις ευρωπαϊκές τράπεζες που παρακολουθεί, η χρονική προθεσμία του 2025 έχει δοθεί στις ελληνικές τράπεζες έπειτα από παράταση που έχει ζητηθεί έναντι του 2023 που ισχύει για τις ευρωπαϊκές. Οι στόχοι αυτοί παρακολουθούνται σε ετήσια βάση και μπροστά στην αναταραχή που υπάρχει στις αγορές, επαναπροσδιορίζονται προς τα πίσω.

Η πίεση πάντως για κεφαλαιακές ενισχύσεις, που δεν έχουν να κάνουν με την επάρκεια κεφαλαίων, αλλά το επιπλέον κεφαλαιακό απόθεμα που πρέπει να διαθέτουν οι τράπεζες σε περίπτωση που υπάρξει ανάγκη αναδιάρθρωσης, γίνεται πιο επιτακτική λόγω της αύξησης του δανειακού χαρτοφυλακίου των τραπεζών και την ισορροπία πιστωτική επέκταση που καταγράφουν και οι τέσσερις συστημικές τράπεζες το α' εξάμηνο.

Αυτό γιατί ο στόχος MREL είναι ουσιαστικά ένας κινητός στόχος, που συνδέεται με τη μεγέθυνση του δανειακού χαρτοφυλακίου και τα στοιχεία σταθμισμένου ενεργητικού (Risk Weight Assets - RWA) που έχουν στον ισολογισμό τους οι τράπεζες. Με τον τρόπο αυτό όσο αυξάνεται το δανειακό χαρτοφυλάκιο μεγεθύνεται και ο στόχος για κεφαλαιακές απαιτήσεις και οι τράπεζες καλούνται να αυξήσουν τους κεφαλαιακούς τους δείκτες είτε απευθείας με αυξημένες μετοχικού κεφαλαίου είτε μέσω εναλλακτικών πηγών.

Ανάπτυξη 5,5% με 6% φέτος αναμένει η Εθνική Τράπεζα

Στο 5,5%-6% προβλέπει η Εθνική Τράπεζα ότι θα φτάσει η ανάπτυξη φέτος, αναθεωρώντας σημαντικά προς τα πάνω την προηγούμενη πρόβλεψή της για 4% και ενώ το πρόγραμμα σταθερότητας της κυβέρνησης προβλέπει ρυθμό 3,1%. Για το 2023, η τράπεζα προβλέπει ότι ο ρυθμός ανάπτυξης θα κυμανθεί στο 2%-2,5%, χαμηλότερα κατά μία μονάδα από την προηγούμενη πρόβλεψή της.

Έτσι το ονομαστικό ΑΕΠ θα προσεγγίσει τα 207 δισ. ευρώ για πρώτη φορά από το 2011, όπως επισημαίνεται, σημειώνοντας ονομαστική άνοδο 13,5% λόγω και του πληθωρισμού. Με αυτόν τον τρόπο συνεπικρατεί σημαντικά στη μείωση του χρέους περίπου στο 170% του ΑΕΠ, 36 μονάδες χαμηλότερα από την κορυφή του στο 206% του ΑΕΠ το 2020 λόγω πανδημίας.

Η νέα αυτή πιο αισιόδοξη πρόβλεψη της

Αναθεωρεί σημαντικά προς τα πάνω την προηγούμενη πρόβλεψή της για αύξηση του ΑΕΠ κατά 4%.

Εθνικής Τράπεζας ήρθε ως αποτέλεσμα της ανακοίνωσης από την ΕΛΣΤΑΤ της αύξησης του ΑΕΠ κατά 7,7% το δεύτερο τρίμηνο του 2022. Σύμφωνα με τους αναλυτές της τράπεζας (επικεφαλής οικονομολόγος Νίκος Μαγγίνας), η εντυπωσιακή επίδοση του δεύτερου τριμήνου ήταν βασικά αποτέλεσμα: 1. της υπεραπόδοσης του τουρισμού και 2. των στοχευμένων δημοσιονομικών παρεμβάσεων της κυβέρνησης για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης. Οι αναλυτές

αναδεικνύουν την εντυπωσιακή συνεισφορά της ιδιωτικής καταναλώσεως στην ετήσια αύξηση του ΑΕΠ, με 7,7 ποσοστιαίες μονάδες.

Παράλληλα, επισημαίνουν τον σημαντικό ρόλο της αύξησης των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου κατά 8,7% ετησίως, με αποτέλεσμα να φτάσουν να αντιπροσωπεύουν το 13% του ΑΕΠ από 10,7% την ίδια περίοδο του προηγούμενου χρόνου. Η δαπάνη για μηχανολογικό εξοπλισμό αυξήθηκε κατά 25,4% το δεύτερο τρίμηνο προσθέτοντας 6,8 ποσοστιαίες μονάδες στην ετήσια αύξηση των επενδύσεων, ενώ το υπόλοιπο της ανόδου αποδίδεται στην κατασκευαστική δραστηριότητα, οικιστική και άλλη.

Οι εξαγωγές υπηρεσιών με πρωταγωνιστή τον τουρισμό αυξήθηκαν κατά 47,7% ετησίως, ενώ οι εξαγωγές αγαθών κατά 3,3% προσθέτοντας έτσι συνδυαστικά 7,9 ποσοστιαίες

μονάδες στην ετήσια αύξηση του ΑΕΠ. Οι αναλυτές σημειώνουν ότι κατά την τελευταία πενταετία οι εξαγωγές αντιπροσωπεύουν κατά μέσον όρο το 36% του ΑΕΠ, αυξημένες κατά 12 ποσοστιαίες μονάδες σε σύγκριση με το μέσο επίπεδό τους την περίοδο 2000-2006. Η ανάλυση της Εθνικής Τράπεζας επικαλείται στοιχεία για τις αεροπορικές αφίξεις μέχρι και τις αρχές Σεπτεμβρίου, υποστηρίζοντας ότι τα έσοδα από τον τουρισμό το 2022 θα ανέλθουν σε ιστορικό υψηλό. Επίσης, αναφέρονται στην εξέλιξη δεικτών όπως ο δείκτης οικονομικού κλίματος, ο κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων αλλά και τα πρόσθετα μέτρα στήριξης που ανακοίνωσε ο πρωθυπουργός στη ΔΕΘ, και εκτιμούν ότι κατά το τρίτο τρίμηνο ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ θα παραμείνει ισχυρός και θα κυμανθεί περίπου στο 5% σε ετήσια βάση.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Ζητούν ενεργειακή στήριξη χειμερινού τουρισμού

Επιδότηση του πετρελαίου θέρμανσης των επιχειρήσεων τουριστικών καταλυμάτων που βρίσκονται σε ύψος από 300 μ. και πάνω, έναρξη προγραμμάτων «Εξοικονομώ II» για τουριστικές επιχειρήσεις προκειμένου να προχωρήσουν σε ενεργειακή αναβάθμιση των εγκαταστάσεών τους, όπως και παροχή κινήτρων για να παράγουν οι ίδιες μέσω φωτοβολταϊκών την ενέργεια που καταναλώνουν, ζητεί ο Σύνδεσμος Ελλήνων Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ). Ειδικότερα, σε επιστολή προς τους υπουργούς Ενέργειας και Τουρισμού Κ. Σκρέκα και Β. Κικιλία, αντίστοιχα, που υπογράφει ο πρόεδρος του ΣΕΤΕ Γ. Ρέτσος, με θέμα τη διαχείριση της αύξησης του ενεργειακού κόστους των τουριστικών επιχειρήσεων, σημειώνεται ότι

Μια μέση επιχείρηση καταλυμάτων 20 δωματίων, σε ύψος 600 μ., καταναλώνει ετησίως 20 με 30 τόνους πετρελαίου.

παρά τις εξαιρετικές επιδόσεις του τουρισμού φέτος «η γεωπολιτική αλλά και η χρηματοοικονομική διεθνής συγκυρία αυξάνουν την αβεβαιότητα και απειλούν το παρόν και το μέλλον των επιχειρήσεων του τουρισμού λόγω της τεράστιας, μη διαχειρίσιμης, αύξησης στο ενεργειακό κόστος». «Ειδικά για εκείνες τις τουριστικές επιχειρήσεις που

θα συνεχίσουν τη λειτουργία τους και μετά τον Οκτώβριο». Στην επιστολή προτείνονται τα εξής: «Άμεση έκδοση του Εξοικονομώ II για επιχειρήσεις, προκειμένου οι τουριστικές επιχειρήσεις να μπορέσουν να αναβαθμίσουν ενεργειακά τις εγκαταστάσεις τους. Σημειώνεται πως τα καταλύματα βραχυχρόνιας μίσθωσης και τα παράνομα καταλύματα, τα οποία λόγω του ασαφούς νομοθετικού πλαισίου που εξακολουθεί να ισχύει και της απουσίας ελέγχων, ανταγωνίζονται ευθέως τις επιχειρήσεις τουριστικών καταλυμάτων, ιδίως τις μικρότερης δυναμικότητας μονάδες, είχαν τη δυνατότητα να ενταχθούν (ως κατοικίες) στο ανωτέρω πρόγραμμα. Η στήριξη της συγκεκριμένης δυνατότητας από τις νόμιμες επιχειρήσεις τουριστικών καταλυ-

μάτων αυξάνει περαιτέρω τον αθέμιτο ανταγωνισμό που αυτές υφίστανται». «Διευκόλυνση - κινητροδότηση των επιχειρήσεων να παράγουν οι ίδιες μέσω φωτοβολταϊκού συστήματος την ενέργεια που καταναλώνουν (net - metering). Σχετικά κρίνεται απαραίτητο να ενισχυθούν άμεσα οι υφιστάμενες υποδομές του δικτύου και να δοθεί η δυνατότητα στις επιχειρήσεις να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά συστήματα σε χώρο που δεν είναι όμοιος με τις εγκαταστάσεις τους». Χαρακτηριστικά αναφέρεται πως η μέση κατανάλωση μιας επιχείρησης καταλυμάτων 20 δωματίων, σε ύψος 600 μ., κυμαίνεται ετησίως μεταξύ 20 και 30 τόνων πετρελαίου.

ΗΛΙΑΣ ΜΠΕΛΛΟΣ

